

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Égő kanócczal az ágyu mögött.

Budapest, november 18.

Már csakugyan több kettőnél az, ami odalenn a Balkán-hegyek közt történik. A montenegróiak ágyukat vontak fel a határhegyek ormára és Cattarót célozzák. A tűzerek ott állnak az ágyuk mögött s éjjel-nappal, bármelyik pillanatban készek arra, hogy egy vezényszóra összelöjék a büszke osztrák-magyar kikitővárost. Más helyen ugyancsak montenegróiak összevissza szurkálták a monarchia egy csomó tengerészét. Szerbia naponta kapja a töméntelen hadiszert. Kipróbált maccedón bandavezérek, elsőrangú szaktekintélyek faluk felperzselésében, békés álmukból felriasztott emberek irtásában, guerilla-csapatokat szerveznek. És György királyfi — dacára annak, hogy felséges apja pofont ígért neki a minisztertanács előtt, tovább lelkesíti népét, a disznókat őrizt, hogy a makkal teli tölgyerdők aljáról induljon a harci mezőkre, a hazáért meghalni, Szerbiának földcsíkot szerezni.

Sok ebben a hadikészülődésben a groteszk elem, de azért mégis könnyelműség volna lenézni vállvonással napi-rendre térni felette. Bolondos ember is csinálhat károkat, bolondos liliputi ország is. Cattaróért kár volna, ha összelőnék, mert mit vigasztal az bennünket, hogyha mi viszont Cetinjét romboljuk le a sárga földig. És kár volna minden

egy baka csontjéért, amit összetörnének odalenn, mert a magyar anyákat, vagy az ausztriai anyákat édes kevéssé vigasztalna az, hogy a mi fiaink viszont egy csomó megvadult szerb gerinczét zuznák össze.

Hadvezetőségünk úgy látszik méltányolja is a helyzet súlyát, mert megszaporította a boszniai seregek létszámát. Immár érni kezd az annexió fájának gyümölcse, de nem édes gerezd terem rajta, mint azt nekünk Aehrenthal ígérte, hanem savanyu vaczkor, ami megfekszi a gyomrunkat s elväsik még a fogunk is tőle. Mindezt előre látta mindenki ebben a monarchiában, csak Aehrenthal nem látta. Mindenki tudta, hogy ha valaha nem volt az idő alkalmas elhátározó lépésre, a mostani idő nem volt az, amikor a monarchia, Németország nagy bruder-barátságát leszámítva, izolálva állt az európai népek családjában. Tartunk tőle, hogy a német bruderschaft is csak addig tart, amíg a pohárban van, hajnalhasadáskor, a katzenjammer első kijózanító perceiben valószínű, hogy ez a barátunk is más szemmel néz majd ránk s idegenkedni fog a testvércsoktól. De ezt nem is számítva, az izolált Németországgal együtt izolálva vagyunk mi is; Oroszország nagy gaudiummal fogadja a neveletlen királykölyköt, György herceget; Anglia kijelenti, hogy nem vagyunk gentlemann-ek, mert megszegyük az írást és pénzeli koldus Szerbiát. Franciaország jeges hidegséggel, állító-

lagos szövetségestársunk, Olaszország kaján kárörömmel lesi a fejleményeket. S Aehrenthal ilyen körülmények között tartotta éppen alkalmasnak az időt arra, hogy egy merész fait accomplival megcsinálja azt, amit Andrassy Gyulának a berlini kongresszuson csupa barátságos, kellemes körülmény között sem sikerült.

Ez azonban nem elég a bajból. Török diplomaták elejtett szavaiból érthetően balkáni federáció készül. Törökország, Bulgária, Szerbia, Görögország, Montenegro és Románia között. Hogy ez a federáció is elsősorban ellenünk irányulna, abban senki sem kételkedik. Aehrenthal mondja meg már most az ő kiváló diplomata érzékével, hogy mi lesz a teendő, hogyha aluról, felülről, köröskörül szoritani kezd bennünket ez a vasgyűrű?

Aehrenthal hallgat, de kollégája, a hadügyminiszter cselekszik s ebből megérthető, hogy legfőbb intező körök felfogása szerint mi a teendő? Rendkívüli szolgálattételre hívták be a Boszniában fekvő ezredek legfiatalabb tartalékosait. Boszniában véletlenül csupa magyar ezred fekszik, s ezért természetesen, csupa magyar család sanyli meg elsősorban a zavaros viszonyok súlyát.

Ebből érthető, hogy Bosznia annexiója alkalmából azt ismételik meg velünk, ami annak idején Bosznia okkupációjánál történt. Véletlenül akkor is csupa magyar ezredet vezényeltek le a harctérre, magyar gyerekek vérez-

Nagy színészekről.

Írta: Deák Gyuláné.

Shaw Bernhard, angol író, aki nálunk csak legutóbbi időben kezd általánosan ismertté válni, olyan kiváló egyéniség s olyan modern, igazi huszadik századbeli író, hogy amit ő megfigyel s összegyűjtve újabban megjelent „Essays“-iben elmond, már magában is feltétlenül érdekes volna. A „Hősök“, „Képmutatók“, „Cásár és Cleopatra“, „Warrené mestersége“, „Brassboud kapitány megtérése“ című szindarabok s egy csomó irodalmi nagysággal foglalkozó művek szerzője: az ő mélyeszes szatirájával, mindent megértő gondolatgazdagságával, szellemes, mulatságos, paradox, temperamentumos ötletességével az érdektelent is érdekessé tudná tenni. Mennyivel érdekesebb még, amikor a jelen s féltelt nagy színművészeiről s a legdivatosabb darabok íróiról beszél.

Irvinggel, az angolok nemrég elhunyt legnagyobb Shakespeare-színészevel nagyon mostohán bánik. Elmondja, hogy amikor a halálát követő napon nekrológ megírására szólították fel, ennyit mondott róla: A jelenkor drámájáért nem tett semmit s a divatból mindjobban tűnő Shakespeare-darabokat megcsönkította, hanem egész életében folytatott azon harcában, hogy a színészt egyenrangúvá tegye a többi művészzel, — ebben győztes maradt. S egy ember munkájának ez elég. Requiescat in pace.

Tényleg nagy érdeme Irvingnek, hogy a színművészetnek Anzliában tiszteletet paranc-

csolt s hogy megkövetelni tudta, hogy őt, mint a londoni színpad fejét, éppen úgy tiszteljék, mint a szépművészeti akadémia elnökét, akit Angliában mindig lovagvá ütnek s akivel Irving magát egyenrangúnak érezte. Egy híres előadásában fejezte ki a színművészetnek ezt a követelését s nagyurason viselkedett, amikor a lovagi címet meg is kapva, azt soha sem használta, a színpapokra neve mellé soha sem nyomatta. Így is hangsúlyozva, hogy ezt nem magának, hanem a színművészetnek követtele.

Hogy azonban Shaw ezt a világhírű nagy színészt, akiről ez a kis példa is mutatja, hogy milyen nagy ember lehetett az, aki így mert követelni, — hogy ezt, mint művészt oly kevéssé méltányolja, az, enyhén szólva, túlzott kritikálás. Shaw szerint Irving semmi más iránt nem tudott mélyesen érdeklődni, mint önmaga iránt. Ez magyarázza, hogy egy nagy tisztelőjének megengedte, hogy Goethe „Faust“-ját olyan kísértékű melodramatikus színművé alakítsa, hogy az: „egy évig minden nap ismételtető legyen Londonban.“

Továbbá Macairet, Riebelient, Claude Melnotteot s az egész régi repertoárját Heannek, úgy játszotta — mert azok neki megfelelő szerepek voltak — hogy soha még csak eszébe se jutott, hogy azok talán már elavultak lehetnek. Szemére veti Irvingnek, hogy a Stardirektorsisztémát megerősítette azzal, hogy teljesen magának foglalta le az érdeklődést. Partnereit megszoktatta, hogy egyáltalában ne alakítsanak, csak hozzák neki a végszavakat. S ez azért volt, mert Irvingnek tulajdonképpen gyenge kis hangja volt, amit csak úgy tudott érvényesíteni,

ha nagyon lassan beszélt. Oly lassan, hogy a partnerei, ha nem siettek aztán, hogy behozzák az elpocsékolt időt, akkor a darabnak soh'se lett volna vége. Továbbá hiányzott belőle az a képesség, hogy az írónak a felfogásához alkalmazkodjék; minden alakítását önmagából merítette, — mind csakis Irvingnek voltak az ő alakjai.

Ilyen, ehhez hasonló malicziózus hangon beszél Shaw az angoloknak egy negyedszázadon keresztül volt legnagyobb büszkeségéről. Hangja azonban egészen megcsendesedik, a farkas báránynyá szelidül, amikor valóságos bálványozással beszél Irving nagyírű Shakespeare-partneréről: Terry Ellenről. A csipkedő, gunyos Shawnál szinte megható ez a hódolat. Azt mondja róla, hogy azt a szerepet, amit ez az asszony az ő korában játszott, csak akkor fogják majd méltányolni, amikor — talán ötven év múlva — a leveleit publikálni fogják. Akkor fogják felfedezni, hogy a XIX. század utolsó negyedének minden híres embere szerelmes volt Terry Ellenbe s hogy közülik mennyien tudtak kárpótlást találni az ő barátságában. Abban a szép és poétikus barátságban, amit egy okos, szellemes és szép asszony nyújthat cserébe azért, mert a szívet már más foglalta le s azzal a vigasztalással, hogy már más ezer csábításnak is ellent tudott állani.

Számomra, azt mondja Shaw s itt egy kicsit megnyilatkozik mindenkivel szemben, így Terry Ellenel szemben éreztetett fölnye is, — a művészete tulajdonképpen a legkevéssé érdekes rajta. De így folytatja: Az ezek közül én is egyike vagyok az ő sikertelen hódolóinak s csak azért nem tudom a művészetét érdeke-

cedulát

brilliantot, arat, ékszeret és szék. Kertész Budapest, VII. utca 85. sz. tel. 95-48.

ionált

való otthon, egygyönyörűbb, egészségesebb pontot, állandó la- vagy eladó. Bővebbet írnék Szepezd Zala m.

ízítésre

szervizek, lámpák, áru- ingven, Szegeden

artmány

zbuorok

45.-ft

csesal 8.50

11.50

étet 3.60

utatorok gyári

28048

LIPOT

09. szám

87-01.

sgákra.

mnázium,

reál, ma-

gimnázium

és érettségire

ötgyeket is)

cz, Budapest,

cz 5. II. 12/a.

kérek 7808

nyasad.

eredménytől

dr. Wil-

tanár ame-

pora. Sová-

szép felt

nyernek. —

nek koblet.

20 kiló

rt jóállást.

g, gyenge-

ellen és gyo

aknélkülöz-

szér. Kitűn-

go, Berlin,

amburgban.

lek minden

Dobozon-

kr. Hasz-

ssal. Főrak-

s Mór E.

stván-ut

ne 1.

EN

MINY.

LT FÉNYKÉP

ASOK

NAGYSÁGÚ

ONÁERT

ARTUVAL

GYÁSÁBAN

SZINES

KÉP

RONA.

ANDONÓTT

TNEM.

SSAG

YBAM

AGYITO ES

MÜT. REA

NYILLEN-0-66

tek a görbe hegyek között. Az egész vérben uszó ugynevezett paczifikációt a mi bőrünkre csinálták. És amikor a véres hadjárat után a sebesülteket és halottakat összeszámoltuk, csak Magyarországon volt gyász. Ausztria nem gyászolt. Ausztria megcsinálta a maga mérlegét; jött a beamtereivel, a vigé-czeivel, a gyárosaival és bekasszálta a hasznót.

Aehrenthalék bizonyára úgy számolnak most is, hogyha valami ára lesz az ügynek, azt úgy is Magyarország viseli (ennek a rebellis kutyafajnak sohasem árt egy kis vércsapolás) a haszon pedig Ausztriáé lesz. De a rövidlátó számításon most nagyon rajta veszíthetnek, mert a cserépdarabokból összeragasztott Ausztria jobban meg fogja esetleg sinyleni a könnyörtelen vasgyűrű szorítását, mint Magyarország, ahol egységes az állam és nem enyvezett.

Budapest, november 18.

A képviselőház holnap, csütörtökön, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen folytatja a költségvetés tárgyalását.

Andrássy az önálló bankról. A képviselőház folyosóján ma délelőtt több képviselő gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel a bankkérdésről beszélgetett. A függetlenségek erősen sürgették és föltétlenül szükségesnek mondták az önálló bank föllállítását és szerették volna Andrássy véleményét meg tudni. A belügyminiszter tréfával akarta elintézni a dolgot és végül csak ennyit mondott:

— Végre is hogy lesz, mint lesz, még nem lehet tudni, de nem lehetetlen, hogy kompromisszummal oldják meg a kérdést.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten. Báró Bienerth, új osztrák miniszterelnök szombaton reggel Budapestre érkezik, hogy bemutatkozzék a magyar kormány elnökénél. Wekerle Sándor miniszterelnök a látogatást valószínűleg már másnap vissza fogja adni, mert vasárnap báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel Bécsben lesz tanácskozása. A két miniszterelnök találkozása alkalmával valószínűleg megkezdik a tárgyalásokat a bankkérdésben, amint azt a kiegyezés előírja.

sebbnek találni, mint őt magát, mert ő mindezek fölött valóan érdekelt. Olyan arcot, mint az övét, még eddig nem láttak a földön; szebbet láthattak, de olyat nem. Ha Shakespeare az utcán találkozott volna Irvinggel, benne azonnal a művésznék egy disztigvált fajtáját ismerte volna fel; ha Terry Ellenel találkozott volna, bámulta volna, mint egy ellenállhatatlanul bájos új típusát az asszonyoknak. Sargent képe róla, mint lady Macbeth, minden híres asszony képei közül azzal fog kitűnni, hogy senkihez soha sem hasonlított és nem fog hasonlítani.

Irving egyszerű, meggondolt, tartózkodó volt; Terry Ellen gyors, nyugtalan és okos, a legidegenebb emberrel azonnal a legfesztelenebbül s bizalmasan tud beszélgetni. Irving nem szeretett levelezni, Terry Ellen pedig a legnagyobb levélíró, aki valaha élt. Gondolatait vilámszerűen tudja papírra vetni — olyan írással, amely éppen olyan felejthetetlen, mint az arca. Ha az ember a reggeli postája között meglátja egy levelet, akkor az asszonyt testileg úgy látja maga előtt, mint az írását s ha felbontja a levelet — egy boldog nap kezdetét érzi.

Egy pár nyilvánosan megjelent írása, cikke nem adhatnak fogalmat igazi irodalmi képességeiről. A Lvceum-színház nagy sikereit — Shaw szerit — Terry Ellen hasonlíthatatlan szépségének és Irving hasonlíthatatlan eleganciájának köszönhette.

De amennyire Irving csak a régi darabokra való volt, úgy marad örökös vétek, hogy Terry Ellen oly keveset játszott modern darabban, aminek különben Irving az oka. Érdekes amit Shaw a „Brassbound kapitány” című darabjának előzményeiről ír.

A költségvetés és a sürgősség. A képviselőház mai ülése előtt a folyosón élénk vita volt arról, hogy beterejszszék-e a sürgősségi indítványt. Justh Gyulának, a Ház elnökének az volt a nézete, hogy be kell terjeszteni, mert a költségvetést idejére kell letergyalni. Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvivő alelnöke ellenben azt vitatta, hogy fölösleges most a sürgősségi indítványt beterejszteni, mert lehet, hogy rövid vita lesz és csak abban az esetben kéri a többség a párhuzamos üléseket, ha az általános vita hamarosan véget nem érne.

Kossuth a vasuti balesetekről.

Budapest, november 18.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma szokatlanul szigorú rendeletet intézett az államvasutak igazgatóságához és a vasuti és hajózási főfelügyelőséghez a már ijesztő módon megisméltendő vasuti balesetekről, amelyek nemcsak a magyar államvasutak jó hírét teszi tönkre, hanem a személy- és vagyonbiztonságot veszélyeztetik.

Nincs senki az országban, aki ne osztaná teljes mértékben Kossuth Ferenc aggodalmait, hisz hova-tovább oda jutunk, hogy félve ülünk fel a magyar államvasutakra s hálát adunk az istennek, ha róluk ismét épkézláb leszállhattunk.

Valamikor egész Európában hire volt a magyar államvasutnak, mert annyira pontosan működtek, hogy például szolgáltak minden ország számára. Négy-öt év óta azonban mintha megváltozott volna minden s mintha a vasuti sztrájk óta meg volnának babonázva a magyar államvasutak. Egyik súlyos baleset a másikat éri s a közönség nyíltan is, titokban is a kormányokat okozta, hogy annak idején erőszakkal fojtották el a sztrájkot és azóta a hivatalnokok és tisztviselők közt a szolgálati buzgalom is megcsappant, a fegyelem meglazult.

Ugy látszik, maga Kossuth Ferenc is ezen a véleményen van, mert ma kiadott rendeletében azt mondja, hogy a balesetek csaknem kivétel nélkül a személyzet mulasztásának voltak következményei, egyenesen a fegyelem meglazulásában látja a balesetek okát s a személyzetnek szemére veti, hogy a kormány és törvényhozás nagymérvű áldozatkészségével szemben hálátlanul viselkedik.

Nem akarunk a személyzetnek védelmére kelní a miniszterrel, mert ha valakinek, úgy Kossuth Ferencnek kell tisztában lennie a balesetek igazi okaival, hisz ő olyan titkos vizsgálati jegyzőkönyveket is kézhez kap, amelyek-

Amikor Terry Ellenek fia megházasodott, azt mondta Shawnak, hogy most már egy nagymamának senki sem fog darabot írni. Erre irtam neki feleletül rögtön a „Captain Brassbound's Conversion”-t, — mondja Shaw. — Azt a bájos, szép darabot, amiről tavaly nálunk is olyan sok szót esett s amit a Nemzetiben is készülték előadni.

Elmondja még Shaw, hogy még egy darabjába, a „The man of destiny”-ben, ami németül „Der Schlachtenleuter” névvel ismeretes, a hősnő személyében Terry Ellen próbálta leírni. De ki képes arra, hogy a leírhatatlant leírja. Amikor aztán visszavonult Irving színházától, modern darabokban kellett volna fellépnie, de nem lehetett őt visszatartani attól, hogy folyton ne hangoztassa, hogy 1848-ban született s hogy lát-szólagos ijjúsága csak illuzió. Most azonban, hogy fia elhagyta Angliát s Németországban telepedett meg, — nagy sikerrel lépett fel Barries „Alice sit by the fire” című darabjában. És Shaw darabjában, a „Brassbound”-ban lady Cicelyt most fogja játszani: „miután ez a darab hét évig várt rá.”

Ha elgondoljuk, hogy ilyen nagy író, mint Shaw, így nyilatkozik egy hatvanéves asszonyról, akkor érthetőbbé válik előttünk, hogy Sarah Bernhard még mindig adja a „Kaméliás hölgy”-et. Itt pedig Shaw is Sarah Bernhardra és Dusera tér át s a két korszakalkotó művésznőt nagyon érdekesen hasonlítja össze. Kritikai képességeinket, — mint mondja, — nagyon élesíthetjük ma, amikor abban a helyzetben vagyunk, hogy egy Duset s egy Sarah Bernhardot hasonlíthatunk össze. Sarah Bernhard művésze nem az, hogy a nézőt magasabbrendű

ről a közvélemény tudomást nem szerezhet. Mégis azt hisszük, hogy nem egészen a személyzet mulasztására vezetendő vissza a vasuti balesetek szaporodása, mert például a dorozsmai vasuti szerencsétlenség egyenesen a korhadt talpfáknak következménye volt s a legutóbbi balesetknél is megállapította a vizsgálat, hogy hol a fék mondta fel a szolgálatot, hol pedig az aléptmény volt gyenge.

S ha talán igaz is, hogy a fegyelem némileg meglazult, tagadhatatlan, hogy a vasuti műzériáknak sokkal mélyebben fekvő okai vannak. A forgalom nálunk mesterséges rendszabályokkal megnagyobbított. Részint a vonatok száma szaporított, részint azoknak menetsebessége növeltetett s mindezekkel nem fejlesztett egyenlő arányban sem a személyzet száma, sem a felszerelések teljesítő képessége.

Teljes elismeréssel van az országban mindenki, aki forgalmi politikával foglalkozik Baross Gábor halhatatlan érdemei iránt, de azért kétségtelen, hogy az általa inaugurált vasutállamosítások nem a kellő gondossággal és körültekintéssel hajtottak végre. Attól az időponttól kezdődött az állandó vagonhiány s az ő nyomdokán haladó tarifapolitika olyan vasuti beruházásokat tett volna szükségessé, amelyekre a magyar államnak nem volt elegendő pénze s radikális fejlesztés helyett másfél évtizeden keresztül a toldozás-foldozás meddő expedienséhez folyamodtak a kormányok. Nagyon természetes, hogy a hiányok ennek következtében évről-évre szaporodtak s hogy a forgalom zavartalan lebonyolítása évről-évre nehezebb lett. Egyik legnagyobb vasuti politikusunk már tízezer évvel ezelőtt nagy tanulmányt írt arról, hogy a Baross által megteremtett vasuti politika néhány száz millió forintnyi beruházást követel meg, máskülönben az államvasutak csödiénekké kell bekövetkeznie. A beruházások azonban évről-évre halasztottak, míg végre most elementáris erővel következett be az, ami már másfél évtizeddel ezelőtt elkerülhetetlennek látszott. A vonatok száma és gyorsasága megkétszereződött, de a pálya, ennek dacára csak a fővonalokon építették újra s az állomások szük volta s az egy sínpar olyan torlódásokat okoz, amelyeket igazán csak a legmegfeszítettebb éberséggel lehet legyőzni. Ez a kormány már néhány száz milliót fektetett bele az államvasutakba, de a budget-bizottságban nemrég Széll Kálmán mutatott rá arra, hogy mindez elenyésző a tényleges szükségletekhez képest. S ha annyiban igaza van is Kossuth Ferencnek, hogy a kormánynak és a törvényhozásnak a vasuti személyzettel szemben tanúsított áldozatkészsége jogot adott annak követelésére,

gondolkozásra s érzésre kényszerítse, — arra kényszeríti csak, hogy őt, — Sarah bámolja, őt sajnálja, vele sirjon, az ő tréfáin nevéssen, az ő sorsát, lélekzetét visszafajtvá kövesse s őt zugó tapssal honorálja, ha a függöny legördül. Ez a művészet arra épít, hogy minden gyöngöket kihasználja: hizelegyen nekünk, kinozzon bennünket, izgasson, — szóval, hogy bolondá tartson. S amivel eléri, az mindig Sarah Bernhard egyénisége, nem a darab hősnőjének egyénisége. A kosztüm, a darab címe, a szavak sorrendje lehet más; de az asszony ugyanaz marad. Nem hatol a jellembe, amit alakít, hanem odaül a helyére.

És éppen ezt nem teszi Duse, akinek minden szerepe egy-egy megteremtés. Ha a színpadra lép, megengedi a nézőnek, hogy látszóvével minden ránczot számoljon meg az arcán, amit az idő és a gond szántottak bele. Ezek az ő emberségének a bizonyítékai s ő nem akarja ezt a komoly írást rózsás festékekkel betakarni. „Wilke”, aki rémesen bandzsított, azt mondta magáról, hogy egy negyedóra sem kell neki ahhoz, hogy ne maradjon Európa legszebb férfija mögött; Dusernek elég öt perc a színpadon s a világ legszebb asszonyát egy negyedszázaddal megelőzi. A Duse játékában vannak apró mozzanatok, arcának olyan hajszálfinomságu, fájdalmas rándulásai, amelyek érthetővé teszik, hogy a toalettnek azok a művészetei, amelyek Sarah Bernhardnak segítenek, Duset zavarnák, mint egy eléje állított spanyolfial.

Ha az ember meggondolja, hogy a tragikáknak legnagyobb része a szenvedélyeknek azokban a kitöréseiben tud csak hatalmas lenni, amely szenvedélyek közös emberi és állati szent-

hogy ez képességeinek és buzgalmanak teljes megfeszítésével szolgálja a közönség és az államvasutak érdekeit, lehetetlen az egész felelősséget a személyzet vállaira hárítani akkor, mikor az államvasutak felszereléseinek nagy hiányai kétségtelenek, s amikor ezt maga a kormány sem vonja kétségbe.

Ha tehát teljesen méltányolni kell is Kossuth mai rendeletének nemes intencióját s ha a szigorú fegyelem nagyban hozzá fog járulni a bajok orvoslásához, teljes remedium mégis csak az lesz, ha az államvasutak felszerelését a szükséghez képest fejlesztjük s ha e tekintetben évtizedek mulasztását pótoljuk.

Maga a rendelet különben a következőleg hangzik:

Megdöbbenéssel tapasztalom, hogy a m. kir. államvasutakon a balesetek száma állandóan szaporodik, hogy alig mulik el az utóbbi hónapokban nap, hogy kisebb-nagyobb baleset elő ne fordulna. Ez a jelenség annyival sajnálatosabb, minthogy ezek a balesetek, amelyek nemcsak nagy anyagi károkat okoznak az intézetnek, hanem már több emberéletet is áldozatul kívántak, az igazgatóságnak éber figyelme és máris tett intézkedései dacára csaknem kivétel nélkül a személyzet mulasztásának voltak következményei. Oly mérveket öltenek már ezek a vétkezes mulasztások, hogy már-már alkalmasak megingatni a magyar királyi államvasutak forgalom-biztonsága iránti bizalmat. Felelősségem érzetében és az intézethez fűződő nagy erkölcsi és anyagi érdekek következtében a legmesszebbmenő intézkedéseket tartom ez irányban szükségesnek, s ezért felhívom ezennel az igazgatóságot, gondoskodjék a személyzet közötti fegyelemnek legteljesebb helyreállításáról, mert egyesegyedül ennek meglazulásában látom ezen megdöbbenő jelenségek okát. Elrendelem továbbá, hogy minden egyes balesetnél függeszse fel haladéktalanul állásaikból az összes mulasztó közegeket, s indítsa meg ellenük késedelem nélküli a fegyelmi eljárást, egyúttal pedig gondoskodjék arról, hogy az illetők ellen a büntető eljárás is megindíttassék. Ily következményekben kiszámíthatatlan jelenséggel szemben, mely az élet és vagyonbiztonságot oly nagy mértékben veszélyezteti, nincsen helye semmiféle elnézésnek. Ezt nem is vagyok hajlandó többé gyakorolni, hanem meg fogom torolni a mulasztásokat a személyzet minden rendű és rangu részén, mert csak így lesz a vasuti szolgáltatásban feltétlenül szükséges fegyelem ismét visszaállítható.

Ezen rendeletem a személyzettel azzal közlendő, hogy azon nagymértű áldozatkészséggel szemben, amelyet a kormány és a törvényhozás vele szemben a fizetés és illetményrendezés, valamint jogi viszonyainak szabályozása alkalmával tanúsított, joggal elvárható, hogy szolgáltatását pontosan és odaadással teljesítse.

vedélyek, akkor nem nehéz felismerni Duse játéka az a leirhatatlan előnyét, hogy játéka minden legparányibb vonása mögött is egy tisztán emberi érzés áll. Leginkább látszik ez, amikor részvétet csak úgy akar kelteni, hogy a lehető legkevesebb fájdalmat okozza vele. Így a „Kamélias hölgy” jeleneteiben a közönséges színész nő tudóbaia tüneteivel fog bennünket kinézni. De Dusenak a Gauthier Margófia leirhatatlanul megható, mert végtelenül kiméletes s amikor fájdalmában részvétünkre hivatkozik, egyúttal kínjainak látásától megkímélni törekszik bennünket, mint az életben is az igazi, a jó asszony.

Sudermann „Otthon”-ában, amikor régi csábítójával találkozik, először azt hiszi, hogy majd nyugodtan beszélget vele. Mesteri itt a Duse játéka, amint egyszerre mégis elpirul, mind jobban-jobban. Próbálja elfordítani az arcát, palástolni a pirulást, de a sikertelen küzdelem után feladja a harcztot s vérvörös arcát kezeivel takarja el. Érthető hát, hogy miért nem rak ujinyi vastagságu festéket magára; de valóságos rejtély ez a pirulás az embernek. Mert a Kamélias hölgy harmadik felvonásában, mikor a földre veti magát s utána elváltozott arcczal, a sirástól vörösen emelkedik fel, — érthető ez a dolog, mert a hajlott testtartás megmagyarázza a vérnek az arcba tojlását, de érthető nagy kíváncsiság vesz erőt rajtunk, hogy Dusenak igazán sikerül-e mindig az ilyen s ehhez hasonló hirtelen elváltozás.

Egy csomó apró megfigyelését közli még Shaw, amit itt, szük kerethen elmondani lehetetlen s amiért könyvét elolvasni nagyon is érdemes. Wilderől, Ibsenről s a modern festészet-

Az ország számadása.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 18.

Hoitsy Pál, az ezerkilencszázkilenczediki költségvetés előadója, néhány markáns szóval jellemezte az ország pénzügyi helyzetét és az ország számadását, melyet költségelirányzatnak szoktak nevezni. Elfogadásra ajánlotta ezt a költségvetést, mert az a mostani viszonyok között a lehető legjobb és legrealisabb.

A függetlenségi párt részéről Batthyány Tivadar gróf szólott a budgethez. Nem elégedett meg azonban a költségvetésnek rideg ösmertetésével, hanem valóságos szemlét tartott az ország kisebb és nagyobb dolgai fölött. A nemzetiségeken kezdte. Bekésséget ajánlott nekik az ő érdekében, mert csak akkor fejlődhetnek igazán, ha nem áskálódnak a magyar haza ellen. Batthyánynak is az a véleménye, hogy azok a tisztviselők, kik már kaptak fizetésemelést, nem számíthatnak újabb fölemelésre; hanem a vasutasok fizetését még rendezetni kívánja. Az adóreformot is igen szerencsésnek találja s ezzel kapcsolatban határozottan állíthatja, hogy ez a kormány nagy szociális érzékkel bír. A választói reformról mindenki elmondhatja nézetét, s ha ezek a nézetek el is igaznak, szeretettel fogják keresni a megegyezést. Annyi bizonyos, hogy olyan választói reformot nem fognak csinálni, mint a milyent Ausztriában csináltak és amelynek az a hatása, hogy már most sem tudnak parlamentáris kormányt alakítani. Tiltakozik az ellen a vád ellen, melyet a nagyserb propaganda dolgában Kossuth Ferencz és a függetlenségi párt ellen emeltek; a nagyserb ábrándokat kérelhetetlenül el kell tiporni; de ugyanakkor elvárja az osztrák kormánytól, hogy a nagyhorvát propagandának véget vet. Végül a függetlenségi párt bizalmát fejezte ki a kormány iránt. (Batthyány beszédét figyelemmel hallgatták és sűrűn helyeselték.)

Babics-Gyalszky Lyuba horvát beszéde után a hirhert Vajda Sándort hivta föl szólásra a jegyző. Néhány nemzetiségi képviselő kivételével az egész Ház kivonult az ülésteremből, mikor Vajda beszélni kezdett. A vérmesebbek

ről is nagyon érdekesen ír. Azt mondja, hogy amióta megértette a modern festészet realizmusát s az ő híres modern festőjük, az angol Brown Madox új irányát, mely az életnek nemcsak a szépségeit, hanem fonákságait is érdekesnek és bemutatnivalónak tartja, azóta az angol Ibsen-gyűlölet parozimusa s a Brown Madox ellen való agítálás között folyton egyforma indító okokat érez ki. Ibsen is azt cselekedte, hogy nemcsak azt a fiatalságot, szépséget és erkölcsösséget választotta témájául, ami X. filiszter urnak kellemes látvány; hanem az igazi életet. Éppen olyan kevés tekintettel lévén X. ur álmaira, mint az idő ugyancsak X. ur fényes czilinderére szokott lenni, — amikor ő esernyő nélkül megy sétálni. Az irodalom, a festészet s a zene modern együttes átalakulásait is tárgyalja.

Nagyon eredeti, amikor önmagát gunyolja és sokszor fel-felcsillanó, tán tulságos önbizalmát magyarázza. Azt mondja, hogy ő, mint zurnaliszta, tíz éve foglalkozik azzal, hogy az angol publikumnak a fejébe beszélje, hogy ő különös, szellemes, tréfás és okos ember. Ezt most már elhitték neki s ez Anglia közvéleménye lett, se égi, se földi hatalom ezt a hitet meg nem ingatja többet. Dadoghat és hebeghet, ostobán és felületesen írhat, hire már nem fog szenvedni. Mert hírének bázisa szolid és erős; dogmatikus ismétléseinek bevehetetlen alapján nyugszik.

Mi pedig az „Essays”-k elolvasása után csak azt kívánjuk, hogy még soká dadogjon ilyen sikerülten.

még egy-két „gazember”-t is röpitettek feléje. Ebben a néptelen teremben motyogott néhány mondatot Vajda, akit a horvát Roics Milán váltott föl. Észrevétlenül suhant volna el ez a horvát beszéd is, ha Ugron valakitől azt nem hallotta volna, hogy Roics ilyenfelét mondott: „48-ban százezer horvát tört be Magyarországra”. Ezt szóvá tette Ugron és a horvát rendreutatisát követelte. Az elnök megnyugtatta a Házat, hogy Roics nem használta az inkriminált kifejezést, de egyben tiltakozott az ellen, hogy neki utasításokat adjanak. Ebből egy kis csetepaté keletkezett, mely azonban nem vert föl valami nagy port.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Vertán Endre és Raisz Aladár.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Melegen elparentálja az elhunyt Rigó Lajos képviselőt. A Ház jegyzőkönyvi részvétét fejezte ki. Jelentette továbbá az elnök, hogy a választási reform és a Bosznia annexióját tárgyaló bizottságok megalakultak.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kért ezután szót. A november 11-iki ülésen több jelentést terjesztett elő, amelyek közül csak a hadmenetességi alapról szóló utasított a pénzügyi bizottsághoz. Kéri tehát most, hogy a többi jelentése hasonlóképpen utasítsák e bizottsághoz is. A Ház az indítványhoz hozzájárul.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot.

A budget.

Áttértek az 1909. évi költségvetés általános tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó ajánlja a költségvetést elfogadásra. Ez a költségvetés elérte a másfél milliárdos kiadási magasságot. Ennélfogva a bevételek előirányzása tekintetében el kellett menni a legrealisabb határig. Mindamellet nyugodtan fogadhatjuk el a javaslatot, mert a bevételi tételek megfelelnek a velőságnak. Rendes bevételeink ötven millióval haladják túl a rendes kiadásokat. Csak a rendkívüli kiadások szállítják le a többletet 48.069 koronára. Mindezek alapján nyugodtan elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Batthyány beszéde.

Gróf Batthyány Tivadar: Miután pártja nevében a javaslatot elfogadja, néhány aktuális kérdésre terjeszkedik ki. Első sorban Maniu Gyulának egy régebbi felszólalása révén a nemzetiségi kérdéstről beszél. Annál is inkább, mert a nemzetiségi, szövetségeseikkel, a nemzetközi szociáldemokratákkal Európát telekürtölk alaptalan vádakkal. Ugy állítják oda a dolgot, mintha itt üldöztetéseknek volnának kitéve. E mellett a nemzetiségi urak szívesen kacsinának át Magyarországot keleti határain.

Lukács László: Beszéljen a bukaresti magyar dalárdáról.

Gróf Batthyány Tivadar: Majd módjában lesz a képviselő urnak is beszélni!

Lukács László: Fogunk is és helyreigazítjuk a valótlanosságokat!

Gróf Batthyány Tivadar: Legjobban bizonyítja az önök tárgyilagosságát ez a közbeszólás! Még azt sem tudja, hogy mit fogok mondani és máris valótlanosságokról beszél. Foglalkozik a romániai magyarok helyzetével. A romániai magyarokról nincs statisztika, mert a román kormány egyszerűen nem állítja erről össze a statisztikát, mert szerinte ez felesleges. Ha mi így járnánk el, telelarmáznák egész Európát. A romániai magyar papok élére olasz püspököt hoztak. A magyar törvényhozás sokkal lojálisabb, mint a román. Az oktatási nyelv tekintetében is a mi papnevelőinkben sokkal liberálisabbak vagyunk. Mit szólnának, ha mi is az államnyelvet tennők meg isentiszteleti nyelvvé, mint az Romániában van. Ezekkel az adatokkal azt akarta bizonyítani, hogy mi a különbség köztünk és a románok között.

Brediceanu Korjolán: Magyar szerkesztő még nem volt bezárva!

Gróf Batthyány Tivadar: Mert a magyar szerkesztő tudja, hogy mivel tartozik hazájának! (Zajos helyeslés és taps.) Járt nemrégiben Csehországban s utal az ott tapasztalt lehetetlen állapotokra, ahol a nemzetiségek egymásnak támadnak revolverrel. Uj-ból felajánlja a nemzetiségieknek a becsületes békejobbot.

A pénzügyi bizottság a kiadások terén megállást javasol. Bernáth István kimutatta, hogy mily óriási összegről emésztett fel a fizetésemelések emelkedése.

Utál arra, hogy a személyzeti létszám is emelkedett s ez az oka jórészt az emelkedésnek. Csak példaképpen kiemeli az állam által megváltott szénbányák személyzetének szaporodását. Megtakarításokat lehet elérni az adminisztráció egyszerűsítésében és a hivatalok decentralizációjában. Szólt vádoliák, hogy a fizetésemelések jó része őt terhel, mert olyan szervezetek élén áll, amelyek a fizetésemelést követelték. Ő csak arra utal, hogy amikor a nemzeti kormány hatalomra jutott, ez emberekkel szemben kötelezettséget rótt le. Akik nem részesültek még a fizetésemelés kedvezményében, azokat még ezután is kell ebben részesíteni.

Szólt azután a másodosztályu kereseti adóról. Állítja, hogy a nép a szellérházakban örül ennek. Ennek a parlamentnek van szociális érzéke.

Nagy György: A tiszti fizetésemeléseknél megmutatta, hogy van szociális érzék!

Gróf Batthyány Tivadar: Leszögezem, hogy a képviselő ur nem akarja az állam alkalmazottainak fizetésemelését.

Nagy György: Azokét igen, de nem a császári katonáit!

Gróf Batthyány Tivadar: A katonatiszt is állami alkalmazott! A jövő feladatai közül elsősorban a választási reformról szól. Az ilyen nagy törvényalkotástól ne várja senki, hogy teljes egészében, tárgyalás nélkül elfogadjuk. A belügyminisztert olyan liberális és alkotmányos férfiak ismeri, hogy belátja, hogy szükséges, hogy a javaslatnál mindenki elmondja a véleményét, hogy a hazafias fellegzők kifejezedsedjenek és hogy az a magyar állam megerősítésére szolgáljon. Beismeri, hogy vannak egymással aggályok, de kijelenti, hogy azért nem fognak egymásra rontani, hanem az eddigi szeretettel fognak egymással szemben eljárni és bizton reméli, hogy eljutnak a megértéshez. Ezzel elejét akarja venni későbbi támadásoknak, amelyek az első kifogásnál a koalíció bomlásáról fognak beszélni. Különösnek tartja, hogy Ausztriában is törődnek a mi választói reformunkkal. Ezeknek az uraknak az imádságuk, hogy ugyanaz a bábeli nemzetiségi zavar legyen nálunk is, ami náluk van. Eről a helyről visszautasítja Luengerk beszédjét. Söpörjenek a maguk airtaja előtt. (Éljenzés.)

A gazdasági problémákkal nem akar bővebben foglalkozni, hanem utal arra, amit ezekről tegnapelőtt pártvezérünk mondott. (Éljenzés.)

Szó a többi feladatokról. Elvárja a függetlenségi párt a katolikus autonómia mielőbbi megvalósítását. Bosznia és Herzegovina annexiójáról kapcsolatosan csak két körülményre reflektál. Elsősorban visszautasítja a rágalmat, amelylyel a nagyszerb propagandával kapcsolatosan Kossuth Ferenczet és szólt elhalmozták. Ezek közönséges rágalmak. Elismeri, hogy van nagyszerb mozgalom, de azzal nem szabad az összes szerbeket azonosítani. Kéri a kormányt és a külügyminisztert, hogy más irányban is járjon el s másokat is, akik másfelé gravitálnak, állítsanak a bíróság elé. Azt is elvárja, hogy az osztrák kormány a bécsi Gross-Osterreich és a Gross-Kroatien ellen lépjen fel erősen.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt híven ragaszkodik programjához és elveihez. A leg-hűségesebben megtartja azt az egyezséget, amely a kormány programjában van lerakva és amely a korona és a nemzet között az átmeneti kormányzatra köttetett. A párt híven kitart úgy a maga programja, mint ezen megállapodások mellett, bizalommal viseltetik a kormány iránt és ezért pártom a költségvetést egyrészt a kormány iránti bizalmának jeléül, másrészt pedig az ország iránti szükségletből, mert ezen költségvetést jónak és helyesnek tartja, a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlik.)

A Ház kivonul.

Babics-Gyalszki Lyuba horvátul beszélt a költségvetés ellen.

Beszéde után szünet volt.

Szünet után Vajda Sándor nemzetiségi kerületi sorra.

Nagy György: Magyar ember nem hallgathatja meg. Ki kell vonulni! Ne hallgassuk a gazembert!

Az elnök ezért rendreutasította.

Markos Gyula: Ilyen embernek meg kell lapulnia!

Az összes magyar képviselők kivonultak. Csak négy nemzetiségi és négy horvát, összesen nyolczan maradtak az üléssteremben.

Vajda Sándor pedig megkezdte a beszédét. Elsősorban reflektált gróf Batthyány Tivadar felszólására és kijelentette, hogy a romániai magyarokra vonatkozó előadása nem fedi a valóságot. Majd arról beszélt, hogy a választói reform előtt be kellett volna nyitani a gyülekezési és egyesülési szabadságról szóló javaslatot. Az általános, egyenlő és titkos választói jogot akarja, úgy amint az Ausztriában van. Miután még nagy frázisokat mondott a román nép hivatásáról, kijelentette, hogy a költségvetést pártja nevében nem fogadja el.

Roics Milán horvátul beszélt.

Mit mondott Roics?

Ugron Gábor azonban kérdést intézett az elnökhöz, hogy igaz-e, hogy a horvát szónok azzal dicsekedett a beszéde alatt, hogy a horvátok 1848-ban százezer emberrel fordultak Magyarország ellen.

Polit Mihály: Nem mondta!

Az elnök: Tolmács szerepére nem vállalkozhatik. Az ő teendője a Ház felfogása folytán az, hogy a szónokot ellenőrizze, hogy a Ház méltóságát, vagy egyeseket ne sértsen. Érdemben nem reflektál a beszédére. Ha azonban azt óhajtják, hogy reflektáljanak a beszédekre, alkalmazzanak sztenografust.

Ugron Gábor: Az elnök nem felelt ugyan a kérdésére, de meg van arról győződve, ha a horvát szónok olyant mondott volna, ami a nemzet becsületét, vagy közjogát sérti, rendreutasította volna, mert az elnöknek kötelessége efelett örködni.

Az elnök: Az elnököt még a Ház sem utasíthatja, hogy kit utasítson rendre!

Ugron Gábor: Nem akarta — ugymond — az elnököt utasítani, de neki kötelessége örködni a nemzet becsülete fölött!

Az elnök: Ismétlem, hogy semmi utasítást sem fogadhatok el!

Babics-Gyalszki Lyuba horvátul szót kért.

Hoffmann Ottó: Nem beszélhet horvátul a házszabályokhoz! A függetlenségi párt ezt türi?

Babics elmondja horvátul mondókáját.

Lengyel Zoltán szót kér és a tanácskozási rend felforgatásának mondta azt, hogy Ugron Gábor egymásután háromszor is minden jogczim nélkül felszólt.

Az elnök a vitának úgy vetett véget, hogy előterjesztést tett a holnapi ülés napirendjét illetőleg s ezzel az ülés két óra után véget ért.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 18.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Széll Kálmán elnöke alatt tartott ülésén több törvényjavaslattal foglalkozott. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Popovics Sándor, Szerényi József, Bolgár Ferencz, Décsy Zoltán államtitkárok, Papp Mihály, Ábrányi Kornél miniszteri tanácsosok, a honvédelmi miniszteriumból: Jaczkó osztálytanácsos, Demján hadbiztos, Vojnits számtanácsos.

A pozsony—bécsi villamos.

Holtsy Pál ismertette a bécs—pozsonyi villamosvasutról szóló törvényjavaslatot és elfogadásra ajánlotta azt.

Holló Lajos nemzeti szempontból felette károsnak tartja, hogy egy határszéli város idegen állam fővárosával szorosabb nexusba hozassék. A javaslatot, bármennyire is méltányolja Pozsony közgazdasági érdekeit, politikai okokból nem fogadja el.

Gróf Semsey László előnyösnek tartja, hogy a Pozsony közelében lévő városok most élénkebb összeköttetésbe jöjjenek nem Béccsel, hanem Pozsonnyal. A javaslatot elfogadja.

Sághy Gyula és Sziklay Ottó felszólalásai után a bizottság a javaslatot a közlekedésügyi bizottság módosításával elfogadta.

Katonai ügyek.

Gróf Semsey László előadó ismertette és tudomásulvételre ajánlotta 1. a honvédelmi 1907. évi állapotáról, 2. a közös hadügyminiszter vezetése alatt álló és Magyarország területén elhelyezett katonai reáliskolákban és hadapródiskolákban a magyar nyelv tanításának és a magyarnyelvű oktatás eredményéről, 3. a magyar királyi honvédevelő és képző intézetek állapotáról, 4. a közös hadsereg katonai nevelőintézeteiben magyar alapítványi helyen elhelyezett ifjakról, 5. a hadmentességi díj-lap állandóságáról.

A bizottság a jelentéseket tudomásul vette.

Gróf Semsey László előadó ismertette a m. kir. honvédség részére megrendelt ismétlő-fegyverek beszerzéséről felmerült költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot.

Holló Lajos felvilágosításokat kér, hogy ezeknek az ismétlő-fegyvereknek költségei miért nem lettek a maga idejében beillesztve a költségvetésbe. Nem tartja helyesnek, hogy ez a költség külön törvényben szavazzatsék meg és a pénzügyi bizottság jelentésében ezt fel kívánja említeni.

Wekerle Sándor miniszterelnök teljesen igazat ad Holló Lajosnak, hogy rendszeres szükségletek fedezéséről a költségvetés keretében kell gondoskodni. Azonban itt úgy áll a kérdés, hogy ezek az ismétlő-puskák, mikor a jelenlegi miniszterium kormányra lépett, már be voltak szállítva. A megrendelés még 1904-ben történt, olyan feltétellel, hogy az később fog

kifizettetni. Bár e tartozás után a kamat csak 3 1/2 százalék, mégis az a kormány felfogása, hogy ilyen függő tartozásoktól mielőbb szabadulni kell és ezért kellett ennek kifizetése végett a törvényjavaslattal előállani.

A bizottság a miniszterelnök felszólalása után általánosságban és részleteiben is elfogadta a javaslatot.

Az adóreform.

Az adóreform-javaslatoknál

Széll Kálmán: A miniszterelnök-pénzügyminiszter kiváló és nagy érdeme a többi között ez a javaslat. A miniszterelnök már régebben, első pénzügyminisztersége alatt elkészítette ennek a törvényjavaslattal alapelveit. Több esztendőn át dolgozott rajtuk, de akkor nem volt alkalma azok parlamenti tárgyalását keresztülvinni. Az utódainak sem volt módjukban, hogy az adóreformot napirendre tűzzék és különös kedvezése a sorsnak, hogy a miniszterelnöknek újra alkalma lett ezeket a javaslatokat, amelyek az ő legsajátosabb gyermekei, napirendre tűzteni. Ezek most már jelentős változáson mentek át az eredeti tervekhez képest, hogy a fejlődő élet követelményeivel harmóniába hozassanak. A javaslatokat, bár azok többfélék, egy vezető gondolat uralja, hogy az adók igazságosan és egyenlően elosztassanak. Kéri a bizottságot, hogy a nagy reformot fokozott figyelemmel vegye tárgyalás alá.

Holtsy Pál előadó részletesen ismerteti a javaslatokat.

Gróf Teleki Arvéd felszólalása után Issekutz Győző vitatja az előadóval szemben, hogy nem apadás, de adóemelés fog következni.

Mérey Lajos nem osztja azt az aggodalmat, mintha az adóreformmal a kincstár jövedelme csökkenne. Nem is képzel olyan pénzügyminisztert, aki olyan adóreformot terjesztene elő, amely az állam bevételeit csökkentené. A progresszivitást örömmel üdvözli, mert azt látja, hogy az eddigi rendszer mellett sok olyan nagyjövödelmű egyént nem lehetett megadóztatni, akik igen könnyű szerrel jutottak nagy jövedelemhez.

Buzáth Ferencz hangoztatja, hogy több itt felhozott kívánalom a részletes tárgyalás keretében tartozik.

Buza Barna égetően szükségesnek tartja a javaslatnak minél előbb való életbeléptetését, mert a mai állapot már tarthatatlan, nemcsak amiatt, hogy nagyon sokakat igazságtalanul terhel, de amiatt is, hogy igen sok jövedelem teljesen kibújik az adó alól és ez épp olyan megbotránkoztató, mint a túlságos terhelés.

Holló Lajos azt hiszi, hogy a pénzügyi téren a jövedelmek fokozása tekintetében nem sok eredményt fognak a javaslatok produkálni. Nagy örömmel látja az eddig adó alól elvont nagyobb jövedelmek megadóztatását, ami az egyenlő teherviselés elvének régi követelménye.

Sághy Gyula általánosságban elfogadja a javaslatot, mert az abban lefektetett elveket helyesli. A részleteknél azonban több módosítást fog javasolni.

Wekerle Sándor miniszterelnök pozitív számadatakra alapítja azt a véleményét, hogy az adóreform nem bevételi többletet, hanem csökkentést fog előidézni. Az adóreform előterjesztésénél közgazdasági és szociális szempontok vezették. A földterhmentesítési pótlékok illetőleg felhözottakra megjegyzi, hogy az nem külön adó, nem a földterhmentesítési adósság szükségletéhez irányul. A földterher nem fog emelkedni, mert ha 25%-ról 20%-ra lezállított kulcs mellett a földadóból a mai összegnek megfelelő összeget akarunk bevenni, akkor az ország kataszteri jövedelmének 150 millióról 200 millióra kellene felszöknie. Erre pedig nem gondol senki. Több jövedelmet fog eredményezni a revízió. Ismerteti a revízióval követendő eljárást. Nem általános revíziót, csak a kiáltó igazságtalanságok megszüntetését. Teleki aggályával szemben utal arra, hogy az új tiszta jövedelmi fokozatokat nem a pénzügyminiszter fogja meghatározni, hanem az országos földadó-bizottság, amely kizárólag gazdákból fog állni, sőt még a kiigazítás szükségének eldöntését is hajlandó az országos földadó-bizottságra bízni. A házadó szintén meg fog növekedni. A kereseti adó reformjából nem várható több bevétel, mert igaz, hogy a kereseti adóztatások 80%-a ma is törvényes minimális tételek alapján történik és e tekintetben a pénzügyi eredmény szempontjából nincs változás. A reform folytán eselő adóbevétel az általános jövedelmi pótladóban 40 millió, a megszűnő kereseti adónál 20 millió, tehát csak ennek rekompenzációjául, a jövedelmi adóból 60 milliót kellene produkálni, de ez nem remélhető, ha figyelembe vesszük, hogy Ausztriában kilencz évi fennállás után 61 millió folyik be jövedelemadó címén. A létminimum határát azért hajlandó 800 koronában megszabni, mert az a gyakorlatban ugyanis 1000—1200 koronának fog megfelelni. Azzal az aggályal szemben, hogy a jövedelemadó behozatala nagy munkatöbbletet jelent, megjegyzi, hogy az adóalanyok száma maximum 700.000 lehet. Becslésen alapul hozadéki adónál progresszivitás sehol sincs s így nálunk sem volt behozható. A közepes adózóknál a versenyképesség emelése céljából a jövedelemadó progresszivitásánál

hajlandó enyhítésekre, miáltal ezeknél az adóteher hasonló lesz a hasonló osztályú osztrák adózók jövedelmi adójához.

Mindezekre tekintettel, különösen a javaslatról várható nagy gazdasági és szociális előnyökre, kéri a javaslatok általánosságban való elfogadását.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta és holnap folytatja az egyes adójavaslatok részletes tárgyalását. Először a földadó kerül napirendre.

A t. Házból

Irta: Bede Jób.

I. Romantikus hangulatok.

A Házbeli atmoszférán érezni lehet, hogy künnt hideg van: az ide bezárt meleg zsibbadást szerez és csöndesen ülnek gyéren, minden pártból csak úgy mutatóba a képviselők, mintha semmi nevezetes dolog nem lenne itten. A szép téli nap látványa tárul a szemlélő elé a dunaparti ablakon át. Vastag jégdarabok uszálnak a vízben, ám még messze vagyunk attól, hogy tömegeket bíró páncél borítsa be a vizet és a szelid európaiér Polit Mihály szelid gunynyal konstatalja:

— Messze lenni tetszik az uraknak attól, hogy királyt méltóztassanak választani a Dunán.

Am kinek is jutna eszébe királyt választani. A körülményekhez képest igen meg vagyunk elégedve a magunkéval és akik a jövő felől gondolkoznak, csak azt kívánják, hogy bár minél későbbre maradjon az az idő, amikor mással kell kísérletezni.

Barátságos kedv honol a folyosón is. A parlamenti politikáról kevés szó esik. Inkább személyi és társasági ügyeket beszélnek. (Amint-hogy a nagy politika különösen hasonlít valamely pompás palotának a külső díszéhez, míg benne a termekben és fülkékben mindenképpen csak emberi dolgok folynak.) Távoli vidékekből jómódu apák és szende leányok érkeznek. A fiatal képviselőket biztatják a tapasztaltabbak:

— Jó lenne választani neked, ifiúr és jó volna még ezen a télen megházasodni.

— És aztán miért olyan sürgősen? — kérdezi az ifjú honatya.

— Hát leginkább azért is, hogy szaporodjék a párt. A magyar pártok gyarapodását már valószínűleg nem is remélhetjük másból, mint abból, ha ti, fiaim, megházasodtok...

Ime a nemzetiségi és szocialista politikával szemben a másik, hogy házasságokkal még lehet segíteni a magyarság sorsán.

A témán nyomban továbbhaladnak, mihelyt észreveszik, hogy az alkotmánypárt padsorai-ból hiányoznak a mágnások. Mintha végszóra érkeznek Boda Dezső, a főkapitány, aki újságolija:

— Óriási és elegáns publikum van a Váczi-környeten. Az Apponyi Teréz grófnő esküvői felvonulását nézik.

Tehát erre fordul a diskurzus. A főúri társaság beauté-ja oltárhoz megy és a szerencsés férfit, aki odaviszi, hozzátartozik a parlamenthez is: Inkey József báró. Az idei farsangon már Apponyi Teréz grófnő, mint a báró felesége fog megjelenni a szocietás multságain. A megtörtént után a következők kerülnek szóba és előre jósolják, hogy a legszebbek közé fog tartozni az Eszterházy Pál gróf és az Andrássy Ilona grófné esküvője.

— Apropos, Andrássy — szól a mindig kutató Lakatos — nem lehetne-e valami újságot megtudni ő excellenziájáról.

Négyen-öten is elindulnak, hogy a szorgalmas hírfi kívánságát kielégítsék, míg öt perc múlva már megjön a Kossuth Ferencz belső bizalmas köréből a legújabb kabinettitok, mely a következőképpen hangzik:

Kossuth Ferencz 67-ik születésnapja alkalmából Andrássy Gyula gróf, aki az idén tölti be 48-ik évét, a következő táviratot küldötte Kossuth Ferencznek:

Fogadja excellenziád legőszintébb szerencseki-vánatomat abból az alkalomból, hogy elérkezett a 67-hez. ANDRÁSSY.

Erre a táviratra aztán Kossuth Ferencz a következő választ menesztette Andrássy Gyula grófhhoz:

Excellenziád jókívánatait hálás szívvel köszönöm. Együttal fogadja üdvözlőmet abból az alkalomból, hogy közeledik a 48-hoz. KOSSUTH.

A remiszczenciák még a gratulációk utóhangjaihoz tartoznak, de a figyelmes emberek már készülnek az újakra, mert mihamar megjelennek a valóságos belső titkos tanácsosi kinevezések, köztük három államtitkárnak és legelső sorban Hadik János gróf belügyi államtitkárnak a kinevezése. Csoportosulnak és tanácskoznak a buzgó gratulálók, hogy hol kell majd felkeresni a hivatalon kívül Hadik gróft.

— A Brisztolban lakik — szól Nyegre László.

— Csak lakott a Brisztol-fogadóban — feleli rá a sokkal tájékozottabb László Mihály. — Már onnan elköltözött.

— Az államtitkár elköltözött a Brisztolból, miért, oh miért? — kérdezik egymástól a magán Nick-Carterek.

— Danzaasra mondom — szól rejtelmesen N. I. K. — ennek valami különös oka lehet.

A kutatók között egyszer csak megjelen egy vörös öves görög keleti pap, aki egy reggeli újságot lobogtatott a kezében, megfejtette a rejtélyt:

— Szállodai lakás nem tekintetik állandó lakásnak — mondja — egy író letartóztattak azzal az indoklással, hogy a Brisztolban lakik és hogy az írás nem rendes foglalkozás. Tehát az államtitkárnak más állandó lakásról kellett gondoskodnia, annál inkább, mert átmeneti kormányban államtitkárnak lenni, szintén nem biztos állapot.

— Kítől hallotta ezt, főtisztelendő ur — kérdezi szigoruan az arra haladó Wekerle — hogy ez nem biztos állapot?

— Éppen excellenziádtól, Wekerle miniszterelnök úrtól — feleli a pap.

— Nos akkor — viszonzza a miniszterelnök — némi kételyeim vannak a deficienzió valódisága felől.

Ebben megnyugodtak, eloszlottak, de csakhamar ismét együvé kerültek. Mert a romantikus hangulat nem akart eloszlani és a folyosó melegében egyre több táplálékot keresett. És megint csak visszatértek a királyhoz. A bécsi telefon egy hírt hozott, hogy a király ultimátumot küldött Belgrádba és ha erre kedvező felelet nem érkezik, megizeni a háborút. Együttal már egész körmondatokat adnak a király szájába, hogy az uralkodó így szólott volna:

— Pedig igen sajnálnám, hogyha e szigorú tétben háborút kellene indítani, mert nem érdemes Szerbia a nagy pénzáldozatra és véráldozatra.

Nagyobb hatás kedvéért ugyancsak a király szájába adták ezt a sóhajtást:

— És aztán... az én hadseregimnek még sohase volt szerencséje a háboruban.

Boldog monarchia, melynek hadserege éppen a háboruban nem szerencsés.

II. Mit tárgyalnak?

A sok diskurzus közben majdnem elfeledtük, hogy az üléssteremben tárgyalás folyik. Pedig normális ülés volt, jegyzőkönyvvel és bejelentésekkel. Ezek között Justh tudatta a Házzal, hogy a választói reform javaslatának elkészítésére kiküldött bizottság megalakult, elnökevé választván Bizony Akost, jegyzővé Buza Barnát, előadónak Csizmazia Endrét.

— Bizony Buza Csizmazia — ismételték a neveket.

— Bizony miskolczi képviselő — tesztek hozzá.

— Tehát Bizony Csizmazia Buza.

— Vagy Buza Bizony Csizmazia.

Forgatták a szavakat a szójáték kedvéért, amíg elunták.

De egy perczre megint a választói reformról beszélgettek. És napirendre került a pluralitás. Az Erzsébetvárosból érkezett a hír, hogy Ehrlich G. Gusztáv nekifeküdt a pluralitás támogatásának. Szalai Mihály szerkesztő beszélt, hogy Ehrlich hívei körében a pluralitás mellett argumentál, sőt nagyjából ezen álláspontjának már meg is nyerte őket. A végén aztán Ehrlich G. Gusztáv következőleg nyugtatta meg azokat, akik nem szeretik, ha a régi renden változtatnak:

— Egyébként ez a pluralitás nem is újság; mert a mi választásainknál, a hetedik kerületben, mindig voltak olyanok, akik egy helyett tizszer is szavaztak.

... Egyelőre azonban tévedés lenne azt hinni, hogy már a választói reformot tárgyalják.

Nem azt tárgyalják, hanem a jövő évi költségvetési előirányzat tárgyalását megkezdtek.

S a tárgyalás olyan gyors tempóban ment, hogy már ma horvátul beszéltek.

Budapest, november 18.

Főispáni beiktatás. Sepsiszentgyörgyről írják: Metzner Bélát, Háromszék vármegye új főispánját november 25-én iktatják be ünnepelesen. A főispánt Zemplénmegyéből nagyobb küldöttség kíséri el székhelyére. A beiktatáson résztvesz a képviselőháznak is több tagja. A főispán fogadására a sepsiszentgyörgyi függetlenségi és 48-as párt nagy előkészületeket tesz.

Küldöttségek a minisztereknél. Dömös esztergomgyeai községnek küldöttsége tisztelt meg ma délután a képviselőházban Zlinszky István orsz. képviselő vezetésével Wekerle Sándor miniszterelnöknél. A küldöttség kérelme az volt, hogy Dömös község számára a Duna szemközti oldalán lévő vasuti állomások egyikéhez rendes csavargözsjáratot létesítsenek. Wekerle Sándor miniszterelnök megígérte, hogy kérésüket, amelyet jogosultnak tart, meg fogja vizsgálni és a lehetőség szerint teljesíti.

Száz tagból álló küldöttség jelent meg ma Szterényi államtitkár előtt a képviselőház fogadótermében, hogy a kormány támogatását kéri a tervezett baja-kiskörösi vasut kiépítése tárgyában. Az államtitkár a miniszter nevében kijelentette, hogy az érdekesség óhaja elé akadályokat gördíteni nem akar. Hajlandó a baja-kiskörösi vasut üzemét állami kezelésbe átvenni. Az államtitkár választát a küldöttség többször megszakitott éljennel fogadta.

A hortörvény. A képviselőház földmívelésügyi bizottsága ma délután Jeszenszky Ferencz elnöklése mellett ülést tartott, amelyen a hortörvényt vette tárgyalás alá. Bernáth Béla előadó részletesen ismerteti ezen kérdés történelmi fejlődését és azon törekvéseket, amelyek ezen kérdésnél a magyar hortermelő közönséget vezérelték. Csitáry Béla jogtalannak tartja azon támadásokat, amelyek a javaslat förendelkezései t. i. a czukrozás és szeszezés ellen felhozattak. Darányi Ignác szerint a legjobb törvény is elveszti hatályosságát, ha nem párosul helyes és gyors végrehajtással. Erélyesen és minden kiméletet félretéve kell eljárunk azokkal szemben, akik a törvény szigorát megérdemlik, de viszont tartózkodunk kell olyan tevékenységtől, amely azt a látszatot kelthetné, hogy a mi intézkedéseink a reális termelőt vagy kereskedőt üzleti tevékenységében korlátoznák. A részletekhez Csitáry Béla, Miksa Imre, Potocky Dezső, Bernáth Zoltán,

Parkas József szólottak hozzá és a javaslatot lényegesebb változás nélkül részleteiben is elfogadták.

A horvát kompromisszum kérdése. A koalícióhoz tartozó zágrábi lapok az utóbbi napokban mind sürűbben foglalkoznak a horvát-magyar konfliktus megoldásának kérdésével és az esetleg kötendő kompromisszum esélyeivel. Mint a „Kel. Ért.” jelenti, erre vonatkozólag ez idő szerint tárgyalások nem folynak, ilyeneket egy részről sem kezdeményeztek. Mindazonáltal megállapítható, hogy a megegyezés iránti óhaj ugy a magyar kormánynál, mint a koalíció mértékadó elemeinél ösztönösen fennáll. Az átmeneti kormány eszméje azonban aligha alkalmas arra, hogy kivezető expediensül szolgáljon. Erről már többször volt szó, anélkül, hogy a magyar kormány abba bele ment volna. A horvát viszonyok mai elfajulásával szemben ugyanis nem elég a vitás kérdéseket a regnikoláris küldöttség elé utalni, mielőtt ez megtörténhetik, szükséges, hogy az összes vitás kérdésekre vonatkozólag előbb a magyarok és horvátok között teljes megállapodás létesüljön, mert különben meg fog történni az, hogy a regnikoláris küldöttségek megegyezni nem tudván, kénytelenek lesznek a tárgyalások eredménytelenségét konstatálni, ami a feszült viszonyt, nem hogy enyhítene, hanem még csak inkább fokozná. A magyar kormány már ismételtén értésére adta a horvát-szerb koalíció tagjainak, hogy a megegyezést óhajtja, előbb azonban az alapvető kérdésekre nézve tisztába kell jönni.

Félhivatalosan jelentik: Egyes bécsi és zágrábi lapok leplezetlen célzatossággal ismét azt a hírt terjesztgetik, mintha báró Rauch Pál horvát bán és a magyar kormány között konfliktus támadt volna és a bán lemondása küszöbön állana. A legilletékesbb magyar kormánykörökből annak a kijelentésére kapott a „Budapesti Tudósító” felhatalmazást, hogy ezekből a híresztelésekből egy árva szó nem igaz; a bán küszöbön álló lemondásáról épp oly kevés lehet beszélni, mint arról, hogy a magyar kormány és báró Rauch között eltérés merült fel. Az egész hír nem egyéb, mint otromba koholmány.

A Ház bizottságaiból. A képviselőház védőerő-bizottsága november hó 21-én, szombaton délután 5 órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart. Az ülés tárgya: 1. Az 1897: XXIII. t.-cz. értelmében a m. kir. honvédevelő- és képző-intézetek állapotáról az 1907. évben (928. sz.); 2. A közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézetben magyar állami alapítványi helyeken elhelyezett ifjakról 1907. évben; 3. A közös hadügyminiszterium vezetése alatt álló és Magyarország területén elhelyezett katonai real- és hadapród-iskolában a magyar nyelv tanításának és a magyar nyelvű oktatásnak eredményéről; 4. Az 1880: XXVII. t.-cz. 5. §. értelmében létesített hadmentességi díjalap állandóságáról az 1907. évben; 5. Az 1907. évi október 1-től 1908. szeptember 30-ig a cs. és kir. közös hadseregtől a m. kir. honvédséghez történt tiszti áthelyezésekről; 6. A lőterek térmagyságára vonatkozó kimutatás módosítása tárgyában a honvédelmi miniszter jelentései, végül 7. A honvédelmi és belügyminiszterek együttes jelentése.

A közgazdasági bizottság november hó 20. napján, pénteken délután öt órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart, amelynek tárgya: 1. A m. kir. központi statisztikai hivatal 1908. évi munkatervéről a kereskedelemügyi m. kir. miniszter jelentése. 817. sz. 2. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatainak tilalmazásáról a földművelésügyi m. kir. miniszter törvényjavaslata 916. sz.

A mentelmi bizottság november hó 21. napján, délelőtt fél 10 órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart, amelyen Lorkovics Iván, Vinkovics Bozsó, Lukinics Ödön, Pinterovics Antal, Popovics Dusan, Mazurancics Bogoszláv, Harambacsics Ágost, Markos Gyula, Benedek János, Hainrikfy Pál, Bene István, Juriga Nándor képviselők mentelmi ügyeit tárgyalják.

A balkáni veszedelem.

Budapest, november 18.

A közös hadügyminisztérium tegnapi intézkedése folytán keletkezett nyugtalanságot ma növelte annak a híre, hogy Montenegró komoly harci előkészületeket tett. Az események folyamán már többször rámutattunk arra, hogy Montenegró ellenséges magatartását sokkal komolyabban kell értékelni, mint a szerb hazafiak operettszerű harci lármáját. A szerb hadvezetőség nagyon is tudatában van annak, hogy Szerbia geográfiai helyzete oly kitűnő előnyomulási viszonyokat biztosít az osztrák-magyar hadseregnek, hogy a szerb haderőnek alig akad támpontja, ahol komolyabb ellentállást tudna kifejteni.

Egész más a helyzet Montenegróval szemben. A történelem számos példát tud felmutatni a Fekete-hegyek hadrakelt lakóinak bámulatos harci készségéről. A török hadsereg már nem egy kudarcot vallott a montenegrói hegyek között. Nikita népe harminczötezer embert tud a harczvonalba küldeni. A legkitűnőbb anyag, melyet guerrilla harczra lehet használni. Ha ezek az emberek a vad és kopár hegyekben megvetik lábukat, nem egykönnyen lehet őket onnan kizavarni. Ugyanez áll arra az eshetőségre is, ha esetleg montenegrói bandák törnének be Hercegovinába, melynek topográfiai helyzete igen alkalmas bandaharczokra. A montenegróiak fészkelődését tehát nem szabad lekicsinyelni. Ezzel tisztában van a hadvezetőség is, mert a napokban lerendelte a gépfegyver-osztályokat éppen a montenegrói határon fekvő zászlóaljokhoz.

Figyelemreméltó különben a hadvezetőségnek az a törekvése, hogy az összes ezredeket a lehető legrövidebb idő alatt felszerelje a gépfegyver-osztályval. Eredetileg tudvalevőleg három esztendőn belül tervezték a gépfegyver-osztályok felállítását. A lázas sietség, melylyel most akarják felszerelni a hadsereget gépfegyverekkel, nem éppen biztató reménység a béke fentartására.

Mai híreink a következők:

Montenegró hadikészülődése.

A prágai „Narodni Listy” cettinjei jelentése szerint Cettinje és Kattaro között a távirati összeköttetés megszakadt. A montenegróiak a Lotz-hegyre ágyukat vontattak. A Dugoszoroszt, amely Montenegrót Hercegovinával összeköti, nyolcz ezer montenegrói tartja megszállva. Kattaróból a templomi kincseket az ország belsejébe viszik, mert azt tartják, hogy Kattaróban nincsenek biztonságban. Bécsi illetékes helyen a prágai lap jelentésének Montenegró katonai készülődéseire vonatkozó részét megerősítik.

Pólában az a hír van elterjedve, hogy az ezidőszerint Teodo előtt vesztéglő Saint Georg hadihajó matrózait montenegróiak megtámadták. Majdnem az összes matrózok megsebesültek, néhányan közülök veszedelmesen. A támadás akkor történt, amikor a matrózok rövid szabadságról Kattaróból Teodóba visszamentek.

Kattaróból jelentik nekünk, hogy a Lovczehegyen már három hét óta fel vannak állítva a montenegrói ágyuk, számra körülbelül 40 s a csövek az osztrák határ felé merednek. Ezek közt az ágyuk között vannak azok is, amelyeket az olasz király ajándékozott Montenegró-

nak. Boccho di Cattaro népe nagy izgatottságban van, különösen mióta a tiszték családjai elutaztak Cattaróból. Montenegró felől már napok óta nem hoznak húst Cattaróba s így nagy a drágaság.

A szerb kormány lemondása.

Belgrádból táviratozza a „Lokalanzeiger” tudósítója, hogy Milovanovics külügyminiszter lemondása befejezett dolog. A külügyminiszter római útja kudarczczal végződött s mihelyt Milovanovics visszaérkezik, be fogja nyujtani lemondását s akkor azután az egész kormány is lemond, mert a minisztérium és az egykori özszeesküvők között újabb konfliktus támadt György trónörökösnek egy beszéde miatt, amelyet pétervári utjáról való visszatérése óta mondott.

Milovanovics a szkupstina csütörtöki titkos ülésén jelentést fog tenni külföldi utjának eredményéről s akkor a szkupstina döntő határozatokat fog hozni.

Politikai körökben azt beszéljük, hogy Andra Nikolics vezetése alatt koncentrációs kormány fog alakulni, amelybe a pártok valamennyi vezetője be fog lépni. Ha ilyen kabinet alakítása nehézségekkel járna, akkor Nikola Pasics radikális koalíciós kormányt állítana össze, sőt esetleg egy óradikális minisztérium élére állana. Ez utóbbi esetben nagyon valószínű volna, hogy Pasics maga segitene elő a bandaháboru kitörését.

Pasics teljesen elhibázottnak tartja Milovanovics külügyminiszternek azt az álláspontját, hogy Ausztria-Magyarországtól Bosznia-Hercegovina annexiójának fejében területi kárpotlást kell kicsikarni. Az egyetlen lehetséges álláspont Szerbiára nézve az, hogy autonómiát követeljen Bosznia-Hercegovina számára egy szerb, vagy montenegrói herceg uralma alatt. Pasics szerint ugyanígy vélekednek Pétervárott slawofil körökben. Pasicsnak még most is igen nagy a befolyása az udvarra és a szkupstinára s így könnyen megeshetik, hogy ez a felogása tetszeni fog a többségnek, akkor aztán a kabinet kénytelen lemondani.

A boszniai csapatok megerősítése.

Báró Schönaich tábornagynak, hadügyminiszternek, a szerbiai határon való katonai intézkedésekről egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— A hivatalos közlemény már tájékoztatta a közvéleményt abban a tekintetben, hogy a 15. hadtestet a felemelt békelétszámra kiegészítették. Ez az intézkedés megfelel a lakosság érdekében szükséges elővigyázatosságnak és tekintettel van azokra, akik a terhes határvédelmi szolgálattal teljesítik. A hadügyi vezetőség nem tervez ez idő szerint egyéb rendszabályokat. A lakosságnak nincs oka nyugtalanságra.

A bosznia-hercegovinai 15. számú hadtest 36 zászlóaljból áll. A 36 zászlóaljat a következő ezredek keretéből állították össze:

A zombori 23. gyalogezred 3 zászlóalja, a lonsonci 25. gy.-e. 1 zászlóalja, a nagybecskereki 29. gy.-e. 1 zászlóalja, a kassai 34. gy.-e. 1 zászlóalja, a kecskeméti 38. gy.-e. 1 zászlóalja, a kaposvári 44. gy.-e. 1 zászlóalja, a pécsi 52. gy.-e. 1 zászlóalja, a zágrábi 53. gy.-e. 1 zászlóalja, a belovári 16. gy.-e. 1 zászlóalja, a szászvárosi 64. gy.-e. 1 zászlóalja, a székelyudvarhelyi 82. gy.-e. 1 zászlóalja, a szabadkai 86. gy.-e. 1 zászlóalja, a károlyvárosi 96. gy.-e. 1 zászlóalja, a boszniai 1., 2., 3. és 4. gy.-e. 1—1 zászlóalja, az osztrák 4., 10., 21., 30., 35., 36. gy.-e. 1—1, 54. gy.-e. 3, az 57., 60., 62., 80., 81., és 99. gy.-e. 1—1 zászlóalja. Összesen 36 zászlóalj.

Kapcsolatban a hadügyi vezetőség tegnapi nyilvánosságra hozott intézkedéseivel, amelyekkel a 15-ik hadtestet a felemelt békelétszámra helyezi, a Fremdenblatt mértékadó helyről a következőkről értesül:

Ezen intézkedések kizárólag oly egyének visszatartására vonatkoznak, akik jelenleg aktív szolgálatban állanak, és pedig: 1. övi harmadévesek, amelyeknek harmadik szolgálati évi szeptember 30-án lejárt és amelyek szeptember 30-án elbocsájtandók lettek volna, így azonban mostani időn túli szolgálati idejük fegyvergyakorlati idejükbe fog beszámíttatni és 2. oly póttartalékosok visszatartására, akiknek most van nyolcz heti kiképzési idejük és akiket külön-

ben kiképzésük befejeztével elbocsájtottak volna. A tett intézkedésekből kifolyólag azonban oly tartalékosok vagy póttartalékosok, akik jelenleg nincsenek lényeges szolgálatban, nem fognak behivatni.

Bécsből még a következő figyelemre méltó hírt közlik: A közös hadsereg vezetősége három esztendőre tervezte az összes gyalog- és vadászrezdeknek, valamint a tábort vadászszázalajoknak gépfegyverrel való ellátását. Minthogy időközben lehetővé vált a gépfegyver beszerzésének meggyorsítása és a külső politikai helyzet is kívánatosá teszi, hogy a hadsereg minél előbb el legyen látható gépfegyverrel, a hadsereg vezetősége elhatározta, hogy az ezredeknek gépfegyverrel való ellátása gyorsabb tempóban fog történni, úgy, hogy minden ezred már a legközelebbi hónapokban megkapja gépfegyver-osztályát.

Az olasz király válasza.

Viktor Emánuel király válaszáat Ferencz József királynak a levelére közvetlenül a parlament megnyitása után fogják elküldeni, mert az olasz király alkotmányos uralkodói kötelességével nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy egy, a formaszerű udvariasság határain túlmenő választ elküldjön mindaddig, míg a parlament össze nem gyűlt. A király válasza azonban annál tartalmasabb és kimerítőbb lesz.

Tittoni külügyminiszter, ki a jövő héten fogja a kamarában a külpolitikájára vonatkozó exposéját előterjeszteni, ki fogja jelenteni Olaszország hozzájárulását Bosznia annexióához, de egyben ragaszkodni fog ahhoz is, hogy a konferenciát megtartsák.

A Yıldiz-hadosztály Mekkában.

Az ifjú-török bizottság olyan trükköt eszelt ki, amelyik bizonyára maga után vonja az egész Yıldiz-hadosztály feloszlását. A bizottság ugyanis a Yıldiz-katonákhoz felhívást intézett, amelyben Mekkában való zarándoklásra és a Hedzsász lázongó törzsei ellen való vonulásra szólítja fel őket. A bizottság egyszemint listákat bocsátott ki, amelyekbe a résztvevni óhajtó katonák beírhatják nevüket. Mindjárt az első napon olyan tömegesen jelentkeztek a katonák, hogy a török lapok komoly zavargásoktól tartottak. A bizottság minden egyes résztvevőnek öt font támogatást is ígért, amelyet azonban kevesen fognak igénybe venni, mert a zarándok-utnak a Korán tanítása szerint csak akkor van fogadtatja, ha önköltségen történik. Egy-egy századból átlag 90 katonára jelentkezett, a besiklási kaszárnyában száznyolcvan katonára közül százötvenegyet íratkozott föl. A szultán állítólag megkísérelte, hogy a csapatokat a zarándokutól visszatartsa, de a katonák csodálkozva kérdezték, hogy hogyan tanácsolhat a kalifa ilyesmit, amikor minden igazhívőnek ez kell, hogy legyen a legfőbb vágya. A bizottság hivatalos közlönye tegnap közölte a Yıldiz hadosztályparancsnokának, Sekfet pasának távozását. Az első ezred csapatai, amelyek a sztambuli őrházakban voltak elhelyezve, Dzseddába mentek. A szultán hadsegédeit valószínűleg parancsnokká nevezik ki a Konstantinápolytól távolabbi fekvő helyőrségekben. Így Huszein Djahid pasa Bagdadba kerül. Odurhahim herceg, a szultán fia, a tüzérségi iskolát fogja látogatni.

A Balkán-föderáció.

Achmed Riza pasát, az „egyvetértés és haladás” bizottságának képviselőjét nagy előzékenységgel fogadták. Achmed Riza pasa részletesen nyilatkozott egy interview keretében, amelynek különösen két részlete keltett nagyobb figyelmet.

— Mi a konferenciát, — mondotta — melegen óhajtok és mindenki biztos lehet afelől, hogy annak egybegyűlése előtt semminemű ellenségeskedést felidézni nincs szándékunkban.

A Balkán-föderáció tervére vonatkozólag így nyilatkozott:

— Miért ne lehetne Törökország, Bulgária, Szerbia, Görögország, Montenegró és Románia között szövetséget létrehozni? Ha mindnyájan a békét óhajtok, ily szövetség politikai és gazdasági alapon nemcsak lehetséges, hanem kívánatos is.

A Turkiá című olasz lap Vukotics montenegrói tábornokkal folytatott intervjút közöl, akl azt mondta, hogy belgrádi küldetése defenzív akció megállapítását célozta. Mostani küldetése sokkal kényesebb és ezért céljáról semmit sem árulhat el. Azokat a híreket azonban, amelyek szerb és montenegrói katonai készülődésekre vonatkoznak a szandzsák határán, Vukotics megczáfolta. A legjobban bizonyítja Montenegró barátságos szándékait Törökországgal szemben az, hogy Montenegró mohamedánokat fegyverzett föl. A nagyvezér megczáfolja azt a hírt, mely szerint Ausztria és Magyarország ellen török-szerb-montenegrói entente készül.

A török-bolgár tárgyalások.

Szófia jelentések szerint a kormánypárti képviselők elhatározták, hogy abban az esetben, ha a függőben levő vitás kérdések dolgában Törökországgal megegyezés jön létre, a török parlament megnyitása alkalmára a szobranje képviselőiben küldöttséget menesztenek Konstantinápolyba, a török parlament üdvözlésére.

Bulgária a keleti vasutak igazgatóságának a vasút megváltása címén állítólag negyven millió frankot ajánlott fel. A tárgyalások tovább folynak Törökország és Bulgária között.

Önkéntesek toborzása Oroszországban.

A pétervári szerb nagykövetségen nyilvánosan önkéntes csapatokat toboroznak egy esetleges háboru esetére. Ezideig már 600, többnyire kiszolgált katonát fogadtak fel, valamint néhány nőt is a „Vöröskereszt” számára. A „Novosti” szerint állítólag már 2000 önkéntes jelentkezett. Moszkvában is toborzási irodát nyitottak.

A Litajnia-Prospecten állították fel azt a központi irodát, ahol Szerbia számára önkénteseket toboroznak. Tömegesen jelentkeznek katonatisztek, diákok, munkások, sőt leányok is. Moszkvában Spiridonovics egykori szerb főkonzul toborozza az önkénteseket.

A bojkott.

A belgrádi osztrák és magyar kereskedők általában bizakodnak, hogy a monarchia addig nem fog tárgyalni a portával, amíg teljesen meg nem szűnik az ausztriai és magyarországi árucikk bojkottálása. Nyilvánvaló, hogy Törökország pressziót akar gyakorolni az osztrák-magyar monarchiára a bojkottal s az is kétségtelen, hogy ezt a mozgalmat az ifjú-török-bizottságok szitják. A szerb kereskedők ma népes gyűlést tartottak és egyhangulag elhatározták, hogy 1909. január elsejétől fogva semmit sem rendelnek ausztriai és magyarországi czegektől. A Száván és a Dunán megtiltották a szerb halászsoknak, hogy halászás közben a magyar parthoz közeledjenek.

Legújabb híreink.

A Stampa főszerkesztője, Jaksic ma nyílt levelet intézett a hadügyminiszterhez s abban kijelenti, hogy fenntartja minden egyes vadját Stanojevics alezredes, az állami löpőgyár igazgatója és Vlaic ezredes ellen. Nyílt levelében tudatja Jaksic a hadügyminiszterrel, hogy a nevezett tisztek tegnap este öt a Grand-kávéházban inzultáltak akarták. Stanojevics alezredes egy alantasa útján felberélt valakit a Mali Journáltól, hogy támadja meg Jaksicot. Hír szerint a hadügyminiszter le fog mondani ez affér miatt.

Pétervárról jelentik, hogy alaptalan az a hír, hogy ma az osztrák-magyar—orosz tárgyalások kedvezőtlen fordulatot vettek. A békéltető tárgyalások lassan haladnak. Az orosz kormány szombaton újabb jegyzéket fog Bécsbe küldeni. Izvolski külügyminiszter ma sem tartotta meg a diplomaták fogadását, amelyet már több ízben elhalasztott.

Diplomáciai körökben feltűntést kelt, hogy a belgrádi angol követ tegnapi lakomáján, amelyet a londoni Balkán-bizottság elnökének tiszteletére rendezett, György trónörökös is jelen volt s éjfélig maradt ott, tanácskozva az angol követtel és a Balkán-bizottság elnökével.

KÜLFÖLD.

A német válság. A kancellárválság megoldását az összes politikai körökben élénk elégtétellel fogadják. Most már, hogy a birodalmi kancellár megmarad hivatalában, nincs miért titkolni, hogy bizony Bülow herceg bukása katasztrófával határos állapotot idézett volna elő, mert vele együtt a porosz államminisztérium is beadta volna lemondását. A birodalmi kancellár hosszas ideig beszélt a császár előtt, anélkül, hogy a császár félbeszakította volna. Magának a császárnak nyilatkozata szerint a jövőben semmi sem fog történni, ami a vezető államférfiu alkotmányos felelősségét illuzóriussá tehetné. Más szóval: a birodalmi politika lehetősége biztosított és maga a császár kíván erről gondoskodni olyanformán, hogy mindenkor egyetértésben legyen a birodalmi kancellárral.

A birodalmi kancellárnak császár-audienciájáról a „Vossische Zeitung” azt írja: Többet alig mondhat uralkodó, ha a koronáját tovább akarja viselni. Az elkedvetlenítő forma, melyet a kancellár császárjával szemben nem használhat, el van kerülve; amit azonban mondani kellett, anélkül, hogy az uralkodó a gaudiumi igán kénytelen lett volna átmenni, megmondott. Majd meglátjuk, melyek cselekvések követik a komoly szavakat. A császár nyilvánvalóan a megnyilvánult népakaratot hallgatta meg. Amit még ezentul kell követelni, azt a nemzet a kancelláron keresse.

A „Lokalanzeiger” azt írja: Az audiencia megfogta azt a megoldást, amelyet a nemzet többsége remélt. A császár uralkodásának ideje alatt kevés olyan népszerű cselekedetet vitt véghez, mint ez. A kancellártól senki sem fogja megtagadni annak elismerését, hogy egyformán tudja megvédelmezni a korona és az ország érdekeit.

A birodalmi gyűlésen holnap, mint határozottan híre jár, közölni fogják a császár és a birodalmi kancellár megbeszélésének eredményét.

Abdul Azisz és Muley Hafid. Muley Hafid és Abdul Azisz közt megegyezés jött létre. Abdul Azisz minden atyjától örökölt magánvagyonát megtarthatja és ezenfelül Muley Hafidtól 7000 font évi adókat kap. Abdul Azisz Tangerben fog lakni.

A kínai trónváltozás. Ma megjelent egy ediktum, amely tudatja, hogy az új császár átvette az uralmat. Az ediktum felhívja az összes hivatalnokokat, hogy az új császárt uralkodói teendőiben támogassák. Egy másik ediktum megtiltja a vidéki hivatalnokoknak, hogy most Pekingbe jöjjenek s meghagyják nekik, hogy állomásukon maradjanak. Pekingbe öt ezer katona érkezett és még újabb csapatokat várnak. Pekingben egyelőre nyugalom van, de attól félnek, hogy a déli tartományokban zavargás fog kitörni. Az utcákon czirkáló csendőrséget és öröket visszarendelték. A kormány közölte a császári tartományokkal, hogy a régenség végleges lesz és hogy minden ellentétet a szükséges eszközökkel fojtsanak el és büntessenek meg. Az özvegy császárné palotájában 4000 katonára áll készenlétben. Az új rezsimben erősen képviselt reformpárt győzelme nyugtalanítja a mandzsú-párt tagjait. Azt hiszik, hogy a párt befolyása veszedelemben forog. A vidéken nyugodtan fogadták a régenség híreit.

A perzsa válság. A sah értesítette Oroszország és Anglia képviselőit, hogy a parlamentet csak akkor fogja összehívni, ha neki élete és trónja biztonságáért teljes biztosítékokat nyújtanak. Minthogy a diplomaták ezt a kért elutasították, a sah az alkotmány ellen határozott.

Botrány a dumában. A dumában ma nagy botrány volt Miljukov beszéde alatt, akit a jobb oldalról folytonos közbeszólásokkal zavartak. Puriskievics már-már rávetette magát Miljukovra, mikor Bobrinski erőszakkal visszatartotta. Nagy láрма támadt a jobb oldalon, amint Miljukov ezt találta mondani: — Többször nem fogjátok megcsalni a parasztokat, de megfélemlíteni sem engedik magukat!

E szavaknál Puriskievics egy nagy sipot vett ki a zsebéből, a melyent a rendőrök használnak s kegyetlenül fűtyült, a baloldalon pedig olyan lármát csaptak, hogy az elnök kénytelen volt bezárni az ülést, Puriskievics pedig megfenyegette, hogy ki fogja zárni több ülésről, ha még egyszer sipot hoz magával.

Analfabéta altisztek.

— Csalás az Államvasutaknál. —

Budapest, november 18.

A fővárosi államrendőrséget ismét nagyszabású bünyű foglalkoztatja. Ezuttal az államvasutaknál jöttek nyomára nagy csalásoknak. Száz és száz olyan altisztet nevezett ki ugyanis az igazgatóság, akik az állomásfőnökök bevallása szerint még saját nevüket sem tudják tisztességesen aláírni. A legérdekesebb, hogy nem az igazgatóságnál kell kutatni a visszaélések okát, mert ott csak teljes felszerelésű kérvényeket vesznek tekintetbe, hanem ott, ahol a váltó- és kiadó-öröknek, raktárnokoknak kiadnak középiskolai vagy polgári iskolai bizonyítványt, mert tudvalevőleg az altiszti álláshoz legalább a négy polgári iskolának elvégzése szükséges. A megindított rendőri vizsgálat a rengeteg adathalmazból azt fogja megállapítani, kiknek a közbenjárásával szereztek meg az álláshoz jutott analfabéták az iskolai bizonyítványokat.

Az utóbbi időben azok, akik tényleg jogosultak az altiszti kinevezésre, észrevették, hogy az ő mellőzésekkel olyanokat neveznek ki, akik egyik-másik pályaudvaron raktárnoki, kiadó- vagy váltóórri szolgálatot teljesítettek. S ezeknek nemcsak hogy nincs meg a birtokukban levő bizonyítványok dacára a tökéletes altiszti képzettségük, hanem még saját nevüket sem tudják tisztességesen leírni. Ezen visszás és megszegyenítő helyzetről értesítették az igazgatóságot, mely a jogos panaszoknak helyt adván, az ügyet átadta a rendőrségnek.

A rendőrségen a dolog dr. Sándor László rendőrkapitány kezébe került, aki legnagyobb apparátussal fogott a bünyű kiderítéséhez. Mindenekelőtt az adatok összegyűjtését szorgalmazta. A két métermázsát kitevő aktákból azután meglepő eredményre jutott.

Az analfabéta vasuti munkások jobb fizetésre vágyván, szerették volna letenni a négy polgári osztály vizsgáit, mely őket az altiszti vizsgára jogosítja. Kezdetben egyesekben megvolt a komoly szándék a vizsgálatoknak leglelkismeretesebb letetésére. De amikor értesültek arról, hogy Pesten van egy intézet, mely könnyebben, kevesebb fáradsággal juttatja őket az altiszti álláshoz, tömegesen ehhez az intézethez fordultak, amely aztán busás közbenjárás díj fejében, kijárta nekik az óhajtott állást.

Ezek az intézetek állítólag arra voltak hivatva, hogy a jelentkezőket a vizsgákra elkészítsék. Kiderült azonban, hogy ezekben az intézetekben alkalmazott tanárok nem tanítottak, hanem csak utasításokat adtak, vagy közbenjártak a vizsgálatok megkönnyítésében, vagy a bizonyítványok megszerzése érdekében. A látszat kedvéért azonban még tankönyveket is vették — természetesen megint jó pénzen — de nagy ravaszággal, régi használt, rongyos könyveket és litografált jegyzeteket, hogy úgy lássék, mintha azokat használták volna. Érdekes ezen tankönyvek belső tartalma. Szinte megdöbbentő a logikátlanság és a felületesség ezekben a könyvekben.

Mutatóba szolgálunk is belőlük, mind egyforma, akármelyiket is vesszük sorra, egyre megy. Talán a legjellemzőbb.

Történelem,

amely kongeniálisan összevarrott fejezetekből áll.

PÉTER
1038—1041.

Péter csak három évig uralkodott. A magyarok nem szerették az idegent tehát elűzték.

I. BÉLA
1061—1063.

Béla megvédte a keresztény hitet. Hirtelen halt meg.

SALAMON
1063—1064.

Béla után Salamon uralkodott, aki harcban keveredett az Árpád hercegekkel.

Ezt a kuszaságot és homályt nemcsak a történelemben, hanem a vegytan, földrajz és más egyéb könyvekben is megtaláljuk.

Természetesen ezekből nem lehet még annyit se tanulni, hogy a vizsgára való jogosultságot is kinyerje az ember. Az ismeretlen kijáró azonban, mint látjuk, keresztül ugrik az ily csekélységen és jó pénzért megszerzi a tudomány nélkül tudomány-ületesítő bizonyítványt. Amikor ezt keresztülvitte, rendszerint tovább már nem törődik az ügyfelével. S ezért eshetett meg több ízben az a képtelen eset, hogy a kifizető polgári iskolai bizonyítványhoz borzalmas ortográfiával megírt folyamodványt csatol a kérvényező. Ami természetesen az elárulója az egész manipulációnak. Egy ilyen folyamodványt szösz szerint közlünk az alábbi sorokban:

A Magyar Királyi Államvasutak tekintetes Üzletigazgatóságának

Debreczen.

Alant írot aláztal jelentem folyó hó 24-én kelt Bpsten ezen csatolt magán iratot Tisztelettel azzal küldöm be Ezen irat bizonyítéka annak, hogy én teljesen levizsgáztam. Aláztal kérem Tek Üzletigazgatóságot. szolgálok a debreczeni pályaudvaron kegyeskednék a családom és a magam megélhetésére elfogadni ezt a bizonyítványt és engem kinevezni.

Alázatos szolgálója

Gosztonyi Sándor
Kiadó ör.

Debreczen IV polgári.

Ez a Gosztonyi Sándor folyamodása. Olyan hiteles, akárcsak közjegyzői pecsét lenne rajta. De van száz és száz ilyen eset.

A dologban az a feltűnő, hogy a bizonyítványok mind Budapest középiskoláiban készültek és hogy a vizsgázók csak egy heti szabadságot kértek vizsgálatuk letétele előtt. Ez egy az altiszti vizsgáknál elnöklő főfelügyelőnek fel is tűnt és amikor megkérdezte egy vizsgázótól, ez azt felelte, hogy már a szolgálat idején is, a szabad órákban erősen készült a vizsgálatokra.

Az eddigi nyomozás szerint az ügy körülbelül ebben a stádiumban van. A további nyomozásnak a fordulatot a vizsgákat és bizonyítványokat kijáró egyének a kiderítése fogja megadni.

Párisi élet.

Mi tagadás benne: Párisban is hideg van. Nem szükséges a Palais de Glace-ba menni, hogy korcsolyázhassunk. A szabadban is megnyíltak a pályák és a sikkes parisiennes-ek vigan siklanak galleréjaik karjára támaszkodva, a csillogó jég hátán.

Bizony inkább is az iringálás a szezon-sport, mint a löverseny. Látták csak volna multkor Auteuilben a tribünök közönségét. Milyen pirosak voltak az orrok! Hogy vaczogtak a fogak!

Talán a hideg okozta a sok balesetet. A jockeyk ugy potyogtak, mint őszi viharkor a vaczkor. És szegényeknek ugy ropogott a csontjuk, mint a melegítő „braserók“-ban az izzó szén.

Ezer csoda, hogy „emberéletben nem esett kár“. De a lóvilágnak gyászuk volt: Az egyik versenytársuk, a jóvérű Pikero elbukott és kiszenvedett. Minthogy azonban, valamelyik exotikus fejedelem véleménye szerint, valamelyik lónak elsőnek kell beérkeznie, ezen igazság megerősítésül La Marmotte egy pár fejhoszszal megelőzte a többieket. (Marmotte lévén, valószínűleg azért sietett ugy, hogy téli álmát minél előbb megkezdhesse.)

A hölgyeknek, természetesen, minden alkalom kedves, mely a divatujítások bemutatását lehetővé teszi. A jégen is, a turfon is, a prémes csodák domináltak. Alaska és Szibéria hőmezői szolgáltatták a pompás szőrméket.

Láttam, a többek közt, egy kincset érő köpenyt, mely kanadai hód bundáiból készült, s a hozzávaló kucsma és muff a szibériai hermelin szűzies szőrrel ékeskedett. A köpeny himzett libertyvel volt bélelve és gazdagon paszomántozva.

Egy másik öltözék is szenzációt keltett: A princesse szabású ruha és a malomkerék nagyságu struccz tollas kalap fekete bársonyból való, melytől a hófehér róka-böa élesen elütött, s az eredeti muff két egymáshoz lapuló fehér rókából állt. Olyan kedvesen hunyorgatott a fejük a szembejövőkre, mintha mondanák: „Egy kis ravaszággal czélt érhetnek“.

A nagy hideg izzaga az étvágyat és a párolgó teának s a petits patés-eknek nagy, kelete van. Ilyen

időben kétszeres vesztesége a Jockeyclubnak, hogy európai híru szakácsa, monsieur Maréchal, hűtlen lett hozzá. XIII. Alfonz király hódította el és igazán bámulatos, hogy nem tör ki mita a franczia-spanyol háboru.

A derék „chef“ különösen a különböző vadhusnemek elkészítéséről volt híres. Egy klubtag nagy szomoruan meg is jegyezte:

— Nem eszem több nyulat; a Maréchal nyulpecsenyije után minden más csak macskasültként ízlenék.

A gyomor különben nemcsak a sportok mezején és a klubéletben, hanem a művészetekben is érvényesíti jogait. A nagy Operában az Istenek alkonya (a párisi színjáték szerint „Crépuscule des Dieux“ helyett Crépuscule des — vieux) olyan messze belesnyulik az éjszakába, hogy a legfelgyelmezettebb gyomor se bírja ki étlen-szomjan.

Nosza, divatba hozták az „entr'acte dinatoire“-t. A felvonásokközben fehérkötényes garconok sürögveforogva hordják fel az ételt-italt a tengernyi kis asztal körül. És egy-egy előadás után dicsekedve hirdeti a színházi kimutatás, hogy a tegnapi bevétel ismét elérte a maximumot — a buffetben.

Az Opera Comique sem akar elmaradni ötlet dolgában. Ott viszont a páholybérlok jout tartanak. Meghívókat küldenek az ismerőseiknek, hogy a hét melyik napján, milyen számu páholyban látják szívesen. A tenorista nagy áriája és a primadonna staccattói közt fagyaltot és piskótát kínálgatnak.

A többi színház egyelőre a műsordarabjával iparkodik vonzani. Ha ez nem mindegyiknek sikerül, nem az igyekezetükön mulik. Porel, a Vaudeville igazgatója például azt mondja a „La Patronne“-ról, hogy olyan szép, mint egy szép könyv. Mire az ásitó közönség így felel:

— Igaza van! Olvasva nagyon szép lehet, de a színpadon unalmas.

A Gymnase a Porto-Riche új darabja, a „Vieil Homme“ mellett csinál hangulatot. Legnagyobb szépségéül azt tudja be, hogy az érdekes Mademoiselle Brandés és a népszerű Terride játszzák a főszerepeket.

„Monsieur Mésian“-nak, a Theatre Des Arts műsordarabjának nincs szüksége nagyobb reklámra. A kicsi színház közönsége annyira megcsömörlött a Wedekind szimbolizmusától, hogy most önfieledten adja magát a Pierre Veber szimbolizmus-mentes cochneriái élvezetének.

Szimbolizmus és spiritizmus közösek az „izmus“ jelében. A most elhunyt Sardou mester — akit Páris sokkal jobban gyászol, mintsem odahaza gondolnak — egyike volt a legkiválóbb spiritisztáknak.

Irt is egy „Spiritisme“ című darabot. Ennek próbái idején incselkedtek vele ismerősei, hogy idézze a szellemeket. Sardou engedett a felszólításnak. Hosszu, csontos ujjait rányomta egy kis asztalra és áhitatos hangon így szólt:

— Kopogtassátok ki: hány száz előadást ér meg a „Spiritisme“?

Az asztal meg se mozogt. A társaság nagyot nevetett.

— Ugy-e, hogy nem jelentkeznek a szellemek! — mondták.

— Nem ám — felelte, rosszat sejtve, Sardou — mert egyszáz előadásunk se lesz.

És előérzete nem csalta meg — a „Spiritisme“ megbukott.

Sardou-val együtt, most éppen hat halottja van az Akadémiának. Izgatottan folyik a korteskedés a megüresedett székek betöltése körül.

Ha a közhangulatnak hinni lehet, a választások ilyenforma eredménnyel fognak végződni: A Gebhardt helyét Poincaré nyeri el, a Halévy örökségért Brioux, Capus és Porto-Riche verseng s az elsőnek van a legtöbb chance-sza. Boissier-t Doumic René fogja követni, Coppée-t Pomairois poéta aki annyira ismeretlen, hogy nevét a lapok legalább tiziféleképen írják.

Sardou akadémiai széke még jóformán ki se hült s már is jelentkezik rá egy jelölt: Droumont a Libre Parole kiadója.

Csak éppen a Mathieu kardinális utódáról hallgat még a krónika. Pedig hát azt mondják, hogy: ecclesia precedit.

TÁVIRATOK.

A svéd királyi pár Londonban.

London, november 13. A svéd királyi pár meglátogatta a Guildhallt, ahol ünnepiesen fogadták. A lordmajor beszédére válaszolva, Gusztáv király köszönetet mondott a fogadtatásért. Rámutatott ezután az angol és svéd nép között évszázadok óta fennálló barátságra, amely a két országban mindenha uralkodott hagyományos szabadságnak köszönhető.

Közgazdasági táviratok.

	nov. 17.	nov. 18.
Newyork.		
Bu z a		
locobuza	113 ³ / ₈	112 ⁷ / ₈
decemberre	114 ¹ / ₈	113 ¹ / ₄
májusra	115 ⁵ / ₈	115 ⁵ / ₈
T e n g e r i		
decemberre	72	72 ¹ / ₄
májusra	70 ¹ / ₈	71 ³ / ₈
Csikagó.		
Bu z a		
decemberre	103 ⁷ / ₈	103 ⁷ / ₈
májusra	108 ⁷ / ₈	108 ¹ / ₄
T e n g e r i		
decemberre	62 ¹ / ₈	63 ¹ / ₈

New-York, nov. 18. Gyapot New-Yorkban helyben 9.45 (0— tegnap), gyapot decemberre 9.20 (0.—), gyapot februárra 8.96 (0.—), gyapot New-Orleansban helyb. 8.15¹/₈ (—), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 18. (Zárlat.) Zsir januárra 9.25 tegn. 0.—, zsír májusra 9.30 (tegnap 9.27), szalonna short clear, 887 (tegnap 8.62), sertéshus januárra 16.25 (tegnap 16.17.)

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, november 19. — Róm, kat.: Erzsébet. — Prot.: Erzsébet. — Görög-orosz nov. 6. Pál pk — Zsidó March. 25. — A nap két reggel 7 óra 12 perczkor, nyugszik délután 4 óra 18 perczkor. — A bold két éjjel 1 óra 56 perczkor, nyugszik délután 2 óra 48 perczkor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Velazquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmán-nál Nagymező-utczai 37—30. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Fiala festők kiállítása az Uránia Kiglyóteri szalonjában nyitva 9—1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeum zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — Az országos levéltár oklevélki-állítása nyitva d. e. 9—1-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli bönnapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— A román trónörökös Budapesten. A román trónörökös, Berindey Gergely őrnagy és Lontzo Demeter kapitány, hadsegédek kíséretében ma reggel hét óra ötven perczkor a keleti pályaudvaron Bukarestből megérkezett. A trónörökös kocsiából, a királyi váróterembe ment be, ahol megreggelizett és két óra husz perczkor a gyorsvonattal Bécsbe utazott. A román trónörökös fogadtatásán megjelent Derusi György főkonzul, Paul Ágoston konzuli titkár, Pavlik Ferenc rendőrfelügyelő és Lachnit János államvasuti felügyelő-állomásfőnök.

— Kossuth Ferenc betegsége. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában igen örvedetes javulás állott be. Csuzos fájdalmai az időjárás változása következtében bár elég fájdalmasak, mindazonáltal közérzése jó, étvágya kielégítő, láza nincs és éjszakáit nyugodtan tölti. Kezelőorvosa, Müller Kálmán főrendiházi tag tanácsára még néhány napig ágyban kell maradnia és hosszabb ideig kell szobában tartózkodnia. A beteg miniszter ágyánál a mai nap folyamán számos képviselő jelent meg, akikkel a miniszter barátságosan elbeszélgetett.

— Erzsébet királyné emlékezete. Erzsébet királyné névnapjének évfordulója alkalmából holnap, csütörtökön az előadások a budapesti Tudományegyetemen, valamint a főváros összes iskolában szünetelnek. Az egyetemi templomban délelőtt tíz órakor alapítványi gyászmise lesz, míg az iskolákban tanárok és tanítók közreműködésével iskolai ünnepségeket tartanak.

— Főúri nász. Fényes főúri esküvő volt ma délelőtt a Szent István-bazilikában, ahol báró Inkey József főrendiházi tag, cs. és kir. kamarás vezette oltárhoz Apponyi Teréz grófnőt, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagys neje Scherthoss Margit grófnő leányát. A bazilika már tizenegy óra előtt megtelt előkelő közönséggel, amelynek soraiban ott láttuk közéletünk sok kiváló tagját is. Pontban tizenegy órakor érkezett meg az ifjú pár és az örömszüilők, akiket a násznép a templom előhajójában várt. Az Opera hetventagu énekkara orgonakísérettel mellett egyházi dalt énekelt, mire a nászmenet megindult. Elöl mint botos násznagy gróf Apponyi Albert kultuszminiszter nyitotta meg a menetet. Utána két kis fehérruhás leány, Szápáry Gizuska grófnő és Apponyi Mariska grófnő haladt. Ezután a menyasszony következett, akinek balján gróf Szápáry Pistike, jobbán gróf Apponyi Gyurika haladt. A menyasszonyi uszályt Károlyi Klárka grófnő és báró Piret Viktorka tartották. Ezután következett a násznép, élén gróf Apponyi Lajos özv. Inkey István bárónéval. A násznép férfitagjai pompás díszmagyar ruhában voltak, míg a Scherthoss grófi család tagjai porosz katonatiszti egyenruhában jelentek meg. A násznép bevonulása közben a templomi énekkar Sztójanovics Jenő nagy zene- és énekkarra írt nászindulóját adta elő. A násznép elhelyezkedett a szentély két oldalán, mire kezdetét vette az esketési szertartás. Mint tanuk a menyasszony részéről gróf Apponyi Sándor, gróf Scherthoss Roger és gróf Károlyi László, a vőlegény részéről báró Eötvös Lóránt, Inkey Antal és Inkey Béla szerepeltek. Az esketést gróf Batthyány Vilmos nyitrai koadjutor püspök végezte fényes papi segédlettel. Gróf Batthyány Vilmos segédpüspök hosszabb, magas szárnyalású beszédet intézett az új párhoz. Csöndes mise után, mely alatt a templomi énekkar régi magyar egyházi énekeket és Palesztrinától, Orlandus Lassustól és Viadanától a szentségről szóló korálilásokat adott elő, megtörtént a felavatás, miközben az énekkar zenekar- és orgonakísérettel előadta a templom karnagyának, Sztójanovics Jenőnek „Ave Maria Stella” című szertemenyét. Ezzel a szertartás véget ért, mire a násznép gróf Apponyi Albert násznagy vezetésével kivonult a bazilikából. Déli félegy órakor gróf Apponyi Lajos és neje dejeuner-t adtak Andrassy-uti palotájukban.

— A pápa jubileuma. Merry del Val bíboros államtitkár tegnap este a Vatikánban negyven területű lakomát adott, amelyen a pápa üdvözlésére odaérkezett rendkívüli követségek tagjai, több bíboros, köztük báró Skrbenszky hercegprímás és dr. Kopp érsek, a pápai udvari méltóságok és az államtitkárság prelátusai vettek részt. Herceg Svarzenberg rosszullete miatt nem vehetett részt a lakomán. A herceg rövid időn belül felépül.

— Az Ujságírók Egyesületéből. A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmányja Herceg Ferenc elnöklésével ma délután tartott rendkívüli ülésében a letartóztatott író ügyében a következő határozatot hozta:

A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmányja kijelenti, hogy a leghatározottabban elítéli, veszedelmesnek és károsnak tartja a sajtószabadság védelme alatt meghuzódó, egyébként pedig minden irodalmi értéket nélkülöző, pornografikus nyomtatványokat, egyszersmind azonban régi és ismert álláspontjához híven, a sajtószabadság szellemébe ütköznek tartja, ha a binvádi perrendtartás 141. §. 5. pontjának és 148. §-nak az előzetes letartóztatásra és a vizsgálati fogságra vonatkozó rendelkezéseit a sajtó utján elkövetett vétségekre is alkalmazzák.

— Vanderbiltné Budapesten. Özv. Vanderbilt Kornélné, aki unokája születésére Órmezőre jött, ma onnan Budapestre érkezett. Az a szándéka, hogy néhány napot Budapesten fog tölteni.

— Alexis nagyherceg temetése. Párisban ma délelőtt ment végbe Alexis nagyherceg temetési ünnepsége. Délelőtt kilencz órakor a koporsót, amelyet Miklós csár és Fallières elnök koszorú díszített, az elhunyt itt időző rokonai és az orosz nagykövetség tagjai a hatfogatu halottas kocsiá vették. Vértes és gyalogsági századok, a papság, az elhunyt rendjeleivel kitüntetett tisztok menték a halottas kocsit előtt, amelynek két oldalán francia és orosz matrózok lépkedtek. A kocsit után az elhunyt nagyherceg rokonai, az orosz nagykövetség tagjai, Fallières elnök, a kormány és a parlament képviselői, a diplomáciai kar és a hatóságok képviselői haladtak. A menet háromnegyed tíz órakor ért az orosz templomba, ahol az egyházi czeremóniát végezték. A gyászünnepségek befejezése után a kivonult csapatok elvonultak a koporsó előtt, mire a menet az északi pályaudvar felé indult. Az utcákon nagy közönség állott sorfalat.

— PártvacSORA. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este tartotta meg rendes heti pártvacsoráját a Kovács-féle étterem különterében. A vacsorán résztvettek Meskó László államtitkár, Barabás Béla alelnök, Leszkay Gyula, a képviselőház háznapya és a párt számos képviselő és kültagja.

— Hülsen-Haeseler utóda. Vilmos császár gróf Hülsen-Haeseler helyébe báró Lyncker vezérőrnagyot nevezte ki főhadsegédjévé.

— A Nobel-díj. Stockholmból érkezett jelentések szerint a Nobel-féle orvostudományi díjat az idén a párisi Mecsnikov Elás és a majna-frankfurti Ehrlich Pál orvostanárak között fogják megosztani. Mecsnikov tanár most hatvannégy éves és a charkovi kormányzóságban született. Természettudományi tanulmányait orosz és német egyetemeken végezte és 1870-ben az odesszai egyetem állattani tanárává nevezték ki. Később a bakteriológiával kezdett foglalkozni és Párisba ment, ahol 1904. évben a Pasteur-intézet második előjárója lett. Ujabb munkái az immunitással foglalkoznak.

— A levegő meghódítása. Párisból jelentik, hogy Dollfus őrnagy, a Ligue Nationale Aérienne számára tízezer frankos díjat tűzött ki olyan sárkányrepülőgépfeltalálójának, amely gép alkalmas arra, hogy egy embert legalább kétszáz méter magasra emeljen és egy óráig a levegőben tartson. Ilyen készülék már van és az angol hadsereg használja.

— Feszli Géza temetése. Ma délután félhárom órakor temették el nagy részvét mellett Feszli Géza postafőtisztviselőt, a jeles író, a kerepesi temető halottas házából. A temetésen képviseltette magát a postaigazgatóság, az összes helybeli postahivatalok tisztikara Demény Károly igazgató vezetésével, számos vidéki postahivatal tisztikara, a Posta- és Táviradaaltisztek Országos Egyesülete, valamint a Budapesti Ujságírók Egyesülete is, amelynek az elhunyt tagja volt. A beszentelés után Szeijer Géza postatiszt búcsuztatta el a halottat, megemlékezvén a magára hagyott kiváló író működéséről és széleskörű munkásságáról, mely után a Posta- és Táviradaaltisztek Országos Egyesületének énekkara adta elő búcsuztatóul a „Mért oly borús...” kezdetű gyász-dalt. A sirra koszorút helyeztek: a központi postatisztok, a kaposvári és több vidéki kartársai, a posta- és táviradaaltisztek. Az Ujságírók Egyesülete szintén koszorút helyezett a ravatalra.

— Robbanás egy gázgyárban. A Vogtländischer Anzeiger reichenbachi jelentése szerint ma délelőtt az ottani gázgyár retorta-termében robbanás történt, amely két munkást megölt, három súlyosan, ötöt könnyen megsebesített. Selling igazgató, aki a főcsap elzárásával elejét vette a további pusztításnak, súlyos sebesüléseket szenvedett.

— Elkíns kisasszony jeggyürüje. Talán soha házasságról, vagy házasságkötési tervről annyira egymásnak ellentmondó hír és czáfolat nem jelent még meg a világsajtóban, mint az abruzzói herceg és Elkíns kisasszony eljegyzéséről. Ma New-Yorkból azt jelentik, hogy az abruzzói herceg visszaküldte Elkíns kisasszonynak jeggyürüjét. Érdekes, ha igaz, hogy az amerikai vámhatóság vonakodik a jeggyürüt kiadni, amíg az érte írásvámot ki nem fizetik.

— Az orgoványi gyilkosság. Körülbelül négy esztendővel ezelőtt történt, hogy az orgoványi tanyán szörnyű bestialitással végrehajtott gyilkosság történt. Németh István vasuti gazdát gyilkolták meg és a felismerhetetlenségig megcsontították. Csak most, ez év augusztus havában sikerült a bűn nyomára jutni és ekkor is csak feljelentés útján. Ez évben ugyanis Izsákon a csendőrség előtt Aczél Mária és Dediczki Lajos jelentkeztek az elhunyt Németh István özvegyével, hogy ők tudják, kik a Németh István gyilkosai. Megnevezték Gelléri Imre, Borsos János, Németh Mihály és Farkas János orgoványi és izsáki lakosokat, sőt elmondták, hogy a holttest Gelléri tanyáján van. Több napi ásás után megtalálták a legyilkolt áldozat össze-visszazuzott és már feloszlásnak induló holttestét. A gyilkosok mindvégig tagadtak, míg szeptember végén Gelléri és Borsos vallani kezdtek, de vallomásuk csak ma jutott nyilvánosságra. Gelléri elmondta, hogy őt Németh felkereste egy izben, hogy 100 koronáért 400 hamis koronát vesz Tercsi Imre kecskeméti bankgyárostól. Amde sem a 100, sem az ígért 400 koronát nem bírta tőle megkapni és ezért elhatározta, hogy Némethet elteszi láb alól. Társa, Borsos akkor kezdett vallani, amikor megtudta, hogy Németh István holttestét megtalálták. Azt vallja, hogy Gelléri 1905 január 26-án Némethet lelökte a pinczébe és ott összekötözve tartotta három napig étlen-szomjan. Mikor a fülöpszállási követválasztásról hazamentek, tehát harmadnap reggel ő, Gelléri és Dediczki a pinczeajtóba állottak s mikor az ajtón a kötelekeiktől felszabadult szerencsétlen Németh István, akiben még volt élet, ki akart ugrani, erre ő (Borsos) forgópisztollyal többször rálőtt, míg Dediczki Lajos, a feljelentő tanu Némethet, aki már össze-vissza volt verve, egy fejszével többször fejbeütötte, hogy a feje elválj testétől. Amint ezt Gelléri meglátta, kikapta Dediczki kezéből a fejszét és azzal Némethet ő is többször fejbeütötte, majd visszalökte a pinczébe és azt mondta Dediczkinék:

— Vágd el a nyakát!

Dediczki ezt meg is tette, bicskával elvágván Németh gégejét. Ugyanaznap este hárman elásták a holttestet a szalmakazal tövébe. Dediczki vonatkozólag Gelléri is teljesen ugyanezt vallotta, miért is az ügyészség intézkedett Dediczki azonnal való kézrekerítéséről és letartóztatásáról, ami meg is történt. Dediczki már benn van a kecskeméti ügyészség fogházában, de tagad. Hogy mennyi pénzt vettek el Némethtől, azt eddig a vizsgálat még nem derítette ki. A vizsgálatot a napokban befejezik.

— Örösi esőzések Olaszországban. Ripasto kátfániai helységben heves esőzések folytán több ház beomlott és néhány embert a romok maguk alá temettek. A hajléktalan családok száma nagy. Majdnem az összes halászbárkák epusztultak. Katánia, valamint Strakuza, továbbá Katánia és Messina közt a vasúti összeköttetés megszakadt. Néhány személyvonat nyílt pályán elakadt. Az utasok életét nem fenyegeti veszély. Messinai jelentés szerint Giardini község az esőzések folytán el van árasztva. A forgalmi megakadt és emberélet is esett áldozatul. Casaleveccióban több ház beomlott és megrepedt. Sirakuzából jelentik, hogy a triolói pályaudvarban, amely víz alatt áll, több mint száz utas bennrekedt. Reggio di Calabria jelentés szerint Maritoban több ház beomlott. A Gironale D'Italia jelenti Reggio di Calabria-ból, hogy egy ház összedőlt, egy embert maga alá temetett, egy másik pedig megsebesült. Sivano mellett egy bárka elsüllyedt, két ember a tengerbe veszett.

— Sikkasztó irodaszolga. Lévy és Bohm Bálvány-utca 19. sz. alatt lévő bizományi cégnek Tírpák Lajos huszonhat éves irodaszolgája ma délután 2800 koronával megszökött. A cég ugyanis a délelőtti folyamán rábizott a szolgára egy 2800 korona értékű takarékkönyvet, hogy a Budapesti Bank Részvénytársaság Váci-körút 15. számú fiókjából 1910 koronát vegyen ki. A szolga azonban 2600 koronát vett ki és ezzel a pénzzel és a könyvvel megszökött. A sikkasztó szolgát nyomozza a rendőrség.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban: ruháskodhatik minden ember finoman és elegánsan az ország-elsősorú háza ismert Zélinger Samu ár-szabónál

— Leányrabló cigányok. Belényes határában kóborló cigányok egy pusztán egy Papp Mária nevű leányt megtámadtak és magukkal hurcolták. Papp Mária a múlt pénteken kiment felszedni a burgonyát és senkit nem vett maga mellé kísérről. Az országúton egy cigánykaravánnal találkozott. Mikor az első kocsi közelébe ért, a cigányok leugráltak, közrefogták és megkötözve feldobták a kocsira. Eszméletlen állapotban feküdt a kocsin sokáig s csak akkor nyerte vissza öntudatát, amikor a tömést Szudricsnál kivették a szájából. A négy kocsi álló karaván itt táborot ütött, őt is leemelték a kocsiról, feloldták kötelekeit. Azután kérték, hogy lépjen be a bandájukba és akkor minden kívánságát teljesítik; ellenkező esetben halálra kínozzák. A leány sirni, jajgatni kezdett. Erre a cigányok botokkal kezdték verni, az asszonyok pedig az egész testéről letépve ruháit a hidegben csipkedték és haját ránczigtálták. Ezután a cigányok aludni tértek és egy síhedert rendelték őrizetére. De ez elalmosodott, meg fázott is, azért bement egyik sátorba. A leány a kedvező alkalmat felhasználva, megszökött és árkon-bokron keresztül sietett Dragonyesdre. A csendőrség a karavánt erőlyesen nyomozza.

— Szökés az elmekörtani intézetből. Izgalmas kaland árán menekült az elmekörtani klinika épületéből hétfőn éjszaka Neumann Lajos, a breznóbányai gazdasági intézet tanársegéde, akit hozzátartozói családi viszálykodás miatt ide helyeztek el. Az idegbeteg, de egyébként épeszű fiatal embernek azt mondták, hogy szanatóriumba viszik, ahol hidegvizkurával idegességéből csakhamar kigyógyítják. A fiatal ember engedett szülei kérésének, de megdöbbenve tapasztalta, hogy szanatórium helyett az örültek hajlékába vitték. Az épeszű fiatal ember, aki a magyarvári gazdasági akadémia jeles növendéke volt, természetesen nem érezte jól magát az elmebeteg társaságában és minden pillanatát arra használta, hogy szökési tervét megállapítsa. Szombaton került e sivar házba és már hétfőn nagyban készült a szökésre. Miután társai és az ápoló aludni tértek, Neumann éberrel figyelni kezdett. Amikor hallotta, hogy az ápoló erősen hortyog, lábujjhegyen megközelítette az ágyát, óvatosan levette az ápoló nyakában lógó szobakulcsot, leakasztotta a szobafelügyelő köpönyegét és kimenekült a folyosóra. További útjában sem akadályozták. Szerencsésen lejutott a földszintre, onnan az udvarra és nagy ügyel-bajjal megmászta a magas kőkerítést is. Már jól a háta mögött hagyta az elmekörtani intézetet, amikor az utcán járkáló egyik rendőrnek feltűnt a köpenybe burkolt, meztelen lábú ember. Igazolásra szólította fel őt, mire Neumann elmondta, hogy különös kalandja volt. Barátnőjénél járt, de közben váratlanul hazaérkezett a férj és neki menekülni kellett. A rendőr nem igen adott hitelt a kellemetlen végű szerelmi történetnek, amire Neumann azt mondta, hogy Pálffy József bankhivatalnok barátjával, aki a Karpfenstein-utcában lakik, igazolni fogja magát. A rendőrrel kocsibaült és utóbb Pálffy igazolta Neumann kiletét. Tegnap a tanársegéd ügyvédhez fordult, aki tárgyalásokba bocsátkozott Neumann Lajos édesatyjával, aki posta- és távirafelügyelő és dúsgazdag ember. Az ügyvédi közbenjárásra az apa és fia között békés megállapodás jött létre. A tanársegéd visszakerült a szülői házához és a paktum főpontja az, hogy a szökés végérvényes. Mindenesetre különös, hogy épeszű embereket az elmekörtani intézetbe internálhatnak és csak a sikerült szökésen múlik, hogy nem ott pusztul el az élő-halottak siralmas temetőjében.

— Gyermekápolónők kurzusa. A temesvári Fehér-Kereszt Délvidéki Gyermekvédő Egyesület három év óta gyermek-ápolónőket nevel. A tanfolyam nyolc hónapig tart s ez alatt az idő alatt a kellő képzettséggel bíró fiatal nőket elméletileg és gyakorlatilag kiképezik a gyermekgondozásban. Kiképzés után az egyesület növendékeit jól jövedelmező állásba juttatja. Az okleveles gyermek-ápolónők országos testvéri szövetséget alkotnak s az állás nélküli levő tagokat anyagi segítségben is részesítik. Ez a szövetség most azon fáradozik, hogy tagjait

nyugdíjképesse is tehesse. A Fehér-Kereszt ötödik tanfolyamának vizsgálata decemberben lesz, utána rögtön megkezdődik az új kurzus. Ebbe a kurzusba való felvételért az egyesület igazgatóságához kell fordulni.

— A zálogközvetítők réme felgyógyult. A nyáron történt, hogy Csukay Sándor műasztalos Szterényi József államtitkár fogadószobájában öngyilkosságot kísérelt meg. Annak idején részletesen foglalkoztunk Csukay öngyilkos kísérletével és most, hogy Csukay gyógyultan hagyta el a kórházat, ismételtelen aktualissá váltak a zálogközvetítők ügyeime, amelyeket az öngyilkos műasztalos, mentve minden magánérdektől, sőt azoknak rovására, már öt év óta ostromoz. A zálogközvetítők réme — ellenében előző híradásainkkal — nem maniakus örült hanem intelligens, józanéletű iparos, aki ellen semmi feljelentés nincs és az öngyilkosság idejében sem volt. Csukay tapasztalatairól beadványt készített a kereskedelemügyi minisztérium számára. Másfél évig szorgalmazta a vizsgálat megindítását, ami azonban nem történt meg. Ez készítette azután, már mindenre elszánt embert arra, hogy Szterényi fogadószobájában öngyilkossá legyen. Tény, hogy a zálogközvetítőknek nincs nagyobb rémük Csukaynál, kinek eljárása által veszélyeztetve látták évtizedeken át jogtalanul élvezett „melléklövédelmeküket”. E miatt közös érdekeik védelmére szövetkeztek és mintegy huszonketten valóságos hajszát indítottak ellene. Először nagyobb pénzüsszeggel igyekeztek őt hallgatásra bírni, de ő azt visszautasította. Ezt megállapította a bíróság is. Danzig Jakab és Füredi Simon zálogosok akkor indítottak ellene hajszát, amikor családja miatt már el voltak ítélve. Danzig és husz társának a vádját az ügyészség elutasította és terjedelmes indokolásban kimondta, hogy Csukay eljárásában közérdek vezetése és távol áll minden bünnös czélzattól. Ezen az alapon Csukay rágalalmazásért bepörlötte Danzig Jakab Práter-utcai zálogházi közvetítőt, akit a büntetőbíró hatóság előtti rágalmazás miatt, néhány héttel ezelőtt el is ítélte. Füredi Simon közvetítő zsarolás vádjával kísérelte ellené. Egyébként ez volt az egyetlen zsarolási vád Csukay ellen. Ennek az ügynek a főtárgyalásán a közvetítőkre nézve egyik kompromittáló dolog a másik után került napfényre. Csukayt a bíróság felmentette és az indokolásban kimondja, hogy Csukay a közérdek szempontja által vezettette magát és ebben a harcában vált szinte fanatikus üldözőjévé az általa tapasztalt szabálytalanságoknak. Csukay megtette ezek után a feljelentést a rágalmozó Füredi Simon ellen, akit a bíróság meg is büntetett. Csukaynak ez idő szerint még husz zálogközvetítő rágalmozója ellen folyik a vizsgálat. Az egész sajtó, lapunkkal együtt téves információk alapján foglalkozott Csukay személyével és ügyével, amit most Csukay reputációja érdekében szívesen konstatálunk.

— Letartóztatott festékkereskedő. A rendőrség az éjszaka letartóztatta Hold Ferenc festékkereskedőt, akinek a Vécsey-utca 3. sz. alatt volt az üzlete. Hold Ferenc az utóbbi időben anyagi zavarokkal küzdött, hitelezőinek nem tudott fizetni, de azért egyre-másra vásárolta az árukat s aztán egész árukészletét poton áron eladta. Adósaitól ötven százalékos engedménnyel behajtotta követeléseit. Ezután utlevelet váltott Amerikába s minden előkészületet megtett a szökésre. A hitelezők ezt megtudták és feljelentést tettek Hold ellen a rendőrségen. A főkapitányság tegnap éjszaka előállította Holdot és kihallgatta. Hainaltájában letartóztatták. A kár több ezer korona. Ma délután Egri kapitány dr. Fleischmann tömeggondnokkal megejtette a bünygyi zárlatot és az összes ingóságokat 6510 korona értékben lepecsételte.

— Halálozások. Nemes Horváth Jánosné szül. mesterházi Nagy-Patay Irma hatvanegyedik évében november 16-án elhunyt.

Özv. nagyajtai Kozma Elekné, szül. derzs Elekés Amália e hó 17-én, életének hetvenhatodik évében Siménfalván elhunyt. Az elhunytban Kozma Gyula fővárosi polgári iskolai igazgató és törvényhatósági bizottsági tag édesanyját gyászolja.

Raglán — — — — — 21—26 frt
Felső vagy — — — — —
Telikabát — — — — —
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lejos-utca mellett.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt — — — — — 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt — 26

Tamás Albert székelyudvarhelyi tanár, fia, Andorka, legimn. VI. osztályos tanuló e hó 16-án meghalt.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezettesse magát félre az utáztatoktól.

x Bob-bashajtó a legkellamesebb, 10 fillér.

x Fodor-léle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Vera Violetta — Sziklay Szerénával. Eysler diadalmas operettjét csütörtökön ismét műsorra tűzi a Royal Orfeum és ezúttal a czimszerepet Sziklay Szeréna fogja énekelni, aki esténként a Modern Tantalus című Gr. Löwenstein bohózatának főszerepében arat nagy sikert. Adél szerepét a felújítás során is Nádor Lilly játssza. A novemberi műsor az érdekes attrakciók számokon kívül Ujváry Károlynak új műsorával is gyarapodott, a télikert tükrtermében pedig, szintén újítás gyanánt, kabaretszerű előadások vannak műsoron.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Svärdröm Valborg asszony — Mignon.

Az Operának szerdán ünnepi estéje volt: a nagy világhírű dalénekesnő, Svärdröm Valborg asszony fellépett mint vendég a Mignonban. Csodálatosan kedves és megkapóan közvetlen volt az alakítása, naivtásaiban még inkább közelebb fért hozzá a nézők lelkéhez, mint hogyha tökéletesen kidolgozott ábrázolás lett volna. Valahogyan azt kell hinnünk, hogy Mignonnak nagyobb hatása van idegen beszéddel, mint azzal, amelyet mindannyian értünk. Mignon egy vad lélek, a vadság minden közvetlen és megindító szeretetreméltóságával, boldogságával és tragédiájával együtt. És ennél fogva nem a beszédet kell érteni, hanem a hangját. Oh, a fecskék délre szállanak és a tükrök megmondják a leánynak, hogy szép! Miképpen énekelte ez az asszony a nagy vívódásokat, az emberi örömeiket és bánatokat! A közönség álmélkodva hallgatta és beletemetkezett a hangok által felkeltett érzésekbe. A belsőhöz alkalmazkodott a hatás külső megnyilvánulása. A vendégművésznőt nagyon sokszor tapsolták a függöny elé, sőt a tükrök-áriát kénytelen volt megismételni, ami a legtrikább esetek és a legnehezebb feladatok közé sorozódik. A parádés előadás színéhez tartozik megemlíteni, hogy jelen volt gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is, aki sokat tapsolt Svärdröm asszonynak. Az előadás sikerét jelentékenyen előmozdította Szilágyiné Bárdos Ilona, Arányi, Hegedűs és Márkus Dezső, aki a zenekart kiváló precizitással vezényelte.

(*) Burmester Willy hangversenye. Oszatlan és kimagasló zenei élvezetben volt része annak a nagyszámú közönségnek, mely ma egybegyűlt a Vigadóban, hogy régi kedvencének játékában ismét gyönyörködhessek. Burmestert magasztalni, vagy kvalitásait felsorolni ma már felesleges, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy igen kevés azoknak a száma, akik mérkőzhetnek vele és még az ezekkel való összehasonlításkor is úgy véljük, Burmester aratja le a „legnagyobb élő hegedűművész” epitetont. Sokan azonban, akik a legnagyobbakat is szeretik gáncsolni, azt kifogásolták művészetében, hogy csak a zenei bijouk interpretálására hivatott. Ez indíthatta arra, hogy mai műsorát úgy állítsa össze, hogy minden kételyt eloszlatólag tárja elénk művészetének tökéletességét. Schubert D-dur és Brahms G-dur Szonátája szerepeltek elsőnek a műsoron. Ezt követték Bach, Rameau, Mozart, Händel és Gossee egy-egy bájos kis darabja és végül Paganini-nek hihetetlen precizitással előadott Boszorkánytáncza. Csak az ő nagystílusú művésze tudta eme egymástól intencióban

távol álló zeneszerzők műveit egy jól megkötött bokréfába szedni. Stefániai Imre is részese volt a mai est sikerének, még pedig méltán, mert nemcsak kiváló kíséreknek, hanem nagytehetségű, sok művészi tulajdonsággal rendelkező zongoraművészek mutatkoztak. Brahms Andante és Scherzo-ját játszotta. Ugy Burmester, mint Stefániai több darabot adott rá. (o. d.)

(*) A „Hollandi leány” ötvenedszer. A Király-Színházban ma játszották ötvenedszer a „Hollandi leányt”, amely ezen a jubileumon is tekintélyes számú közönség előtt került színre. A tapsoskedvű ház kivétel nélkül ünnepelte a darab összes szereplőit.

(*) Hangverseny a Mücsarnokban. A nemzetközi téli tárlaton, a városligeti Mücsarnokban holnap, csütörtökön lesz az első hangverseny, melyen Bachó István vezetésével a teljes honvédszenekar működik közre.

(*) Néprajzi előadások. A Magyar Néprajzi Társaság ma este Szalay Imre elnök vezetésével felolvasó-ülést tartott. Elsőnek báró Nyári Albert fényképfelvételek kíséretében ismertette a nógrádmegyei Piliny nevezetű palóc községet etnografiai szempontból. Utána dr. Bartucz Lajos „A magyar faj anthropológiájáról” értekezett. Végül Ernyey József „Ördögűző imák és szertartások az Arcanum Jesuiticum nyomán” czimen tartott érdekes előadást. Sebestyén Gyula főtitkár többrendbeli jelentése zárta be az ülést.

(*) Gróf Vay Péter Amerika művészetéről. Gróf Vay Péter apostoli protonotárius november 25-én délután öt órakor előadást tart a Magyar Nemzeti Múzeum disztermében Amerika képzőművészete czimen. A rendkívül érdekesnek ígérkező előadásra belépő-díj nincs; jegyeket a Nemzeti Múzeum titkári hivatalában lehet kapni.

(*) „Hogyan mulatunk”. Az Uránia Színházban holnap este bemutatásra kerül Goda Géza: „Hogyan mulatunk” című szatirikus tanulmánya. Első felvonása „Alkonyatkor” czim alatt a zsur, színház, koncert és czirkusz; második felvonása „Éjjel” czim alatt az orfeum, kabaret, lumpolás stb.; a harmadik felvonás „Nappal” czim alatt a szórakozások többi fajait mutatja be. Kitünő, szatirikusan humoros mozgófényképek is élénkítik majd a kacagató humorral megírt szöveget.

(*) Képes levelezőlapok pályázata. A Műbarátok Köre pályázatot hirdetett képes levelezőlapokra. A beérkezett művek fölött most döntött a bíráló-bizottság. Bírálata alá került 37 pályázótól 121 festményi rajz. Száz korona pályadíjat nyertek egyenként: Bottka Miklós Árvaváralja című rajza, iii. Bründl Ödön A soproni városházter című akverellje, Klosska Rezső Régi felvidéki házak Kisgaramon című akverellje és Tichy Kálmán Krasznahorka vára című képe.

(*) Új kiállítás. A fiatal festők képeiből rendezett kiállítás bezárult az Uránia Kigyó-téri szalonjában. Most hozzáfogtak a Műhely kiállításának rendezéséhez, amely december hó első hetében nyílik meg.

(*) Thália. A Thália csütörtökön, folyó hó 19-én negyedszer ismétli meg Ibsen családi drámájának, a „Kísértetek”-nek előadását. Szombaton, 21-én Heyermans halásztragédiáját, a „Remény”-t adják, ebben az időnyben először.

(*) Hangverseny-naptár. Gerhardt Elena kamaranékesnő ma, csütörtökön tartja meg első budapesti dalestjét a Royal-teremben. A művésznő hangversenye elé a legnagyobb várakozással néz a fővárosi közönség.

Heinemann Sándor kamaranékesnő jövő héten szerdán, november 25-én a Royalban tartandó egyetlen historikus balladaestélyén a következő balladákat adja elő: Zumsteg (1760.); Lina, Zelter (1758.); Der Fischer, Klein B. (1793.); Erikönig, Schubert; Erlikönig, Loewe Harold; Nächtliche Heerschau, Die Laue, Schumann Belsazar; Der Soldat, Jensen; Waldesgespräch, Plüddemann Siegfried Schwert, Wolf; Storchenbotschaft, Behm Jean Renaud, Hermann Salomo, Kaun; Sieger.

Mérő Jolán zongoraművésznő november 30-án tartandó hangversenyének műsorába felvette köz-kívánatra Dohnányi híres változatait op. 4. E. G. témája felett, azonkívül Schumann „Kreisleriana” cz. ciklusát. A már világhírű magyar művésznő estéjére a főváros elitje váltott jegyet.

A Cseh vonósnyegyes december 16-án rendezi első ez idei bérleti kamaraestélyét a Royalban. Ezúttal minden közreműködés nélkül. Jegyek fenti hangversenyekre Méry Bélánál váltandók.

Róna Józsefné, opera- és dalénekesnő dalestje pénteken, november 20-án lesz a Royal-teremben. Jegyek a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók, Váci-u. 20.

A f. hó 23-iki III-ik filharmóniai hangversenyen előadásra kerül Selden hazai zeneszerző „Humoresque” című zenekari műve, Mendelssohn „Skót szimfóniá”-ja és Back-Abert híres „Praeludiuma és fuga”-ja. Vecsey Ferenc előadja Beethoven hegedűversenyét zenekar-kísérettel. Ezen hangversenyre — melyhez nem tartanak nyilvános főpróbát — jegyek csekély számban kaphatók Rózsavölgyi és Társanál.

A II-ik Grünfeld-négyes november 29-én délután négy és fél órakor lesz a Royal-teremben, mint Beethoven-est. Ezen a hangversenyen Hóchtl Margit fiatal zongoraművésznő lép először a közönség elé az esz-dur zongoránegyessel. A másik közreműködő Kertész Vilmos operaénekes.

Fráter Lóránt huszárkapitány, a kiváló dalköltő december 6-án rendezi ezidei hangversenyét a Royal-szálló disztermében. Fráter Lóránt ezúttal is a jelesebb magyar dalköltők kéziratban levő újabb szerzeményeit, valamint saját legújabb dalait fogja előadni. A hangverseny iránt már is nagy az érdeklődés.

6 visit Fénykép 1⁵⁰ frt.
MUNNIA FÉNYKÉPÉSZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) A főváros új nyugdíjszabályzata. Rendkívüli közgyűlésen tárgyalta ma a törvényhatósági bizottság a főváros alkalmazottainak új nyugdíjszabályzatát. Az eredeti tervezetet Rényi Dezső tanácsos készítette. Ez a tervezet keresztülment a jogügyi és pénzügyi bizottság, valamint a tanács retortáján s a tanács által megállapított végleges szövegezésben került a mai közgyűlés elé. A közgyűlésen Fülepp Kálmán főpolgármester elnökölt. Rényi Dezső tanácsos részletesen ismertette az új szabályzat terevezetének főbb rendelkezéseit. A helyesléssel kísért előadás után Plattly György kért szót. Általánosságban konstatálnia kell, hogy a javaslat humanitás és igazságosság tekintetében felülmúlja az eddigi összes javaslatokat. A nyugdíjszabályzatot különben örömmel üdvözli és szeretné, ha mielőbb jóváhagyná a kormány. Dr. Heltai Ferenc kijelenti, hogy ezt a nyugdíjszabályzatot sohasem lehetett volna megcsinálni, ha — amint Plattly akarta — a nyugdíjalapot a főváros deficitjének elüntetésére használták volna fel. Kifejti ezután, hogy a nyugdíjtervezet nagy megterhelést jelent a főváros háztartására; éppen ezért kéri, ne menjenek túl a tervezet-nyújtotta kedvezményeknél, mert ez alapjában megbolygatná az egész javaslatot. Ami a szolgálati pragmatikát illeti, nem tartja feletle sürgősnek, az automatikus előléptetést pedig nem tartja helyesnek. Végül arra a komoly kötelességre figyelmezteti a közgyűlést, hogy már most a munkások nyugbéréllátásáról is gondoskodjék, persze kellő megfontolással és a szükséges tanulmányok megtétele után. Dr. Heltai Ferenc után Baranyai Sándor, dr. Feleki Béla, Tihanyi Károly, dr. Hainiss Géza, dr. Reiner Ede, dr. Székula Gyula, Kállai Gyula, Telkes Aladár és Szóts Elek szólaltak fel, mire dr.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra

Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgőnyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

Bárczy István polgármester annak a nézetének adott kifejezést, hogy tulajdonképpen nem helyesli, hogy a teljes nyugdíj jogosultság igénybevétele tekintetében különbséget tegyenek. De mivel a középiskolai tanároknál már régebben megvolt a 35 éves kedvezmény, nem lehetett kitérni a teljes nyugdíj-jogosultság idejének a méltányosság szerint való megállapítása alól. Kéri azonban, ne vigyék túlzásba ezt a dolgot, mert veszélyeztetik vele az egész nyugdíj-szabályzat sorsát. (Helyeslés.) A közgyűlés az összes módosító javaslatok mellőzésével a tanács javaslatát akceptálta és a 20., 22. §-t továbbá a 34., 39. és 42. szakasz kivételével az összes szakaszokat változatlanul elfogadta. A közgyűlés végül dr. Heltai Ferencz indítványára elhatározta, hogy felkéri a főpolgármestert, mint a kormány bizalmi emberét, hogy egész hivatali tekintélyét vesse latba a kormányánál abban az irányban, hogy a nyugdíjszabályzatot, amely nemcsak az eddigi nyugdíjszabályzatoknál sokkal előnyösebb, hanem a külföldnek is mintaképül fog szolgálni, változatlanul hagyják jóvá. Ezzel a közgyűlés véget ért.

(Kiegészítő orvosok az előjáróságoknál. A polgármester a ker. előjárók javaslatára az V—IX. kerületi előjáróságokhoz a tisztí orvosok mellé kiegészítő orvosokat alkalmazott. Ezek munkakörének meghatározását a ker. előjárókra bízta. A kerületi előjárók a tisztí főorvos-helyettes hozzájárulásával abban állapodtak meg, hogy a kiegészítő orvosokat a fontosabb, nagyobb felelősséggel járó tisztí orvosi tennivalókon kívül, amelyeket ezután is kizárólag a tisztí orvosoknak kellett teljesíteni, minden egyéb tisztí orvosi munkára fel fogják használni. Nem végezheti a kiegészítő orvos eszerint a halottkélmést, a hevenyfertőző betegségek körül való tennivalókat, a gyógyszerárak, a földök, a magánkórházak vizsgálatát, a bábák ellenőrzését, az elmebetegek vizsgálatát, a lakhatási engedélyek kiadását megelőző orvosi vizsgálatot és a közegészségi határozatok végrehajtásának ellenőrzését. Ellenben teljesíti az iskolák és óvók vizsgálatát, vizsgálja a notórikus házakat, zsufolt és pinczelakásokat, az éjjeli szállókat, az ipari műhelyeket, az iparüzleteket, mint a borbély- és fodrász-, hentes-, pálinkamérő-, kifőző-, kávémérő-, pék- és helyszerző üzleteket, teljesíti a trachomások vizsgálatát stb.

(A főváros ideiglenes személyzetének jogviszonya. A főváros törvényhatósági bizottsága az ideiglenes hivatalnoki személyzet alkalmazásáról, járandóságáról és jogviszonyairól alkotott szabályzatnak a fizetési osztályokat megállapító VI. szakaszában oly értelmű határozatot hozott, hogy az eredeti első fizetési osztály havi 300 korona fizetéssel és 200 korona negyedévi lakpénzzel I. A) osztálynak nevezi és alája egy I. B) osztályt 275 korona havi fizetéssel és 200 korona negyedévi lakbérrel kreált. A II. fizetési osztályt 250 korona havi fizetéssel és 200 korona negyedévi lakbérrel II. A) osztálynak nevezi és alája II. B) fizetési osztályt szervezett havi 225 korona fizetéssel és 200 korona negyedévi lakbérrel. A nyolczadik szakaszt akkép módosította, hogy az ideiglenes hivatalnoki személyzet úgy a fizetését, mint házbérért előlegesen kapják. A közgyűlés gondoskodott egyúttal a felmerült költségtöbblet fedezéséről is. Mindezeket a határozatokat a belügyminiszter most jóváhagyta.

(A tanács és a pálinkagyárosok. A tanács védelembe vette a pálinkagyárosokat a kerületi előjárókkal szemben, akik szigorúan üldözik az amugy is káros italok egészségellenes festését. A tanács szabhat közet enged a pálinkásoknak, ami teljesen érthető, sőt az előjárókat is hasonló eljárásra buzdítja. Szerencsére az előjárók több erőlyel bírnak, mint a tanács s minapi értekezletükön kimondták, hogy követik az eddigi gyakorlatukat s a tanács ebben őket nem alterálhatja. Maga az eset ez: A kerületi előjáróságok büntetni szokták azokat a pálinkagyárosokat és kimerőket, akik kátrányfestéssel mesterségesen megfestett pálinkákat (rumot) árulnak és büntetést alkalmaznak olyankor is, amikor a pálinkát hamis név alatt (pl. Jamaika, Cuba rum) árúsítják. A tanács több ilyen kihágási ügyben fölmentést mondott ki, azon az alapon, hogy a kátrányfestéssel való festés, amennyiben az illető italt értékesítő jelző nélkül megfelelő módon árúsítják, nem jár a közönség megtévesztésével. Ettől az engedékenységtől vérszemet kapva, a budapesti szesz-, likörgyárosok, készítőik és kimerők ipartársulata kérelmekkel fordult a tanácshoz, hogy a kerületi előjárókat figyelmeztesse, hogy az említett kihágási eljárásokat ezentúl mellőzzék. A kerületi előjárók a tanács fölhívására azt javasolják, hogy a kérelmet

utasítsa el, mert a szóbanforgó cselekményeknek, amiket a székesfővárosi vegyészeti intézet is törvényes rendeletekbe iktözöknek tart, miként való minősítése a szabad birói mérlegelés tárgya, már pedig a kerületi előjárókat kihágási birói jogkörök miként való gyakorlásában utasítani nem lehet. Különben is módjukban áll az egyeseknek, hogy az előjárói ítélettel szemben, ha azt sérelmesnek vélik, a felsőbb hatóságnál orvoslást keressenek. Amennyiben az ipartársulat a mostani állapotot sérelmesnek tartja, forduljon illetékes helyre, hogy a szóbanforgó kihágási eljárások alapját képező rendeleti jogszabályokat módosítsák vagy hatályon kívül helyezték.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönység figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. l. em

TÖRVÉNYSZÉK.

Bizonyosság a büntető igazságszolgáltatásban.

Irta: Dr. Balla Leo Gyula,
ügyészi megbízott.

Van-e bizonyosság a földön vagy nincs? Schopenhauer azt mondja, hogy a világ mindenki előtt olyannak tűnik fel, mint amilyen képzetet minden egyén róla magának alkot. Teljes bizonyossággal nem a napot, a földet ismerem, hanem a szememet, melynek segítségével a napról, a földről teljes bizonyossággal tudomást szerezhettek. Ugyancsak Schopenhauer szerint bizonyos az, hogy azt az állapot, melyben ismereteink s a tudományok gyökereznek, megmagyarázhatatlanságnak hívják.

Mindebből tehát lesűrhetjük azt az igazságot, hogy csak az bizonyos, hogy semmi sem bizonyos. Ha pedig ezt a tételt igazságnak nevezzük, akkor vigasztalan az a kép, amelyet az igazságszolgáltatásról alkotottunk nyujtania kell. Mert, ha maga az igazság is bizonytalanság, milyen legyen az igazságszolgáltatás, mely viszont a bizonytalanság bizonyításából áll.

Csakhogy helyes okoskodással ilyen messzemelő konzekvenciát levonni nem szabad. Mindenkinek el kell ismernie azt, hogy még, ha az igazság, mint ilyen, a megtestesült bizonytalanság lenne is, az igazságnak a földi bíró utján való szolgáltatása s az igazságnak ítélet formájában való megnyilvánulása, a legióhiszeműbb bizonyosságon alapszik.

A bizonyosság elérését célzó törekvést jellemzi a bizonyítékok alapján való ítélezés; valósuljon az meg a bizonyítékoknak akár röfserinti mérésében, akár azok szabad mérlegelésében.

És ha szükséges az, hogy ennek a bizonyosságnak a tudata az ítélet meghozatala előtt is minden emberben éljen, annál fokozottabb mértékben álljon az tisztában mindenki előtt akkor, amidőn a bíró az ítéletét már meghozta s feltétlen bizonyosságu tényként állapítja meg az ítéletében foglaltakat.

A büntetőügyek terén, melyeket az a magasztos elv ural, hogy inkább száz bűnös meneküljön, mint egy ártatlan elítéltség, a bizonyosságnak az ítélet

meghozatala után való ébrentartása szerint az igazságosság fogalmának alkotó eleme.

A büntető hatalomnak minden perczen és feltétlen bizonyossággal kell tudnia, hogy a büntetést vető volt-e már büntetve, vagy sem. Ha nem tudja, hogyan lehet igazságos az esetleg rovott múltval szemben akkor, amidőn őt a büntetlen előéletével egyenlő elbírálás alá veszi. A büntető-hatóságoknál módjukban kell állani, hogy a bűntevők kilétét biztosan megállapíthassák, nehogy azok nevük elhallgatásával az igazságszolgáltatás suitó keze alól elmeneküljenek.

E fontos és életbevágó feladat pontos, biztos teljesítésére van hivatva a most felállítandó országos bűnügyi nyilvántartás.

A most említett intézmény érdem szerinti méltatásul elégséges az „Igazságügyi Közöny“ 10-ik száma mellékletében megjelent 24.300/908. I. M. számú igazságügyi és belügyminiszteri együttes rendeletre utalnom, amely mesteri kézzel, szakavatott alapaóssággal teremti azt meg.

Az 1909. január elsején testet ölt országos bűnügyi nyilvántartás sem a német „Strafregister“, sem a francia „casier“-rendszer vakon nem követi, hanem a „sommiers“-hez áll legközelebb. Szervezetében a bizonyosságot a daktiloszkópia személyesíti meg.

A daktiloskopiának mibenlétéről dr. Gábor Béla és dr. H. Arányi Taksony „Daktyloscopia“ című, idevonatkozólag egymagában álló magyar nyelvű, de a maga nemében is számottevő mű ismertet meg bennünket legalaposabban.

Hogy ha tehát tisztában vagyunk avval, hogy mi a daktiloszkópia, ha tudomásul vettük azt, hogy matematikai pontossággal állítható, hogy két meg egyező ujjnyomatu ember nincsen, akkor nem titkolható el abbeli meggyőződésünk, hogy az országos bűnügyi nyilvántartás által szolgáltatandó adatok feltétlen bizonyosságuak lesznek.

Az ítélező hatóságoknak meg kell tanulniok, s ennél fogva köztudattá kell válnia annak, hogy az országos bűnügyi nyilvántartásnak a daktiloszkópia révén nyujtandó értesítései éppen a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvénél fogva döntő erejűek, illetve auktoritással bírnak.

Nemrégiben ugyan a b...i kir. törvényszék nem fogadta el a főkapitányság kebelében eddig fennállott nyilvántartási hivatalnak a daktiloszkópia által történt azonosítását, hanem a nyomozó hatóságtól talán fotografiát kért az azonososság bizonyos megállapítására!

A tekintélyek tekintélyeire való hivatkozás nem szokásos. Amilyen szükséges az igazságszolgáltatásnál a bizonyosság elérését célzó szorgos törekvés, olyannyira kárára van annak a bizonyosság bizonyosságának hajszolása. Mindenki megelégedhetik az egyszerű bizonyossággal is. Becsüljük meg tehát ennek a büntető igazságszolgáltatás terén való lényeges tényezőjét: az országos bűnügyi nyilvántartást.

§ Eskütétel a Kurián. A Kuria dísztermében ma délelőtt tíz órakor teljes ülés volt, amely alkalommal az újonnan kinevezett tanácselnökök és bírák tették le a hivatalos esküt, Bernáth Géza másodelnök, a Kuria ez idő szerinti vezetője előtt. Somogyi Mihály előadó bíró fölolvasta a november nyolczadikáról kelt kinevezéseket s azután Neuberger Ignác dr., Valkay Bertalan és dr. Beck Hugó tanácselnökök letették az esküt. Utánuk Nyevitzkey Antal, Ribossy Kálmán, Polgár József, Dévai Ignác és Mennyei László újonnan kinevezett kuriai bírák eskütétele következett. Szűcs Miklós debreczeni táblai elnök akadályozva volt a megjelenésben. Az eskü után Bernáth Géza másodelnök melegen üdvözölte a kinevezetteket. Végül több folyó ügyet intéztek el, mire a teljes ülés véget ért.

§ A dánosi bűnpör a Kurián. A mai tárgyaláson az iratok és az ítélet felolvasása után Deák Péter előadó ismertette a 133 semmiségi paraszt, amelyet az ítélet ellen benyujtottak. Utána dr. Vargha Ferencz koronaügyész-helyettes mondotta el a vádbeszédjét, amelyből a következőket közöljük:

Elsősorban eljárási szabálytalanságokkal foglalkozik, különösen kiemeli, hogy Lakatos Rózi kihallgatása körül szabálytalanság nem történt, mert ennek, mint vádlottnak, mentességi joga nincs s mert a vádlott jegyzőkönyvének felolvasása elnöki jogkör. Ez

után a tanúk megesketésének kérdésével foglalkozik s kimutatja, hogy megesketés vagy meg nem esketés miatt joghatással semmiségi panasz nem is használható. Különösen behatóan foglalkozik a büntetés kiszabásával s hangsúlyozza, hogy a bíróság kegyelmi jogokat gyakorolt, másrészt hatáskörét túllépte, midőn azért nem ítélte a fővádlottakat halálra, mert a közreműködés mikéntje nem bizonyítható. Kiemeli, hogy amit az esküdtbíróság különösen hangsúlyoz, hogy a vádlottak műveletlenek és vallástalanok, nem enyhítő körülmény. Ma még a büntetőjogi felelősségi rendszernek alapja az egyéni s nem a társadalmi felelősség. A büntetési rendszer két szélső iskolája, a megtorlási s a védekezési rendszer megyezik abban, hogy az olyan emberektől, mint a vádlottak, lehető hosszú időre meg kell szabadítani a társadalmat. Ha hajál van a büntetetre megállapítva, azt kell alkalmazni, ha szabadságbüntetés, annak maximuma szabandó ki. Sulyos ítéletet kér.

Majd dr. Hevesi Illés, Stojka Parnó védője, továbbá Stojka Bajka védője, dr. Baumfeld Lajos, dr. Veigelsberg Viktor és dr. Gleichmann Lajos, mint a többi vádlottak védői szólaltak fel. Sérelmesnek tartják különösen az esküdtbírósági elnök intézkedéseit. Panaszolják, hogy a vádlott Lakatos Róziát állandóan tanuként hallgatták ki, hibáztatják, hogy a bizonyítás kérdésében a bíróság nem engedte meg a törvény által megkivánt határok kereteit és a minősítés kérdésében is törvényellenesen járt el a bíróság. Végül a 92. enyhítő szakasz alkalmazását és a teljesen törvénytelen és perrendellenesen hozott esküdtbírósági ítélet megsemmisítését kéri.

§ **Kragujevics Spazo.** Izgalmas jelenet játszódott le ma délelőtt dr. Szilágyi vizsgálóbíró helyiségében. A vizsgálóbíró ugyanis két börtönörrel kihallgatás céljából felhozatta helyiségébe a rablással és gyilkossággal büntetették kíséretével gyanúsított Kragujevics Spazót. Körülbelül két óráig tartó kihallgatás után a rabruhába öltöztetett vádlott hirtelen szívéhez kapott és élettelenül bukkott le a székről. Közel fél óráig tartott, míg dr. Eötvös József foghízi orvos az eszméletlenül fekvő embert magához tudta téríteni. Kragujevics Spazót, akin az utóbbi időben a szívbaj tünetei mutatkoztak, egyelőre a betegszobában helyezték el.

§ **A vécz-résztől rablók.** Még emlékezetes az a hajmeresztő rablótámadás, amelyet ez év nyarán intéztek az ipolyvölgyi vasút egyik építési vállalkozója és Moser Antal vállalati pénztáros ellen. Mikor a munkásokat kifizetni mentek, hét, botokkal felfegyverzett ember megállította kocsijukat, s mintegy harmincezer koronát raboltak el. A széleskörű nyomozás csakhamar kézrekerítette a rablótámadás három tettesét Teschenben. Az elfogottak, névszerint Orlits György, Marovics Markó kétségbeesetten védekeztek az elfogatásukra kiküldött rendőrökkel szemben. Mindez nem használ semmit, mert megkötözve beszállították őket az ottani cs. k. törvényszék fogházába. Idekerült nemsokára harmadik társuk Gordics Mihály is. A vizsgálat során kiderült, hogy az elfogott rablók árneveket mondtak be. Orlicset valódi nevén Bosznics Miklósnak, Marovicsot Pejlóvics Miklósnak, Gordicsot pedig Kaláni Józsefnek hívják. A tescheni cs. k. törvényszék Bosznics és Pejlóvicsot a rendőrökkel szemben tanúsított erőszakosságuk miatt hatóság elleni erőszak büntette címén három hónapi börtönrre ítélte el. A két elítélt ezt a büntetést, mely október 12-én kezdődött január 12-én tölti ki. Ugyanezen a napon, mindjárt után is indítják őket a pestvidéki törvényszék fogházába. Harmadik társuk Gordics Mihály, alias Kaláni József, akinek a hatóság elleni erőszak büntetése semmi része sem volt, a tescheni törvényszéktől már átkísérte a Pestvidéki törvényszék fogházába. Dr. Aczél Nándor vizsgálóbíró mindjárt kihallgatta Kalánit, aki töredelmes beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy a verőcei rablást előre megbeszélte terv alapján heten követték el. Beismerte azt is, hogy ő volt az, aki Moser Antalt egy husángal kétszer fejbe ütötte. Meg is nevezte társait. Ezek

közül Stulich Milóvt Sziszeken fogták el. Stulich-csal együtt letartóztatták Pozsegán Stjicsnak szeretőjét, Kárpik Teklát is orgazdaság büntetettéért. Ennél találták meg a rablott pénz egy részét, 6000 koronát. A rablás gyanúja miatt le van még tartóztatva egy Meszics József nevű bányamunkás is. Erről Kaláni azt állítja, hogy nem volt ott a rablásnál. Meszics különben maga is tagadja, hogy része lett volna ebben a bűncselekményben. A még hiányzó három tettes kézrekerítésére a pestvidéki ügyészség megtette a széleskörű intézkedéseket.

§ **Az úpesti bankrablás.** Néhány héttel ezelőtt történt az a vakmerő rablótámadás, amelyet Antosievics Gyula és Piaszkovszky József munkások követtek el a Pesti Kereskedelmi Bank úpesti fiókjában, ahol revolverekkel s késekkel felfegyverkezve, 44.000 koronát vittek el. A vakmerő rablót csakhamar kézrekerítették s átkísérve a pestvidéki kir. ügyészség fogházába, dr. Aczél Nándor vizsgálóbíró hamar lefolytatta bűnügyükben a vizsgálatot, úgy, hogy ezen rablási bűnügyben a pestvidéki kir. törvényszék esküdtbírósága december hó 3. napjára már ki is tűzte a főtárgyalást.

§ **Egy művészno szerződése.** Ismeretes az a hírlapi harc, amely W. Krammer Teréznek, Operánk jelenleg Bécsben időző tagjának szerződése körül támadt. E harc közepette egy estilapban Krammer Teréz aláírásával egy levél jelent meg, amelyben a művészno Bárd Mór zeneműkereskedővel folytatott tárgyalásait írja le. Elmondja ez a levél, hogy Bárd Mór művészno nek tisztelettel ajánlott fel, ha neki ezért fizetésének 5 százalékát, mintegy 20.000 koronát provizóként biztosítja. A művészno arra a kérdésre, mi biztosítja neki a szerződést, Bárd Mór állította azt mondotta volna, hogy ő az „állami színházak intézőjét a kezében tartja”, sőt nagyobb nyomaték okáért még hozzátette, hogy a provizótn Nebenführer-rel, az Operaház akkori gazdasági főnökével osztozkodni fog. Mikor Nebenführer a napilapok közléseiből mindezekről értesült, mint közhivatalnok azonnal rágalmozási pert indított Bárd Mór ellen. Mára volt kitízve dr. Fizesséry bíró előtt ennek az ügynek a tárgyalása. A tárgyaláson megjelent W. Krammer Teréz és Nebenführer számtanácsos, ám Bárd Mór távolmaradt. A bíróság a tárgyalást elnapolta és Bárd elővezetését rendelte el, mert távolmaradását semmivel sem igazolta.

§ **A rákospalotai váltógyártó.** Ifj. Jenny József fővárosi számtisztet, akit a rendőrség több rendbeli váltóhamisítás miatt letartóztatott, már több ízben kihallgatta dr. Aczél Nándor vizsgálóbíró. Ifj. Jenny József ellen dr. Berger Lajos rákospalotai orvos mintegy hetvenkilenc rendbeli váltóhamisítás miatt tett feljelentést. A kihallgatás folyamán Jenny töredelmes beismerte bűnét. Elmondta, hogy gyermekkori barátja, László Géza, a most november 1-én elhalt fővárosi tanító volt az ő démona. Ez volt az, aki őt rávette arra, hogy apróbb összegről szóló váltókat hamisítson apjának nevére. Ezeket a hamis váltókat aztán minden egyes újítás alkalmával újabb hamis váltókkal kellett pótolnia. Ilymódon csakhamar lavinaszerűleg belemert a váltóhamisításokba. Neki a hamisított váltókból haszna nem volt. Ő kétfelcsont kapott László Gézától, akinek már ötezer koronájával tartozott. Ezt az összeget egy hamis váltóval vissza is fizette. László Géza a hamis váltót leszámította a maga hasznára. A teljesen megtört váltóhamisító számtiszt ellen a vizsgálóbíró a kihallgatás után elrendelte az előzetes letartóztatást.

Nyilt-tér

§ rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Ha még eddig nem kapta meg

a Párisi Nagy Áruház újonnan megjelent 8000 remek illusztrációval ellátott,

új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,

kérje ezt rögtön egy levelezőlepon, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a

PÁRISI NAGY ARUHÁZ
Budapest, VII., R. kőozl-ut 38.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági helyzet.

— Hivatalos jelentés. —

Budapest, november 18.

Kevés öröme volt a magyarság zömét alkotó östermelő osztálynak az 1908-ik év időjárásában. Szárazsággal kezdődött az év; száraz volt a nyár, annyira, hogy inséges esztendőtl kellett tartani. A magyar föld csodás ereje azonban kibírta a kemény próbát. A várakozáson felül jó lett a termés. És ami tán hiányzott a mennyiségből, kipótolta azt a kitünő minőség. De az ősz sem hozta meg az óhajtott országos csapadékot. A szeptember napsugara azonban gyorsan érlelte a szőlőt s tüzet oltott az idej borbá. A szüret örömeit azonban már megzavarta a korai tél, míg novemberre fordultán az évek immár hó takarja a tarlókat és keményre fagyott a föld. Januári hideg van akkor, mikor az őszi vetések legfőbb csirázási ideje lenne. Méltó az év befejezése a kezdethez. Pelfordult világ van most is a gazdaságokban s máris sulyos aggodalmakkal tekintenek a jövő év elé.

A mezőgazdasági helyzetről egyébként november 15-én a földművelésügyi minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki:

A hosszantartó nyári és őszi száraz, egészben véve abnormális időjárásnak a káros hatása észlelhető az országban mindenütt. A korán, minden átmenet nélkül bekövetkezett téli időjárás, melyet az ország nagyobb részében e hónap 9—14. között csapadék (eső és hó) előzőtt meg, szintén érzéti káros befolyását a növényzetnél és különösen a csirában levő magvaknál, amelyek jóformán csak az utóbbi csapadéokra indultak fejlődésnek. Általában az utóbbi eső, illetve hó nedvességétől a legjobb hatást remélték és ime kétséges, hogy a csirába hajtott magvak kibírják-e a zord időt.

A korai hideg idő káros hatását érzi az egész ország, de a gazdasági munkálatok sem nyerhettek befejezést. Elég sok helyen ugyanis kinn van még a takarmányrépa, itt-ott a cukorrépa és szórványosan a burgonya is, a tengeriszár levágásával és behordásával sem készültek el mindenütt és különösen sok még a szántani és néhol a vetni való is. A szőlők befedésével éppen, mert a szüret a rendes időszaknál hosszabbra nyult, szintén sok helyen elkéstek, legtöbb helyen megkéstek azonban a szántás és vetési munkálatokkal és ha az időjárás kedvezőbbre fordul, az őszi területe országszerte ismét kisebb lesz, különösen pedig a Felvidéken, részben azonban a Duna jobbpartján és itt-ott az Alföldön is. A Királyhágón tuli vármegyékben a vetés nagyobb részével elkészültek, hasonlóan az Alföld déli felében csak hogy itt is, mint általában mindenütt az országban, csakis a nagyon korai gabonavetések kelték ki és különbözően is állanak. Az utóbbi csapadéknak, mely az ország déli felére, kisebb részben a nyugati részekre is kiterjedt, jó hatását remélték általában, mert a késői vetések kelmi kezdtek, illetve legtöbbnyire éppen csirázásba jutottak, midőn a november hónap 15-én bekövetkezett erős északi szél dermesztő hidege teljesen megakadályozta a vetéseket zsenge fejlődésükben, ami annál kedvezőtlenebb, mert a vetések nagyobb részben hótakaró nélkül állanak, általában enyhébb és csapadékdús időjárásra országszerte szükség van.

A korai őszi gabonafélék türethetően, részben elégtőően állanak a Tisza-Maros-szögén, Duna-Tisza közének alsó részében és végül a Királyhágón tuli vármegyék nagyrészében. Általában gyengék a ko-

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner

Andrássy-ut 50. sz. (Octagon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweater), valamint színházi czikkek stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek, —

raiak a Duna bal- és jobbpartján, a Tisza jobb- és részben a Tisza balpartján.

A repcevetések miatt is sok a panasz, egyrésztük rosszul kelt, másrésztükben hernyó és bolha tömérdek pusztítást okozott. Kiszántások is történtek már, részben azonban a miatt is, hogy a nagy szárazság következtében a repce elvesztette csiraképességét. A nagy szárazság miatt férgek és egerek mindinkább mutatkoztak és néhol már tetemes károkat is okoztak. A jószág a korai istállózás által idő előtt fogyaszta a takarmánytermést, így tehát a szűk takarmánytermés következtében, különösen, ha a korán beállott téli időjárás tartós lesz: a tél folyamán a reméltnél jóval több erőtakarmányra lesz szükség. A legelők és rétek teljesen kopárak.

A Máv. külföldi megrendelése. 1906. őszén az egész ország mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi forgalmát megbénította az általános vagonhiány. Az államvasuti raktárak zsúfolva voltak szállítandó árukkal és az egyes vonalakon bizonyos áruk felvétele teljesen szünetelt. A kereskedelmi és iparkamaráktól, nemkülönben az érdekelt testületektől tömegesen érkeztek a Máv.-hoz reklamációk, a minisztériumokhoz a vagonhiány-megszüntetésüket kérő és követelő felterjesztések. A válasz biztató volt. A beavatottak azonban már akkor tudták, hogy a forgalombeszűntetést, illetve árutorlódást nem annyira a vagonhiány, mint inkább a mozdonyhiány okozta. Hogy a kormány a bajon segítsen — amint ismeretes — sürgősen rendelt 3200 vaggont és — 18 darab olyan mozdonyt, amelyek a meglévő átlagnál sokkal nagyobb teljesítő képességgel bírnak. Ugyanabban az időben a Máv. vasgyáraiból tömegesen bocsátotta el a munkásokat munkahiány czimén. E ineglepő jelenség oka az volt, hogy a mozdonyokat nem saját gyáraiban készítette, hanem a megrendelést a külföldi gyáraknak adta át. S amíg itthon a magyar munkásokat munkahiány miatt elbocsátották, a kétmillióegyszáz-wiener-neustadti, részben a floridsdorfi gyáraknak adta át a Máv. És pedig a Marx miniszteri tanácsos által aláírt megrendelés szerint a 3784—3790. számú hét darabot a cseh-morva gyár, a 3773—3783. számú tizenegy darabot a wiener-neustadti gyár szállítja. A szállítási határidő 1908. december 31. A cseh gyár próbáképpen egy darab gépet már a Máv. rendelkezésére is bocsátott.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Stein S. és Társa gyermekeihez kereskedő, Budapest; — Moreno Mór kereskedő, Temesvár; — Grünwald L. kereskedő-czég, Ungvár; — Rehberger Sándor vegyeskereskedő, Komárom.

A hűtőipari kongresszus magyar bizottsága. A múlt hónapban tudvalevőleg Párisban tartották meg az első hűtőipari nemzetközi kongresszust, amely nagy sikert ért el. E kongresszus magyar bizottsága dr. Ballai Aljos elnökle alatt tegnap este gyűlést tartott a jelentések meghallgatása végett. Ezek alapján, hogy az 1910-iki bécsi II. nemzetközi hűtőipari kongresszus kellőképpen előkészíthető legyen, a bizottság kimondotta, hogy permanenciájában marad. Egyben a hűtőipar közzegadása és kulturális hasznának népszerűsítése érdekében a bizottság kimondotta, hogy felolvasásokat fog tartani s a párisi kongresszus anyagát egy népszerű modorban megírt könyvben közzéteszi. E „Jelentés” megszerkesztésére Schimanek Emil műegyetemi tanár elnökle alatt külön albizottság küldetett ki. Végül a bizottság köszönetet szavazott mindazoknak, akik a párisi kongresszus érdekében sikerrel segítettek a magyar csoportot.

Az ipartörvény tervezete a kamarában. A budapesti kereskedelmi és iparkamara tegnap Lán c z y Leó főrendiházi tag elnökle alatt tartott bizottsági ülésben befejezte az ipartörvény tervezetének előzetes tárgyalását. A bizottság lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos indítványára a tervezetből kihagyandónak javasolja a munkaügyi választmányokról szóló fejezetet, mert nem véli az ipari béke érdekében levőnek azt, hogy a munkások gyárvizsgálókat fogantassanak, mert nem volna az iparosok érdekében az, hogy a versenytársak egymás üzleti titkainak birtokába jussanak, ami pedig a tervezet vonatkozó rendelkezései miatt elkerülhetetlen volna. Heinrich Ferencz kamrai tag indítványára

ugyancsak elhagyandónak javasolja a bizottság a munkáskamaráról szóló fejezetet is, mert ilyen érdekképviselőt az érdekeltek ellenkezése mellett lehetetlen volna a gyakorlatban fentartani, már pedig a szervezett munkásság hallani sem akar a javaslat e fejezetéről, amint az a legutóbb megtartott szakszervezeti kongresszus tanácskozásaiból eklatánsan kitűnik. Az ipari és kereskedelmi bíróságok megteremtendő intézményét örömmel fogadta a bizottság, de szükségesnek véli, hogy különösen a tarifa-szerződésekből eredő jogviták elintézése másodfokban is szakbíróra bizzásék, mely czélból javasolja egy országos ipari és kereskedelmi legfőbb bíróság felállítását. Végül a hatósági eljárásról szóló fejezetet tárgyalta le a bizottság, amelyre nézve ugy Lán c z y Leó elnöknek, mint lovag Falk Zsigmond, Heinrich Ferencz, Czettel Gyula, Diviaszky János kamarai tagoknak voltak módosító javaslataik, amelyek a kamara előterjesztésében részletesen fel lesznek dolgozandók.

A Városi Villamos új elsőbbségi kötvényei. Mint már ismételt megemlékeztünk róla, az a hatalmas fejlődés, mely a Városi Villamos Vasut üzletmenetében az egész vonalon mutatkozik, arra bírta a társaságot, hogy forgalmi eszközeit tetemesen bővítse. Az új beruházások pénzügyi részének biztosítására — miként már megírtuk — december 3-án rendkívüli közgyűlést tart a V. V. V., amelyen határozni fognak a 7,500.000 korona névértékű, 4% százalékos kamatozó elsőbbségi kötvény kibocsátása tárgyában. A Városi Villamos Vasut szobanforgó pénzügyi művelete azoknak a kiadásoknak a fedezésére szolgál, amelyeket az új központi telep kiépítése, új vonalak létesítése s új kocsik beszerzése okozott a társaságnak. Az új építkezések a Városi Villamos Vasut forgalmát tetemesen növelték s a megnövekedett forgalom zavartalan lebonyolítása czéljából kellett szaporítani a kocsiparkot is. A társaság igazgatósága az elsőbbségi kötvények kibocsátásával azt akarja elkerülni, hogy ne kelljen új részvényekkel elárasztani a piacot. A V. V. V. jó üzleteredményei a tőzsdére is kedvező hatást tettek, hol a társaság részvényei állandóan jó keresletnek örvendenek. Szeptember 15-ike óta félhavi átlag a következő volt a Városi részvényeinek árfolyama: 264.50 kor., 265.50 kor., 264.50 kor., 261.50 kor., 270.25 kor., 265.50 kor. A kölcsönt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Angol-Osztrák Bank nyújtja egy kisebb szindikátussal.

Az állatszámítás eredménye. Az utóbbi években mutatkozó takarmánytermelés sikertelensége és az ebből beálló takarmányhiány következtében még nagyobb jelentőségűvé vált a mezőrendőrségi törvényben előírt tavaszi állatszámítás, melynek kiterjedő gonddal való végzését annak idején Darányi földmivelésügyi miniszter elrendelte. A tavasszal végzett állatszámítás a földmivelésügyi minisztérium mezőrendőrségi ügyosztályában dolgoztatott föl és örömet keltő, hogy az 1908. évi állatösszeírás kedvezőbb eredménnyel záródott, mint a múlt évi. Ugyanis az 1907-ben összeírtak 5,624,555 darab szarvasmarhát, az idén pedig 5,952,929-czet, a szaporodás tehát 328,374 darab, vagyis 5.83 százalékos. Ló összeírtak ez évben 1,797,664 (szaporodás 9248 darab, vagyis 0.51 százalékos). Sertés van az összeírás szerint 4,868,928 darab; tavaly 532,007-tel kevesebbet írtak össze, a szaporodás a 12.26 százalékos meghaladja. Tavaly összeírtak 6,891,089 db. juhok, ez idén találtak 7,549,336 darabot. Szaporodás 658,247 darab. A szaporodás százalékban átszámítva 9.55 százalékosnak felel meg.

Az ipartörvény a vegyészeti gyárosoknál. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete tegnap dr. Helvey Tivadar elnökle alatt tartott teljes ülésében foglalkozott az új ipartörvénytervezettel s elhatározta, hogy a tervezet részletes megvitatására 20 tagu bizottságot küld ki, melynek tárgyalásain az egyesület valamennyi tagja részt vehet és mely a jövő hónapban fogja jelentését előterjeszteni.

Iparostaniolyam. A kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatósága (VIII. József-körút 6. sz.) az 1908. évi november 24., 25., 26. és december hó 1., 2., 3., 9., 10., 15., 16., 17. és 18-án bádogos- és szerelőmesterek és segédek részére a „Központi vízmelegítő berendezésekről” tanfolyamot rendez. Az előadások fenti napokon este 7—9 óráig a felső ipariskola földszinti 22. sz. tantermében tartatnak.

A belépésre jogosító igazolmányok naponként délelőtt 9—12-ig és délután 3—7 óráig a technológiai iparmúzeum irodájában (I. emelet 2. sz.) átvehetők. Előadó: Czobor István szerelőmester. A tanfolyam ingyenes.

Czukorgyár Királyhidán. Az osztrák határszélen termelő gazdák között régóta ellenszenves volt az a körülmény, hogy répa-termelésüket kénytelenek voltak a szomszédos ugyan, de már osztrák területen lévő czukorgyárnál értékesíteni. Most mozgalmat indítottak egy magyar területen felállítandó czukorgyár létesítése iránt, melynek eredményeként előreláthatólag már a jövő év folyamán Királyhidán megépül a magyar termelők czukorgyára.

Hajózás. A Magyar Királyi Folyam- és Tengershajózási Részvénytársaság igazgatósága közölte, hogy a személyjáratokat Zimony—Orsova között — melyek kis víz miatt amugy is szünetelnek — tekintettel az előrehaladott időszakra, ezen évadra végleg megszünteti, továbbá, hogy Orsova T-Severin—Galatz között a hirtelen beállott hideg miatt az utolsó személyhajó Orsováról, illetve Turnseverinből folyó évi november hó 15-én indult lefelé és november hó 17-én érkezik Galatzra. Galatzról pedig az utolsó személyhajó f. évi november hó 18-án indul felfelé és november hó 20-án érkezik Turnseverinbe, illetve Orsovára. A rendes hajókat Vukovár és Ujvidék között tekintettel a hirtelen beállott hidegre, ezen évadra, a f. évi november hó 17-én esedékes menetel megszünteti. A nevezett vonal állomásainak személy- és áruforgalma tehát a fentnevezett napon a folyó évre megszűnik. Közölte továbbá, hogy a hirtelen beállott hideg miatt a menetrendszerű hajókat Apatin és Baja között ezen évadra f. évi november hó 16-án a vonalon fekvő állomások személy- és áruforgalmával együtt megszünteti. Nevezett társaság egyúttal azt is közli, hogy a Pozsonyban, Wienben és Korneuburgban a teheráru felvételt — a Budapestre és Budapest—dunaparti teherpályaudvarra rendelt áruk kivételével — a mai napon az összes viszonylatokban megszüntette. Budapestről is már csak a Pozsonyba, továbbá a Wienbe helyben és átmenetileg rendelt küldeményeket szállítja el.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 18-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban a száraz és hideg idő tegnap is tartott. A hőmérséklet maximuma Crkveniczán 11 C° és minimuma Kolozsvárott — 16 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Változékony idő várható, hőemelkedéssel és helyenkint — leginkább nyugaton — csapadékkal.

Table with columns: Allomás, Hőmérséklet (max, min), Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Lists various locations like A.-Szlátina, Ungvár, Kismárk, etc.

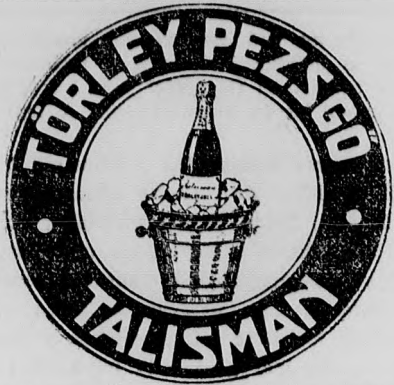
Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Valódi porosz szalonköszönet. Includes an image of crossed hammers.

és koksztot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédey és Társa. Központi iroda: V., Béla-utca 4. Telefon 35—83.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, november 18.

A készáru piacon kedvtelen volt ma a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak és csak keveset vásároltak. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a dolgot, csak kisarányú forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 14.000 mm. buza kelt el, eleinte változatlan tegnapi, később tíz fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 26.55 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24.20 korona 76.5 kilós tiszavidéki, üszkös buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs változatlan, a többiben nem volt üzlet. Forgalomba került: 400 mm. rozs 20.15-20.65 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban folytatódó nyereségi realizálásokra túlsúlyra került a kínálat, mire aztán kedvtelen, de nyugodt hangulat mellett előbb meglehetősen csökkentek, aztán mérsékeltlen ingadoztak az árfolyamok. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza négy fillérrel, az áprilisi rozs két fillérrel gyöngült, az októberi buza és a májusi tengeri teljesen változatlan maradt, az áprilisi zab pedig négy fillérrel javult.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.70-26.15
"	76	25.15-25.55	80	25.85-26.25
"	77	25.35-25.75	81	26.00-26.30
"	78	25.45-25.90	82	—
Fehérmegyei uj	75	—	79	25.50-25.90
"	76	24.95-25.25	80	25.65-26.00
"	77	25.15-25.50	81	—
"	78	25.25-25.55	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.35-25.65
"	75	—	79	25.60-26.00
"	76	25.05-25.35	80	25.75-26.10
"	77	25.25-25.55	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.40-25.75
"	75	—	79	25.65-26.05
"	76	25.10-25.40	80	25.80-26.15
"	77	25.80-25.65	81	25.95-26.25
Bácskai uj	74	—	78	25.45-25.90
"	75	—	79	25.70-26.15
"	76	25.15-25.55	80	25.85-26.25
"	77	25.35-25.75	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.70-20.90
" középminőségű uj	—	—	—	20.40-20.50
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.20-16.40
" II.-rendű	—	—	—	15.80-16.10
Köles	—	—	—	13.75-14.00
Zab I.-rendű	—	—	—	16.80-17.10
" II.-rendű	—	—	—	16.40-16.80
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.00-14.20
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 26.55 korona, 300 mm. 79 kg. 26.55 korona, 400 mm. 80 kg. 26.45 korona, 500 mm. 80 kg. 26.45 korona, 500 mm. 80 kg. 26.40 korona, 500 mm. 79.5 kg. 26.40 korona, 200 mm. 79.5 kg. 26.50 korona, 400 mm. 79 kg. 26.50 korona, 200 mm. 79 kg. 26.45 korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 500 mm. 79 kg. 26.40 korona, 300 mm. 79 kg. 26.40

korona, 300 mm. 78 kg. 26.440 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.80 korona, üszkös, 100 mm. 78 kg. 26.10 korona, felső, 300 mm. 78 kg. 25.90 korona, felső, 100 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 76.5 kg. 25.60 korona, felső, 100 mm. 76.5 kg. 245.20 korona, üszkös.

Pestvidéki: 700 mm. 79 kg. 26.20 korona, 300 mm. 79 kg. 26.10 korona, 100 mm. 78.7 kg. 26 korona, 700 mm. 78 kg. 26 korona, 600 mm. 77.8 kg. 26 korona, 1500 mm. 77 kg. 25.90 korona, 200 mm. 74 kg. 24.60 korona.

Fehérmegyei: 500 mm. 76 kg. 25.60 korona

Bihari: 100 mm. 79 kg. 26.10 korona.

Bánsági: 140 mm. 79.5 kg. 26.40 korona.

Rozs: 200 mm. 20.65 korona, 100 mm. 20.60 korona, 100 mm. 20.15 korona készpénzfizetés mellett, paritásra.

A határidőpiacon kötött:

Dőlelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 11.81, 11.85, 11.76.

Buza 1909. októberre 11.06, 10.95.

Rozs 1909. áprilisra 10.77, 10.70.

Zab 1909. áprilisra 8.54, 8.55.

Tengeri 1909. májusra 7.54, 7.53, 7.56, 7.53.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.78 - 12.79
1909. októberi buza	10.97 - 10.98
1909. áprilisi rozs	10.72 - 10.73
1909. áprilisi zab	8.54 - 8.55
1909. májusi tengeri	7.53 - 7.54

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 16-tól november 17-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	8408	761
Rozs	520	—
Arpa	456	—
Zab	1151	—
Tengeri	635	—
Liszt	210	14190
Korpa	—	2315

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde forgalma ma lanyhán indult s annak dacára, hogy a külföldi tőzsdékről kedvezőbb árfolyamokat jelentettek, a helyi és a bécsi eladások nyomták az árakat. A déli tőzsde folyamán is érezhető volt a lanyha irányzat, de zárlat felé az árfolyamok némileg javultak. Ma a Közuti vasut-részvényekben nemcsak hogy megszűnt a további ár-emelkedés, hanem a lanyha irányzat következtében bekövetkezett realizálásokra árfolyamuk hét koronával csökkent. Az erős ellanyulás főleg annak tulajdonítható, hogy azok, akik még napokkal ezelőtt vásároltak részvényeket, a piacra jutó darabokat nem vették fel. A mai nap lanyhasága különben az összes vezető értékek árfolyamát lenyomta. A helyi piacon mérsékelt forgalom mellett a Hazai bank, az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár, a Salgótarjáni, a Városi villamos vasuti részvényekben volt üzlet. Jelentékenyen ellanyhult a járadék-piac s a Koronajáradék ma egy harmad szálalékkal visszaesett, 95.55 koronán zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az Osztrák hitel 1.25 koronával, a Magyar hitel 1 koronával, az Államvasut fél koronával, a Rima 2.50 koronával, a Közuti 4 koronával csökkent. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 428-427 koronán, Déli vasut 112 koronán, Salgó 583-585-583 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 633.25-631.50. Magyar hitelrészvény 736.50-734.50. Déli vasut 112.—. Jelzálogbank 428.50-428.—. Közuti vaspálya 588.25-574.25. Városi villamos vasut 266.75-266.—. Salgótarjáni köszvénybánya r.-t. 583.—-585.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 630.—-631.—. Magyar hitelrészvény 734.—-735.—. Déli vasut 113.—-113.25. Rimamurányi vasmű 529.50-530.—. Magyar leszámitoló bank 478.50. Közuti vaspálya 584.—-578.—.

Városi villamos vasut 265.25-265.75. Hazai bank 283.—-283.50. Salgótarjáni köszvénybánya r.-t. 583.—-584.—.

Prémium-tízlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. november hó végére 16-18 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén nyugodt volt az irányzat. Kötötték: Osztrák hitel 631.—-631.—-629.25. Magyar hitelrészvény 733.50-733.—-733.50. 4%-os magyar koronajáradék 91.60. Leszámitoló bank 277.50. Rimamurányi 529.50. Államvasut 630.50. Közuti vasut 578.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 18. (Az Egyetértés eredeti távirata.) Az északamerikai piacok ma lényeges árfolyam-emelkedést jelentettek, de ez nem gyakorolt az itteni piacon különösebb befolyást, mert a liverpooli és párisi bányadt jelentések és a hideg időjárás paralizálták hatását. Buza és rozs könnyen lehetett volna némileg olcsóbban szerezhető, üzlet alig tudott kifejlődni, mert a konzum még mindig szigorúan tartózkodott a vásárlástól. Tengeri és zab ára gyengén tartott, árpában ugyszólván teljesen megakadt a forgalom.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.10-13.65 korona, marosi és bánáti 12.90-13.30 kor., mosoni 12.50-12.90, korona, tótfelvidéki 12.45-13.— korona, déli vasuti 12.50-12.90 korona, marchfeldi 12.25-12.65 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.50-10.65 korona, csepeli 10.45-10.60 korona, pestmegyei 10.60-10.75 korona, déli vasuti 10.45-10.65 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.50 kor., marchfeldi 8.70-9.20 korona, bécsvidéki 9.—-9.50 korona, tótfelvidéki 7.90-9.80 korona, csepeli 7.80-8.60 korona, középduinai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30-9.55, új 7.45-8.30 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 9.—-9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.55-9.15 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.10-9.55 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, november 18. Daczára a német kancellárvárság kedvező megoldásának és a külföldi piacokról jelentett magasabb jegyzéseknek, a mai előtőzsdén nem élénkült meg az üzleti forgalom és az árfolyamok nem emelkedtek, mert a spekuláció és a Balkánról érkezett háborus hírek miatt tartózkodó álláspontra helyezkedett, amihez az is hozzájárult, hogy a német tőzsdék az engesztelő nap miatt zárva maradtak. Államvasuti részvények arra a hirre, hogy az államosítási javaslatot még ez évben elintézik, emelkedtek. Az összeforgalom az előtőzsde zárlatáig nyugodt volt. A déli tőzsde bányadt irányzattal indult. Hitel- és Alpesi bányarészvényekben újabb eladásokat eszközöltek. A piac hangulata később is általánosan kedvtelen maradt. Három százalékos Déli vasuti elsőbbségi kötvényeket kerestek.

11 óraker: zárulnak

Osztrák hitel. 632.50. Magyar hitel. 736.—, Länderbank —.—, Államvasut 681.75 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 117.75 —.—, Alpesi bányatársulat 642.—, Rimamurányi 531.50 Májusi járadék 95.75, Magyar koronaiár. 91.80 Orosz érték 97.20, Török sorsjegy 178.25, Német márka 117.22.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 736.—, Länderbank 432.—, Unio-bank 539.—, Államvasut 681.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 116.75, Gőzhajó —.—, Alpesi bánya részvény 642.—, Májusi járadék 95.75, Magyar koronajáradék 91.80, Török sorsjegy 178.—, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 531.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, november 18. (Osztrák értékek zárata) 4-2 százalékos papír-járadék 95.65, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.10, 1860-as sorsjegy

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-Jéle

Hozzájárul valódi áldás gyomorbaajoknak és az ékzserülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az életről gyomrot 2-3 óra alatt tel. jeson rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 90 fillér.

152.30, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 288.50, Bécsi Bankverein 510.50, Osztrák-magyar bank 1748.—, Déli vasut 112.25, Dunagőzhajózási társ. 943.—, Dohány rész. 363.—, Cs. k. arany (vert) 11.31 Német bankv. 117.12 Osztr. Lloyd 395.—, 4.2 száz. ezüst, jár 95.60—98.70, Osztr. koronajáradék 95.85, 1864-es sorsjegy 260.—, Osztrák hitelintézeti részvény 629.75, Union-Bank 534.—, Osztrák Länderbank 438.25, Osztrák-magyar államvasut 680.25, Elbevölgyi vasut 444.50, Alpesi részvény 636.50, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 177.75. Nyomott.

Bécs, november 18. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.15. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.40, Magyar hitelbank részvény 734.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 528.—, Magyar ezukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 395.—, Magyar koronajáradék 91.60, 4 százalékos magyar földieherm, kötv. 92.35, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 422.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, november 18. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék 99.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, osztrák hitelrészvény 199.40, Déli vasut 20.90, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcson 75.75, Disconto Commandit 180.25, Dinamitruszt 155.25, Harpeni 195.30, Unifikált török járadék 92.60, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 225.60, Gelsenkircheni 188.75, Laurakohó 195.50. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) november 18. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.15, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.80, Osztrák hitelintézeti részvény 199.70, Osztrák-magyar államvasut 146.80, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bankverein 144.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcson —, 4.2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 96.—, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasut részvény 22.40, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 81.50, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) november 18. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.70, 1860. sorsjegy 157.—, Déli vasut 20.90, 4 százalékos aranyjáradék 97.75, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasut 149.35, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.15. Szilárd.

London, november 18. Angol consol 84 1/2. Páris, nov. 18. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.80, Osztr. aranyjáradék 97.55, Magyar aranyjáradék 94.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494.50, 3 százalékos Olasz járadék 103.90, Déli vasut elsőbbségi kötv. —, 5 százalékos marokkói járadék —, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos

Kons. amort. román járadék 89.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.72, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 522.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.85, 4 százalékos unifikált török jár. 92.47, Török sorsjegy 174.—, Török dohányrészvény 390.—, Osztrák földhitelintézet 1115.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 454.—, Banque de Paris 1528, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 117.—, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 570.—, Rio Tinto 18.66, Sucrerie d'Egypte —, Tula 285.—, Thomson Houston —, Urikányi köszén 160, Chartered 21.25, De Beers 329.—, East Rand 109.50, Jagersfontein 108.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 61.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.18, Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 15 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 250.90, Magánkamatláb 2 1/4. Engedő.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 18-án. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 114—116 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 116—117 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 117—118 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) 118—120 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 118—120 fillérig.

Sertésétszám 1908. évi november 16. napján volt készlet 25834 drb., 1908. november hó 17-én elhajtott 86 darab, 1908. november 17-én elszállított 477 darab, 1908 november 18. napjára maradt készletben 25443 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 18. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 146 darab sertés, 103 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1648 darab sertés, 61 darab süldő, 6 darab malacz, összesen 1894 darab sertés, 164 darab süldő. 6 darab malacz. Eladatott 1716 darab sertés, 68 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 178 drb sertés, 91 darab süldő, 6 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 96—102 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsúlylevonással 100—102 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 114—122 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással

112—122 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, életsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 84 — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig, Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az arak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból

— November 18. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nemes Mária okleveles kisdedóvónót a góndi állami kisdedóvodához kisdedóvónóvé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Czupper Jakab gölcniczányai lakost a gölcniczányai bányaigazgatóság hivataloszólvá; az eperjesi pénzügyigazgatóság Véber János toponyvai lakos, ügyvédi irnokot a kisszebeni adóhivatalhoz díjaz adóhivatali gyakornokká; a pozsonyi pénzügyigazgatóság Kutálik István nagyszombati lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki a nagyszombati adóhivatalhoz.

Áthelyezés. A győri főügyész Varga Ádám szék-szárdi törvényszéki fogházörmeztart ugyanebben a minőségben a szombathelyi törvényszéki fogházhoz helyezte át.

Megerősítés. Az igazságügyminiszter Hlinák János aszódi javítóintézeti ideiglenes minőségben kinevezett családfelegéjét ebben az állásában végleg megerősítette.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for 'm ó t e r' and 'm é t e r' for dates 'nov. 17.' and 'nov. 18.'. It lists various locations and their corresponding measurements.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Ujabb meglepetések! 66-os láda kollekció. Tartalma: 66-féle, összesen 114 drb pompás karácsonyfa-ékesség. Minden ládában feltétlenül meg van 2 nagyobb fényesítő gyögy, 1 ezüst gitár, 1 ezüst pamulgomolyag, 1 romek strucc-tolaj brokát, 1 japáni üveglampion, 1 moite gyögy, 1 nagy hólabda, 1 tüzvész-relektor, 1 szenális ezüstrom, 1 kvadrát-reflektor, 1 ezüstiontórias szüra, 1 natur brokát körte, 1 karácsonyi harang 1 gyönyörű kis madár, 1 szerencse-gomba, 1 paradicsommadár gyömmant kalitkában, 1 csó arany kukorica, 1 leghajó angyalai, 1 nagy kerüi xóds g, 1 natur brokát alma, 1 óriási havas dió, 1 la végiládsza, 1 nagy ezüst csillag, 1 kis ezüst csillag, 1 óriási angyalcsillag, 1 karácsonyi angyalka igazi hajjal, selyemruhában, trombitával, 10 darabos gyögy-tüzek, 1 boríték ezüst angyal, 1 boríték arany angyal, 1 japáni (ányar gyertya, 1 csomag aranyfűst (dió-arsnyozó) s.b. stb. lenni nem érlekelni apró holm. Bámulatos olcsó áron, összesen 1 forint 25 krajczár.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYÜRÜK. NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-és MŰORÁS üzletében szerezhetők be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZAL INGYEN & BÉRMENTVE.

Plóka és Haas karácsonyi idénosztálya Andrassy-ut 13.

Table with multiple columns containing market prices for various goods like flour, oil, and sugar, along with exchange rates and financial data.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

70

En szinten felemelkedtem. Gyanyu ebredt fel bennem, — gyanyu, hogy a gazda, ha így lehet...

— Nos, mit gondolnak, uraim?

Ezzel az angol felrántotta az ajtót, ami a kormányházikóra nyílt és kimutatott.

Ugy volt, amint sejtettem. A jacht felszedte horgonyait és kivitorlázott a kikötőből keleti irányban...

— A következő keresztezésnél elhagyjuk Tungelast, — folytatta Hovell — és azt tudják, hogy onnan mennyire van a nyílt tenger!

Ránéztem Monkra és önkéntelenül kissé gyorsabban dobogott a szívem, mint máskor. Monk azonban olyanformán mosolygott, amiből kivehettem, hogy ezt várta és teljesen bevág a tervébe.

Inzonyu, átható fütyülés hangzott most el és a nyitott ventillén behallatszott a kajütbe is. Monk barátságosan bólintott az angol felé:

— Mi volt az? Mit gondolt?

— A szürke ágyunaszád gőzspiaja volt — felelte a kérdező, de ígérem, hogy ez az átko-

zott bömbölés nem zavar bennünket sokáig; a szél felfrissül.

És ezzel az angol kényelmesen hátravágta magát a széken.

— Ez így nem megy tovább, Hovell ur — szökött Monk és a hangja ismét éles és komoly lett. — Sejtettem, hogy ilyenfajta dologban lesz részem és ezáltal, higgye meg, csakis a helyzetét súlyosbította; de éppen azért, mert szinte tudtam, hátorkodtam.

— Mit az ördögbe — — —

— Hallgasson és hagyjon engem kibeszélni!

Itt az ideje, hogy az ügynek komolyabb részével foglalkozzunk! Az a bömbölés, amit hallottunk, tényleg az ágyunaszádról származik; ez jelzés volt, ami azt jelentette, hogy ebben a pillanatban felszedte a horgonyait és ugyanazon irányt veszi, mint a jacht. Mihelyt ide ér hozzánk, szép szóval, vagy erőszakkal kényszeríteni fogja, hogy ön visszatérjen a Stavangere kikötőbe. Ezzel a széllel a jacht óránként 5—6 csomót tud tenni, az ágyunaszád ellenben 16-ot is, tehát kiszámíthatja, hogy mennyi idő múlva fog elérni bennünket.

Igazán élvezet volt az angol arcát Monk szavai alatt megfigyelni; egészen belezöldült a méregtől és csalódástól. De még mindig igyekezett a felszinen maradni.

— Talán el akarja velem hitetni — ordított Monkra — hogy egy norvég hadihajó merészel egy angol jachtot feltartóztatni, aki semmi törvénybe ütköző dolgot nem vétett? A kapitánynak állásába, sőt még többre is kerülhet; ezt ön éppen olyan jól tudja, mint én.

— Ma reggel kilencz órakor az ágyunaszád felületén voltam — felelte Monk nyugodtan — és az én kérelmemre a kapitány parancsot adott a hajó fűtésére. Tizenkét órakor a hajó teljes gőzzel készen volt, és erre az időpontra határoztam én meg a jachton való látogatásomat. Elmondtam a kapitánynak, hogy itt a hajón dolgaim lesznek, de lehetséges, hogy erőszakkal visszatartanak bennünket. Tehát megbeszéltük, hogyha két órán belül nem hagyjuk el a jachtot, akkor az ágyunaszád csónakot

küld ide a jachthoz értünk. Ha azonban a jacht felszedné a horgonyt és mi nem hagyjuk el a jachtot, az ágyunaszád utánunk jön és kényszeríti önt a visszatérésre.

— Azt hiszi, hogy a kapitánynak szüksége van a sok meggondolásra, vajjon feltartóztassa-e a jachtot, mikor ő maga tanúja annak, hogy két norvég alattvalót erőszakkal tartanak ott vissza? Adjon utasítást, hogy a jacht forduljon vissza és akkor az ágyunaszád is csendben marad. Csak ilyen módon kerülheti el a botrányt. Megértett engem?

Az angol eleinte egy szót nem felelt, de az arca borzalmasan eltorzult. Rövid szünet mulva hevesen megrántotta a csemettyű-zsinórt, ami széke fölött függött.

A jacht vezetője arannyal diszitett sapkáját kezében tartva — belépett. Hovell parancsot adott:

— Fordítsa meg a hajót Walkins kapitány és ismét ott horgonyozzon, ahol már voltunk! Az urak elfelejtettek valamit; holnapig elhalasztjuk az utazást.

— Nagyon helyes, hogy hallgat az okos szóra, Hovell ur. Hiszen ezzel a csellel, hogy engem és barátomat el akart vinni erőszakkal, csak súlyosbította a helyzetét. Bevallom önnek, hogy nincs elfogató parancsom ön ellen; de ez a kis kirándulás bizony arra készíti majd a kapitányt és a helység rendőrségét, hogy minden meggondolás és habozás nélkül visszatartsák önt mindaddig, míg az Krisztiániából meg nem érkezik.

— Mit kíván tőlem?

— Már megmondtam önnek és egészen pontos értesítést adtam arról, ami hat évvel ezelőtt Frick házában a gyémánt-ügyben történt.

Ismét néhány pillanatnyi szünet állott be. Ekkor az angol eldobta szivarját és egyet káromkodott, majd így szólt:

— Kérdezzen és én felelni fogok! De csak azzal a feltétellel, hogy nem fog ellenem semmit sem tenni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1908. november 19-én

Nemzeti Színház

Constantin abbé.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtak Halévy, Cremitov és Decour cella, Fordította Paulay

Személyek: Constantin abbé Ujházy, Jean Raynaud Nadav, Paul de Lavardens Mészáros, De Larnao Hajdu, Parnard Gabányi, Scot né Cs. Alszegi, Mias Bettina Várady A., Lavardeus Helveinó

Kezdeje fél 8 órakor

III. Kir. Operaház

Szent Ezsébet legendája.

Oratórium jelenetozelt, egy elő-átékban, 4 képb. Zenéjét szerzette Liszt Ferencz. Szövegét írta Roquette Ottó, Fordította id. Abrányi Emil.

Személyek: Hermann, ögróf Szendrői, Zsófia, neje Flaitné, Erzsébet Páralthy, Magyar Éber Várady, Lajos, övőf Takáts, Erzsébet Leje Vasquezno, Ujvarmester Mihályi, Payor M. Payor M., angyalok Váradi M., Bertis Várent V.

Kezdeje 7 órakor.

Magyar Színház

A tulsó partról.

Három felvonás. Irtá Salten Félix. Fordította Fényes Samu.

Személyek: I. Festenberg gróf. Laurentin Lajos gróf Réthey, Aristides, a fia Z. Molnár, Festenberg Max gróf Somlai, Helen, a felesége Mészáros G., Neumeier, Fenyvesi

II. Az erkölcsi erő.

Neustif Hugó báró Törzs, Dr. Hopfner Konrad Vagó, Emilia Hopfnerneje T. Halmy M, Egy szöveg Molnár

III. Fejtámadás után.

Tübbel: Konsztantin László, Mani, a felesége Forray R., Lotti, a leányuk Tóth I., Robertina Eouard Papp, Schenli Linót Ralkay, Ledlanc Daisy Loránt I.

Kezdeje fél 8 órakor

Urániaszínház

Hogyan mulatunk

Kezdeje fél 8 órakor.

Várszínház

A betyár kendője.

Eredeti népszimű dalokkal, 4 szakaszban. Irtá Abonyi Lajos.

Személyek: Nagy Istvánné Hákosi Sz., Nagy András Mihályi, Nagy Ferencz Kovács, Andor Gyenes, Boris Fái Sz., Handi Bakó, Örsi K. Hegyesi M., Csárdás Abonyi, Zsófi Blaha L., Csopli Mátra, Kajszin Latabár, Ragyás Rózsabegyi, Piszte Bónis, Szolgabíró Horváth

Kezdeje 7 órakor

Vígyszínház

Mennykőcsapás

Bokszat 8 felvonásban. Irtá Xantoff Lson. Fordította Góth Sándor

Vigil: Tapolczai Hegedűs, Szerémi Kiss I., Poupin Fanny Varsányi I., Hector Tanay, Ország Fenyvesi, Honoré Tihanyi, Hammoné Csáky L., Julio Dallos I., Pierre Gyözö

Kezdeje fél 8 órakor.

Királyszínház

VAN, DE NINCS.

Operett 3 felvonásban. Irtá Márton Ferencz. Zenéjét szerzette Jacobi Viktor.

Személyek: XVII. Nepomuk Hoross, Amarantha, felesége Medgyaszay, Fudoxia Orley F., Para djemó Csizsór, Eriss hadgyimnész, Szirmái, Fucacs, pénztályn. Papir, Syrión, apród Simai, Komorna Hornyik J., Dr. Vandenints V. Gábor, Miska, szolgálója Palásthy, Udvari kőlo Sáfányi, Udvari szabó Szabó

Kezdeje 1/28 órakor

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-99.

Makrancos hölgy

(Modern átalakításban).

A legelő meghódítása. — A festőművész életrajza. — Hamis kártyások. — Az ötletes szöveg. — Tolakodó udvarló. — Békeszerető család. — A házasság szerese. — A Bana. — A magas Tá. — felvétel. — Svájcz és vidéke.

KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

HANS STRICK és MIKA MIKUN

Minden este 9 1/4 órakor. a müncheni „Elf Scharflichter“ csabaré tagjai. (Német és francia chansonek. — Zenéi gyorstalálók.) Azonkívül a teljes fényes új novemberi műsor. Turóházy Olga, Nyáray Antal, Dr. Szalay, Virágh stb. — 8 bohózat. 20 cabaretszám.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

VERA VIOLETTA

— F. Sziklay Szeréna vendégfelléptével — Eysler-Stein nagy operettje. MODERN TANTALUS

Gróf Löwenstein francia bohózata. A téliertéltől kitermésben reggeli 5 óráig láncat rakások. Jegyárúsítás a nappali pénztárban Bárd és Molitot jegyirodában és Konliné dchanytörszójében.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

A detektivkirály

Bohózat, írta: K. Y. Z. Rendező: Rott Sándor. Vegül 11 órakor. Vegül 11 órakor.

FREIE LIEBE

Írók: Satyr. Rendező: Werner Ödön. Főadók: Türk Berta, Nanon, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szülő-számokkal. Trebitsch Sándor mint háromor.

Nappali pénztár d. o. 9-11-g és d. u. 3-6-g. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók. — Kezdeje fél 12 órakor. —

STEINHARDT MULATO

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma es mindennap: Eredeti ujdonság! A nőtlen férj Eredeti ujdonság Bohózat, írta: Glinger és Taussig. Fordította: Szőke Sz. Ezt megelőzi

A DAKTILOSKOPIA

bohózat, írta: Lucian Jenim Glazzerow orosz ének és táncceoport, Max Turk kómius jonglör, Steinhardt Gyárfás, Solti Hermin, Hájnal Ella, Pápy új magánszámokkal.

A remek telkterben reggelig zené és tánc, elsőrendű attrakciók. Beleptűdi ninc. — Jegyek: 9-12-g és 3-6-g Rákóczi-ut 63. és Özv. konti Jozsefné dohánykölönlegességi áradájában Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óráig kedvettl mörse-kelt helyre előadás. Szinte kerül: A daktiloszkopia.

SIMPLON KÁVÉHÁZ

Esténkint veszprémi KIS JANCSI szigányzenekara hangversenyez. Szolid családi találkozóhely!

Színházi vacsora. ✂ József-körút 8. Nepszínház-utca sarok.

DELI

ÉTTEREM ES KÁVÉHÁZ a dunapartj koron (Warm-utca sarkán).

Az ujjonart átalakított FIVE O'CLOCK. étteremben naponta

Délután es este a KRAUSE művészvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hiden ételeknek hazhoz szállítása, alkalmi ebédek es estélyek rendezése, ugy mint eddig, a legpontosabban es izlésesen eszközöltetnek.

DELI étterem es kávéház Mária Valéria-u. 12.

KALOGEMEN advertisement featuring a toothbrush and toothpaste tube. Text: KALOGEMEN, BRÁZAY SÓSBOR-SZESZ FOGKREMA A LEGJOBB BRÁZAY.

Rosenberg és Quitt advertisement for women's clothing. Text: Női ruha divat-kelme előadás, Oriasi készletünkben 120 ez. széles öszl angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségű 2-3-4 frtig árusítunk. Budapest, VI. Király-utca 32.

KOVÁCS GYULA advertisement for a piano. Text: zongoratermei BUDAPEST, (Gresham-palota) V., Ferencz József-tér 5-6. TELEFON 110-66

GUMMI advertisement for rubber goods. Text: Eredeti francia gyarmenyű para, selyemgummi es hűvös yagok. NEUMAYER LEOP. Budapest, VI. Váci-körút 3 sz. Ács-fényház.

Czimbalom kedvelők advertisement. Text: Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

HATSCHek advertisement for eyeglasses. Text: Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHek optikushoz. Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 6. sz. ahol szemlencsék és látóeszközök is legelőcsöbben kaphatók. Inven árjegyzék bérmentve.

PROHASZKA JÁNOS advertisement for a bed. Text: Ezen szabadalmazott ágy: rozdiszszel, jó aczélcsodony-ból, 16-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma, csütörtökön d. u. 1/4 órakor, jótékonyági előadás

József Királyi Hercegi Szanatorium Egyesület javára. SYLVESTER SCHAEFFER

a szecantista felléptével. Este 8 órakor: a novemberi műsor

Sylvester Schaeffer

és a többi különlegesség felléptével. Jegyárúsítól 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárban. PENZTÁRI TELEFON: 93-39.

A délkörben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szigányzenekara hangversenyez.

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widtschy Rozsó József, Karmester Nádor Mihály, Révész Ilonka, Koador Ernő, Nogrady Gigi, Csabai Zsófi, Lángos Jenő, Eilén Milford, Nagy Tilla, Dalmay Imre, Bástai Béla, Tarján Vilmos, Báltasszky Lajos konferenciér.

RABLOK A BANKBAN

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Hull a hafa? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhelye: Pest, VIII. József-körút 79. Csak árjegyzékét kéri. Gara Géza és Tsa drogéria

omban a jacht hagyjuk el a és kényse- ... nek szüksége eltartóztassa-e ... nek, hogy két ... nek ott visz- ... t fordulion ... esendben ma- ... el a botrányt. ... felett, de az ... szímet mulva ... z-sínórt, ami ... diszített sap- ... tovell paran- ... kins kapitány ... már voltunk! ... napig elha- ... gát az okos ... esellel, hogy ... i erőszakkal, ... valom önnek, ... ellen; de ez ... zteti majd a ... t, hogy min- ... til visszatart- ... iániából meg ... egészen pon- ... évvel ezéltt ... történt. ... állott be. ... és egyet ká- ... ok! De csak ... nem semmit

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsoké, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyed izmok és idegek visszanyerik természetes frisseségüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utóérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszesz**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatálnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, amely elűnteti a mitesszereket, az arcbört simává, tisztává varázsolja. Sikerral alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható és a legolcsóbb háziszser.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a hágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszesz

2 korona

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTEKTELEN
UTÁNZATOKTÓL!

Budapesti villamos városi vasút részvénytársaság.

Hirdetmény.

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1908. december 3-án d. e. ll óraker a társaság helyiségeiben, VII., Kertész-utca 10. szám alatt tartandó

rendkívüli közgyűlésre
ezennel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

- 7.500.000 korona névértékű 4 1/2%-kal kamatozó elsőbbségi kötvény kibocsátása.
- Az alapszabályok 7. szakaszának megfelelő módosítása.

A részvények letételek f. évi november 25-ig bezárólag a Pesti magyar kereskedelmi bank értékpapírpénztárára V., Dorottya-utca 1. sz. a. és az Angol-Osztrák bank budapesti fiókletelepénél V., Fürdő-utca 6. sz. a.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: 18. §. Minden részvényes jogosítva van a biztokban levő minden 25. darab társasági részvény után egy-egy szavazatot a közgyűlésen gyakorolni. Szavazati joggal bírók azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen, vagy helyettes által részt venni kívánnak, kötelesek a közgyűlés megkezdésére kitűzött határnap előtt 8 nappal, a le nem járt szelvényekkel együtt az igazgatóság által a közgyűlést egybejelölő hirdetményben kijelölt helyeken letenni.

21. §. Azon részvényesek, kik személyesen nem jelennek meg a közgyűlésen, magukat a közgyűlésen meghatalmazott szavazatkepes részvényes által képviseltetik. Kiskorúak vagy gondnok-ág alatt állók törvényes képviselőjük által képviseltetik; nők és jogi személyek oly meghatalmazott által is képviseltetik, kik magukat, kik maguk nem részvényesek.

STANDARD

életbiztosító társaság Edhinghamban, Angolhon
Alapított 1825.

Magyarországi fiók
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota)

Évi bevétel	36,638,000	korona
Kiutalt nyereségrészek	170,000,000	"
Vagyon	290,900,000	"
Halálesetek folytán kifizetve	628,474,000	"

A »Standard« kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kötségtelen biztonság. ● Alacsony díjak. ● Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál ● Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. ● Megtámadhatatlanság. ● Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélel díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönök soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítottatik.

Huzás ma, folytatása szombaton!

TÖRÖK

1/1 sorsjegy	12.- K	Szervita-tér	3
1/2 "	6.- K	Váci-körut	4
1/4 "	3.- K	Teréz-körut	46
1/8 "	1,50 K		

Török A. és Tsa bankház rt.
Budapesten.
Legnagyobb osztálysorsjáték üzlet.
TÖRÖK-PALOTA.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legfőbb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben eltér.

Ára 80 Korona. Havirészlet 4 Kor.
12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levegandó és hosszank beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor. havi részletekben _____ tól kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Olvasható írással kérlek

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjmentes mellett, állami, megyei, városi, vasúti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON, 69-75. TELEFON, 69-75

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
 Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
 Ráóta kitanónok ellenszert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőmegújítás céljából használják az összes turisták, kerekpárosok és lovagok turák után.
Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-flu FLUI D
 VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
Képes árjegyzék ingyen és bérment. küldetik.
Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26

Jó földben terem a buza.

Ezen aranymondás más szavakkal annyit jelent, hogy csak egészséges testben lakozhatik egészséges lélek!

Aki gyengének, már felkelésnél is törődöttnek érzi magát, aki folyton saját bajaira, panaszaira gondol, rosszkedvű, erélytelen, a társaságot kerüli, aki semmiben sem talál örömet, boldogságot, akit félelmi érzetek, halálsejtelmek gyötörnek folyton, akinek feje, háta, keresztlája fáj, könnyen izgatottá, idegessé válik, aki álmatlanságban, ok nélküli szívdobogásban szenved, étvágytalan, gyomrával, beleivel van folyton baja, gyakorta szédül, ájuldozik, szóval magának és környezetének folyton panaszokodik, az nem lehet munkaképes, boldog és megelégedett.

Aki tehát ezen tüneteket érzi, továbbá csúszos, köszvényes, görösös vagy hűdékes állapotokkal van baja, aki a korai gyengülés, kimerülés tüneteit észleli, az kérje a lapra való hivatkozással **ingyen és bérmenten** alábbi intézetől a **„Modern Villamos Gyógymódról”** című könyvet, mely utmutatást ad egészségesnek és betegnek egyaránt.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, IV. Károly-körút 2. félemelet 10

Elismerő-levél.

Stanczeek Maria, Mánok, Szabolcsm.

Abban a kellemes helyzetben vagyok hogy az Elektro-Vitalizer készülékről a következőket írhatom Önnek: Betegségem oly makacs volt, hogy az első négy héten alig volt némi javulás elérhető, de mióta a teljes áramot használom, hatásával nagyon meg vagyok elégedve. Etvágyam ma jó, a főfájás éjjeli izzadás és emésztési zavaraim megszűntek, idegeim lecsillapodtak, annyira könnyűnek érzem magamat, hogy mindennapi munkámat ismét el tudom végezni, kinczésem is frissebb és fiatalosabb mint azelőtt.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Az Elektro-Vitalizer orvosi rend. int. Budapest, Károly-körút 2, félem. 10.

Kérem czímemre díjtalanul, portómentesen és bérmenten zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógymód”-ról szóló művet

férfiak részére. (A nem kívánt lőrlendő) nők

Név: _____

Czím: _____

A „GLOBUS” műintézet és kiadóvalalat részvénytársaság
 Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab
Képes-Levelezőlap
 Készletét mélyen leszállított árak mellett eladja

Raktáron vannak **karácsonyi, ujévi, husvétii**, valamint **genre** kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállítatik.

Soványtság

Az egyedüli eredménytől kísért szét a dr. William Hartley tanár amerikai erőfájt-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jóállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajósoknak különösen hasznos. Kint: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országhól. — Dobozonként 1 írt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. eme. 1.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, haskötőkről

és az összes betegápolási czikkokról szóló nagy képes árjegyzékünket hártónk ingyen és bérmenten zárt borítékban küldjük.

Universális sérvkötők

pérgyártó, kis gummi nyomlap-pal legnagyobb sérv is elártható.

Sérvkötők

egyoldali 4—14, kétoldali 8—22 gumminál 8—12 korona.

Gummiharisnyák, haskötők

mérték szerint készíttelnek.

Magyar Orvosi Műszertár

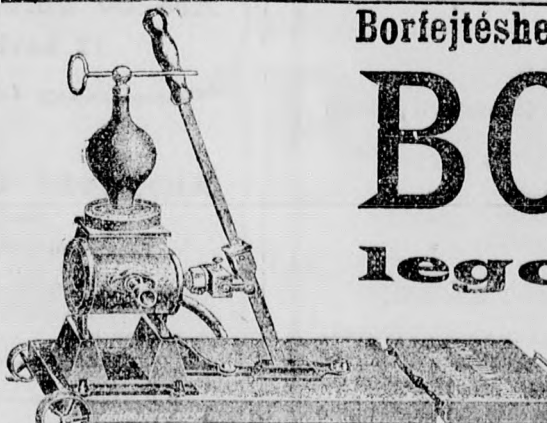
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben). Fontos címre és a vöröskeresztre utvalitnak.

MOST JELENT MEG!
 A Kisfaludy-Társaság megbízásából VARGHA GYULA szerkesztésében A Magyar Népköltési gyűjtemény legújabb, X. kötete:
A HÉTFALUSI CSÁNGÓ NÉPMESÉK
 Gyűjtötte és jegyzetekkel kísérte: **HORGER ANTAL**
 Ára 6 kor.
 Megjelent az Athenaeum irod. és nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-ut 54. sz.) és megrendelhető úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt
 készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
 után kizárólag csak
Reményi nagy magyar hangszertelepén.
 Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-ut 58. szám.

POGBÁR SÁNDOR
 magy. kir. szabad, nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi sebeszli és betegápolási tárgyakban.
 Saját találmányu m. kir. szabadalmazott Pogár-féle **sérvkötő,** haskötő, göröcsér elleni gummi-harisnya, orthopediai-készülékek műlábak és kezek stb.
 Valódi franciai különlegességek P. Berguerand filis parisi gyártból.
 Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmenten.
Hamisítás ellen védve
 16302. szám alatt.

Borfejteshez ajánlunk legjobb minőségű
BOR SZIVATTYUKAT, TÖMLÖKET, LEFEJÍTŐTÖMLÖKET, SZÜRÖKET, DERITOSZEREKET
legelőcsőbb áron.
SCHOTTOLA ERNŐ
 gyáros, Bpest, VI., Váci-körút 53.

HETI MŰSOR.

November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Urania	Várszínház
20	Péntek	Hóhéherke	Carmen	Virraszt a szerelem	Hollandi lány	A szerencse fia	Hogyan mulatunk	—
21	Szombat	Hóhéherke	A hegyek alján	Visszatérés Jeruzsálemből	Hollandi lány	Acsászár katonái	Vizsgaeloadás	Napamasszony
22	Vasárnap d. u. este	Pry Pál Hóhéherke	Fidellő	Autya van a kertben	A nagymama	A sasiók	—	—
				Vissza, Jeruzs.	Hollandi lány	A tulsó patról		

KISS szerencséje NAGY

MA ESTE 9 ÓRÁIG NYITVA.

HUZÁS MÁR MA!

Ki még eddig nem nyert, vagy nem tett szerencsekísérletet az osztálysorsjátékban vegyen vagy rendeljen egy szerencse-sorsjegyet

Kiss bankházában

Kossuth Lajos-utca 13.

Fióküzletek: Rakóci-ut 55. és Erzsébet-körut 22.

KISS szerencséje NAGY

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
1 kor. 50 fl.	3 korona	6 korona	12 korona

Huzás már ma!

MA ESTE 9 ÓRÁIG NYITVA.

KISS szerencséje NAGY

za.

Károly-
elet 10

orvosi
rend. int.
félem. 10.
tömentesen
küldeni a
-ról szóló
törlendő)

SÁNDOR

szabad, nyert
és kötszerész
pest,
t-körut 50. sz.
elszerelt raktárát
yu orvosi se-
tegápolás tár-
kban.
yu m. kir. sza-
it Porgár-főle
kötő,
r olenti gummi-
bediai-koszúlékek
s kezek stb.
különlegességek
is párisi gyárából.
pes árjegyzék
börmentve.

védve

inőségü

AT, =
OKET,
LÖKET
REKET

akon.

RNO

-körut 53.

árszinház

amasszony

E hirdetési rovatban minden azo egyszeri beiktatasa kozonséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden egyszeri beiktatasa kozonséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

150000 K vagyonnal

örök hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjre keres. Azonkívül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy, hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk. Forduljon minden házasanudó Schlesinger céghez, Berlin 18.

K!

Nagyon meghűltem, fekvő beteg vagyok, írj lapomban ezerszer csókol

12 drb. Makart-fénykép

12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszébb kivitelben

HERZ fényképezésnél.

Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Penzionált

családoknak való otthon, Balatonpart leggyönyörűbb és legegészségesebb pontján villa, mint állandó lakás kiadó, vagy eladó esetleg szőlővel. Bővebbet Molnár Ferenc Szepczd via Révfülöpi Zala m.

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntesre képesítő vizsgát leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-

előleggel beraktározunk butort, kocsiknt, varrógépeket, automóbilt és kereskedelmi árut, száraz rakományban utólagos díj-fizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,

polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít „Rottenbiller-utca 1. 9239

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom iron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint. Előrefekvő lakászerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Grener-zár, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővevekkel 65 frt. Wichester 35 frt. Né-hány jó revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt Görz Zeiss. Voigtlander és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorke-rekár (lagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónal. (Nem Egyetem-utca. 49082

Zalog-cédulát

ingrók is, brillantot, aranya, ezüstöt, ékszert és régiséget vesznek. Kertész ékezetes, B. dapesti, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefon-szám 95 48.

Pénzszekrények

és amerikai irodabntorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegény-ház-tér 5.

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle czukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéy-Csabán. Gyógyszertárba kapható. cs.

Pótvizsgákra,

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgákra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszhelyezet kérek 7808

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Henrik Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10

Szaktanárok

vezetése alatt előkészítelnek felelősséggel, legrövidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. airtószám.

Téli

csemere fajsziós fagymentes csomagolással postakosaraként 2,40, 25 kilónként 10 kor. téli nemes fajtalmak különleges példányok egyvesen mázsánként 32 korért, kosaraként 2,40 óriás és nemes birsalmat 25 kilónként 6 korért, postakosaraként 2 K. Fajborokat hektoliterenként 24 nagybani vételnél 18 korért. Szabó Csongrádról.

Mézédes

téli fajsziós fagymenteseket mázsánként 32 K. téli különleges fajtalmak csakis változtatott zamatos példányokat mázsánként 24, 28, 32 és 36 korért, óriás birsalmat 25 korért, pósta kosaraként bármelyikből 2 40 téli körtét 3,20 fajborokat hektoliterenként 24 kor-ért nagybani vételnél 20 K-ert, Gyümbölskiv. Csongrádról.

Házilag

főzőt ezukorédes kajszi baracklekvárnak és különleges birsalma-sajtjának kilóját 2 korért, Házilag főzött mézédes szilvaiznek kilóját 1 korért. Papirhéjűdiót postaszákonként 3,50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász

barack lekvárnak és kiváló finom birsalma-sajtjának kilóját 2 korért, Házilag főzött mézédes szilvaiznek kilóját 1 korért. Papirhéjűdiót postaszákonként 3,50 korért szállítja, Gyümbölskiv. Csongrádról.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemnárúna Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Remek

téli almát 8 frtért szállít ingyen csomagolással, bérmentellenül Dácsok Pelső-bánya.

Kárpitos nyergesek

részere mindenemű kel-lékékes képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszomány-gyár Részvénytárs. Nagy-mező-utca E. 46 27903 E.

Benzinmotorok

25 lörög műhelyünkben gyártat kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALAI motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsohlókész-blok és ábralmak is kaphatók

Magán építőiparos-

iskola előkészít építő, kö-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett el-fogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Váglifóssó műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket ki-fizelem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

30 forint.

Varrógépek

egy új valódi csa-lád Singer varró-gép zárszekrény-nyel 5 évi jótállás-sal oszakt SINGER A. műgépezésnél Budapest, fősz-lel Akácia-utca 55. Minden-emű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberende-

zéseket, valamint minden-emű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivi-telő butorokból, franciai és angol szövetekből. Költségvetés díjmentes

Magánnyomozó

örv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelést a el-tűnt egyének és névtelen levelek iróinak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Lóbor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Unak évnél kell a feleségét!

Minden család részere leg-nyontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a há-laitok ezrei igazollják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levéltételeért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 60

ELEKTRO-

MOTOROK minden nagyágban, ál-landó nagy raktár

Laub Lipót,

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácsosatok, kortkörtések, keramittapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontós vállalkozónál Budapest, nádor-u. 72-74. kiák üzlet Sziget-ut 5.

BUTOROK

háló, ebédlő, szalonbe- rendezések, továbbá ur- szoba, iroda berendezés rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII. Király-utca 23. szám I. emelet 262 Korinczy-utca sark.

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás in-gyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépe-ken. A »Stenográfia« Orszá-gos Cabelberger gyors-író és gépiró iskolában ha-vonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, keres-kedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Leve-lő és vitairási tanfolya-mok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az in-élet sokszorosító és másoló íro-dája elvállal mindenemű írás és diszjunkciók elké-szítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szépirási osztályában fényesen be-vált gyakorlati módszer következtében minden eset-ben sikeres szőpiragokta-tás. Mersékelte tandíj. Be-írások naponta kizárolag Rákóczy-ut 60 I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kér-jen tájékoztatót.

Légszesz és villmos csillárok

legelőnyösebben szerez-hetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárá-ban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Jogtudományi

és államtudományi szigore latokra, alapvizsgákra, államsz- vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

Jogi szemnárúma. Budapest, Messelényi-utca 18 szám.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-tők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 2. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket ki-fizelem.

SCHILLER ISZIDOR

ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Láng Jakab és Fia

varrógép és kerékpár nagy-kereskedők Budapest, VII., József-körút 41. Fiók-üzlet: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Üzveknél nem dolozunk)

Telt kebel.

Telt kebel két hónap alatta

Pilules Orientales

(keleti pilulák) által, az egyedül- lék által, mo-lyek a mellét fej-lesztik, szilárdít-ják, helyreállít-ják a női mell- nek természetes kölcsönöz-ését, hogy az egészégnek ártalmának, Ga-antálva arsenikum-mentes

Orvosi kiválóágoktól. gánlva. Abszolút diszkrétció. Egy doboz használati utatitása: ranko 4-5 korona előzetes be-küldése vagy 8-75 korona vétel mellett.

I. RATIÉ gyógyszerész PARIS. Raktárak: Bécs, R. Pserhofer gyógyszerész, Singer-strasse 15 Budapest, Török József gyógy- szerész Király-utca 12.

Parlamentri

gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiata-nárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Ala-pította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Cabelberger szak-iskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárolagos szakiskolája írógépezégekkel s más hir-detésünket utánzó mább tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

«Fidelitas»

magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információtakat.

BUTOR

részletfizesésre vagy meghatározott időre szolid árak és legkedvezőbb üz-ési feltételek mellett. Fővilágosítással szolgál

Liszt István

BUDAPEST, IV. Koronaherceg-u. 2. (Kisgyőrt sarkán) butor raktárban. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bármikor 60 fillér ellen franko elküldjük

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt Vasagy matraczcszal 8.50 » Gyomrakagy — — 11.50 » Sodornagygy-betét 3.50 » Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 09. szám TELEFON 87-01.

Butor

részletre is mélyen lezállított árban kapható a Butor-Udvarban Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Auráry-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

INGYEN DRÁGABB, MINY. NÁLUNK RENDELTE FÉNYKÉP

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLANKER

ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENÜTT FELVÉTELEM.

MINDEM IRÁNYBAI

RAFAEL FÉNYKÉPEZÉSI MŰVESEM BUDAPEST, VI. ROTTENBÜLLER-U. 46. KÜTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRIISI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DISZKALEVEL; KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.